

ი. ჯილაძე
ზ. გოგრიჭიანი

ი. ჯილაძე ზ. გოგრიჭიანი

საგარჯიშოების კრებული მმართველობით აღრიცხვაში

- ტესტები
- საგარჯიშოები

„ეროვნული მწერლობა“
თბილისი 2009

შინაარსი

განყოფილებები

I. ტესტები.....5

1. შესავალი მმართველობით აღრიცხვაში.....5
2. დანახარჯების კალასიფიკაცია.....9
3. წარმოების მოცულობის, დანახარჯების და მოგების დამოკიდებულების
ანალიზი.....14
4. პროდუქციის თვითღირებულება და დანახარჯთა ცხრილები.....20
5. პირდაპირი მატერიალური დანახარჯების აღრიცხვა.....25
6. პირდაპირი შრომითი დანახარჯების აღრიცხვა.....31
7. საწარმოო ზედნადები ხარჯების აღრიცხვა.....38
8. თვითღირებულების კალკულაცია ზღვრული დანახარჯებით და
დანახარჯთა სრული განაწილებით.....47
9. დანახარჯების აღრიცხვა განსაკუთრებული დანიშნულების მიხედვით.....55
10. კომპლექსური წარმოების დანახარჯების და თანამდევი
პროდუქტების აღრიცხვა.....61

II. საგარჯიშოები.....68

1. შესავალი მმართველობით აღრიცხვაში.....68
2. დანახარჯების კალასიფიკაცია.....69
3. წარმოების მოცულობის, დანახარჯების და მოგების დამოკიდებულების
ანალიზი.....72
4. პროდუქციის თვითღირებულება და დანახარჯთა ცხრილები.....75
5. პირდაპირი მატერიალური დანახარჯების აღრიცხვა.....79
6. პირდაპირი შრომითი დანახარჯების აღრიცხვა.....82
7. საწარმოო ზედნადები ხარჯების აღრიცხვა.....85
8. თვითღირებულების კალკულაცია ზღვრული დანახარჯებით და
დანახარჯთა სრული განაწილებით.....89
9. დანახარჯების აღრიცხვა განსაკუთრებული დანიშნულების მიხედვით.....92
10. კომპლექსური წარმოების დანახარჯების და თანამდევი
პროდუქტების აღრიცხვა.....95

III. ტესტების პასუხები98

1. შესავალი მმართველობით აღრიცხვაში.....98
2. დანახარჯების კალასიფიკაცია.....98
3. წარმოების მოცულობის, დანახარჯების და მოგების დამოკიდებულების
ანალიზი.....100
4. პროდუქციის თვითღირებულება და დანახარჯთა ცხრილები103
5. პირდაპირი მატერიალური დანახარჯების აღრიცხვა.....105
6. პირდაპირი შრომითი დანახარჯების აღრიცხვა.....107
7. საწარმოო ზედნადები ხარჯების აღრიცხვა.....110
8. თვითღირებულების კალკულაცია ზღვრული დანახარჯებით და
დანახარჯთა სრული განაწილებით113
9. დანახარჯების აღრიცხვა განსაკუთრებული დანიშნულების მიხედვით.....118
10. კომპლექსური წარმოების დანახარჯების და თანამდევ
პროდუქტების აღრიცხვა.....120

IV. საგარჯიშოების ამოხსნები124

1. შესავალი მმართველობით აღრიცხვაში.....124
2. დანახარჯების კალასიფიკაცია.....128
3. წარმოების მოცულობის, დანახარჯების და მოგების დამოკიდებულების
ანალიზი.....131
4. პროდუქციის თვითღირებულება და დანახარჯთა ცხრილები135
5. პირდაპირი მატერიალური დანახარჯების აღრიცხვა.....138
6. პირდაპირი შრომითი დანახარჯების აღრიცხვა.....144
7. საწარმოო ზედნადები ხარჯების აღრიცხვა.....148
8. თვითღირებულების კალკულაცია ზღვრული დანახარჯებით და
დანახარჯთა სრული განაწილებით152
9. დანახარჯების აღრიცხვა განსაკუთრებული დანიშნულების მიხედვით.....155
110. კომპლექსური წარმოების დანახარჯების და თანამდევ
პროდუქტების აღრიცხვა.....158

თავი 1. შესავალი მმართველობით აღრიცხვაში

1. რა არის ინფორმაცია:

- ა. სხვადასხვა მონაცემების ჯამი
- ბ. გადამუშავებული მონაცემები, რომლის გამოყენება შეიძლება გადაწყვეტილებების მისაღებად.
- გ. რიცხვები და სიმბოლოები.

2. მონაცემები არის:

- ა. ინფორმაცია, რომლის გამოყენება შეიძლება გადაწყვეტილებების მისაღებად
- ბ. გადამუშავებული რიცხვები და სიმბოლოები.
- გ. ფაქტები, რიცხვები და სიმბოლოები მომხდარი მოვლენებისა და ოპერაციების შესახებ.

3. მმართველობითი აღრიცხვის მიზანია:

- ა. ფირმის საქმიანობისათვის გადაწყვეტილებების მიღება
- ბ. მოამზადოს ინფორმაცია გარე მომხმარებლებისათვის.
- გ. მოამზადოს ინფორმაცია შიდა მოხმარებისათვის: მენეჯერებისა და დირექტორებისათვის.

4. ფირმის მართვაში კოორდინაცია არის:

- ა. ფირმის ყველა განყოფილების ჰარმონიული (შეთანხმებული) მუშაობის ორგანიზება.
- ბ. საქმიანობის დაგეგმვა და კონტროლი.
- გ. ფაქტიური ინფორმაციის შედარება გეგმურ მაჩვენებლებთან.

5. რომელი მოსაზრებაა სწორი:

- ა. საიმედო ინფორმაცია არის ყველაზე იაფი ინფორმაცია.
- ბ. ინფორმაციის გადაცემა ყოვეთვის ხდება ელექტრონული ფოსტით.
- გ. საიმედო ინფორმაცია არის სასარგებლო მისი მიმღებისათვის.

6. საწარმოს პოლიტიკა არის:

- ა. ფირმის განვითარების ტაქტიკური ღონისძიებები.
- ბ. ჩამოყალიბებული დასკვნა (თეზისები), რომელიც წარმართავს გადამწყვეტილებების მიმღებთა აზროვნებას.
- გ. ფირმის განვითარების სტრატეგია.

7. ფირმის ორგანიზაციული კონტროლი არის:

- ა. საქმიანობის მონიტორინგი, ფაქტიური მდგომარეობის შეფასება, რაც უზრუნველყოფს რეაგირებას შედეგებზე.
- ბ. დანახარჯების ზუსტი აღრიცხვის სისტემა.
- გ. ფირმის თითოეული განყოფილების საქმიანობის დაგეგმვა.

8. ფირმის საქმიანობის დაგეგმვა არის:

- ა. ფირმის სამეურნეო მიზნების ჩამოყალიბება და მათ მისაღწევად საჭირო სტრატეგიის, ტაქტიკის და მოქმედებების შერჩევა.
- ბ. საწარმოო პოლიტიკის განსაზღვრა.
- გ. მონაცემების მიღება და დამუშავება.

9. გადაწყვეტილებების მიღება არის:

- ა. ფირმის განვითარების სტრატეგიის განსაზღვრა.
- ბ. რამდენიმე ალტერნატივიდან არჩევის გაკეთება.
- გ. დანახარჯების გადახრების მომოხილვა და გამოკვლევა.

10. ფირმაში, სტრატეგიული ინფორმაცია გამოიყენება:

- ა. ფირმის საერთო მიზნების დაგეგმვისა და იმის შეფასებისათვის, მიღწეული იქნა თუ არა მიზნები.
- ბ. ფირმის ცალკეული განყოფილების საქმიანობის კონტროლისათვის.
- გ. ფირმის ყოველდღიური ოპერაციების კონტროლისათვის.

11. ტაქტიკური ინფორმაცია ფირმაში გამოიყენება:

- ა. ფირმის საერთო მიზნების დაგეგმვისა და კონტროლისათვის.
- ბ. ფირმის ყოველდღიური ოპერაციების მართვისა და კონტროლისათვის.
- გ. ფირმის ცალკეული განყოფილების საქმიანობის მართვისა და კონტროლისათვის.

12. ფირმაში ოპერატიული ინფორმაცია გამოიყენება:

- ა. ფირმის ცალკეული განყოფილების საქმიანობის მართვისა და კონტროლისათვის.
- ბ. ყოველდღიური ოპერაციების მართვისა და კონტროლისათვის.
- გ. ფირმის საერთო მიზნების დაგეგმვისა და კონტროლისათვის.

13. რამდენი მოსაზრებაა სწორი: მუშახელის დენადობის სტატისტიკა არის:

- ა. ოპერატიული ინფორმაცია.
- ბ. ტაქტიკური ინფორმაცია.
- გ. სტრატეგიული ინფორმაცია.

14. ფირმის მოთხოვნა ფულად სახსრებზე არის:

- ა. ოპერატიული ინფორმაცია.
- ბ. ტაქტიკური ინფორმაცია.
- გ. სტრატეგიული ინფორმაცია.

15. რომელი მოსაზრება ასახავს მმართველობითი ინფორმაციის კლასიფიკაციის „ენტონის სამკუთხედს“:

- ა. სტრატეგიული, ტაქტიკური და ოპერატიული ინფორმაცია.
- ბ. დაგეგმვის და კონტროლის ინფორმაცია.
- გ. დაგეგმვის, კონტროლის და ანალიზის ინფორმაცია.

16. მმართველობითი აღრიცხვის ინფორმაციის შიდა წყაროებია:

- ა. გაყიდვების მთავარი წიგნი, წარმოების დოკუმენტაცია, მომხმარებელთა მოთხოვნები.
- ბ. მონაცემები პოტენციურ მუშახელზე, ძირითადი საშუალებების სისტემა, შესყიდვების მთავარი წიგნი.
- გ. გაყიდვების მთავარი წიგნი, შესყიდვების მთავარი წიგნი, წარმოების დოკუმენტაცია.

17. ფირმის ფინანსური მიზნებია:

- ა. მომგებიანობა და გადახდისუნარიანობა.
- ბ. პერსონალის ინტერესების დაკმაყოფილება და გარემოს დაცვა.
- გ. წარმოების ზრდა და გარემოს დაცვა.

18. რომელი მოსაზრებაა სწორი:

- ა. ფირმის მმართველობითი აღრიცხვის ინფორმაციის მომხმარებლებია საკრედიტო დაწესებულებები.
- ბ. ფინანსური აღრიცხვის ინფორმაციის მომხმარებლებია წარმოების მენეჯერები.
- გ. მმართველობითი აღრიცხვა ინფორმაციას ამზადებს არარეგულარულად, როცა საჭიროა მენეჯმენტისათვის.

19. ქვემოთ მოტანილი ჩამონათვალიდან, რომელი შეიძლება მიეკუთვნოს მოკლევადიან ტაქტიკურ გეგმას:

- ა. დანახარჯების გადახრების მომოხილვა და ანალიზი.
- ბ. პროდუქციის სარეალიზაციო ფასის შემცირება.
- გ. მონიტორინგის განხორციელება ფაქტობრივ გაყიდვებზე.

20. რომელი მოსაზრება ეხება საიმედო ინფორმაციის თვისებებს:

- ა. იგი გასაგები უნდა იყოს მიმღებისათვის.
- ბ. ეხმარება მიმღებს სწორი გადაწყვეტილებების მიღებაში.
- გ. ორივე.

21. მმართველობითი აღრიცხვის ინფორმაცია არის:

- ა. მხოლოდ ფინანსური.
- ბ. მხოლოდ არფინანსური.
- გ. ფინანსური და არაფინანსური.

22. რისი მიღწევა ხდება მმართველობითი აღრიცხვის ინფორმაციით:

- ა. გადაწყვეტილებების მიღება, დაგეგმვა და კონტროლი.
- ბ. შესყიდვების ჟურნალის წარმოება.
- გ. საოპერაციო დანახარჯების აღრიცხვა.

23. ინფორმაცია ღირებულია როცა:

ა. გამოიყენება მისი მიმღებების მიერ.

ბ. მოპოვებულია იაფად.

☒ გ. გამოიყენება გადაწყვეტილებების მიმღებთა მიერ, მოგების გაზრდის მიზნით.

26.

24. ინფორმაციას დანახარჯების მართვისა და კონტოლის მიზნით ამზადებს:

ა. მენეჯმენტი.

☒ ბ. მმართველობითი აღრიცხვა.

გ. ფინანსური აღრიცხვა.

27.

25. მმართველობით აღრიცხვაში გამოიყენება თუ არა ორმაგი (ორადი) აღრიცხვის მეთოდი:

ა. დიახ.

☒ ბ. არა.

გ. დაგეგმვის დროს.

28

29

30.

31.

თავი 2. დანახარჯების კლასიფიკაცია

26. დანახარჯების ობიექტი (ანუ მიზანი) არის:

- ა. გამოსაშვები პროდუქციის ერთეულები.
- ბ. გადასახდელი პროცენტები.
- გ. ფირმის ნებისმიერი საქმიანობა ან განყოფილება, რომლის მიხედვით დანახარჯები განცალკავებულად გამოიანგარიშება.

27. დანახარჯთა ერთეული (ანუ საკალკულაციო ერთეული) არის:

- ა. ფირმის ნებისმიერი საქმიანობა ან განყოფილება, რომლის მიხედვით დანახარჯები განცალკავებულად გამოიანგარიშება.
- ბ. პროდუქციის ან მომსახურების ისეთი უმცირესი ერთეული, რომლის მიხედვით დანახარჯების დადგენა შესაძლებელია და მიზანშეწონილი.
- გ. ფირმის ცალკეული განყოფილება, რომლის საქმიანობა დაკავშირებულია ხარჯების გაწევასთან, შემოსავლების გარეშე.

28. ფირმის დანახარჯთა ცენტრი არის:

- ა. ფირმის ისეთი განყოფილება, რომლის საქმიანობა დაკავშირებულია მხოლოდ ხარჯების გაწევასთან.
- ბ. ფირმის ნებისმიერი განყოფილება, რომლის მიხედვით დანახარჯების დადგენა შესაძლებელია.
- გ. გამოშვებული პროდუქციის ერთეულის თვითღირებულება.

29. ფირმის პასუხისმგებლობის ცენტრი არის:

- ა. ფირმის განყოფილება ან სამუშაო ადგილი, რომლის საქმიანობა დაკავშირებულია მხოლოდ ხარჯების გაწევასთან.
- ბ. ფირმის განყოფილება ან სამუშაო ადგილი, რომელსაც პყავს ხელმძღვანელი მენეჯერი და პასუხისმგებელია მის მუშაობაზე.
- გ. ფირმის განყოფილება, რომლის საქმიანობა დაკავშირებულია მხოლოდ შემოსავლების მიღებასთან.

30. ფირმის მოგების ცენტრი არის:

- ა. ფირმის ისეთი განყოფილება, რომლის საქმიანობა დაკავშირებულია ხარჯების გაწევასთან და შემოსავლების მიღებასთან.
- ბ. ფირმის ისეთი განყოფილება, რომლის საქმიანობა დაკავშირებულია მხოლოდ ხარჯების გაწევასთან.
- გ. ფირმის ისეთი განყოფილება, რომლის საქმიანობა დაკავშირებულია მხოლოდ შემოსავლების მიღებასთან.

31. ფირმის შემოსავლების ცენტრი არის:

- ა. ფირმის ისეთი განყოფილება, რომელშიც მიიღება მოგება.
- ბ. ფირმის ისეთი განყოფილება, რომლის საქმიანობა დაკავშირებულია მხოლოდ ინვესტიციების გაწევასთან.
- გ. ფირმის ისეთი განყოფილება, რომლის საქმიანობა დაკავშირებულია მხოლოდ შემოსავლების მიღებასთან.

32. ფირმის საინვესტიციო ცენტრი არის:

- ა. ისეთი განყოფილება, რომლის საქმიანობა დაკავშირებულია საინვესტიციო გადაწყვეტილებების მიღებასთან.
- ბ. ისეთი განყოფილება, რომლის საქმიანობა დაკავშირებულია ფირმის საქმიანობის დაგეგმვასთან.
- გ. ისეთი განყოფილება, რომლის საქმიანობა დაკავშირებულია კადრების გადამზადებასთან.

33. რომელი მოსაზრებაა სწორი:

- ა. მოგების ცენტრის მენეჯერი პასუხისმგებელია კაპიტალის გამოყენებაზე.
- ბ. ინვესტიციების ცენტრის მენეჯერი პასუხისმგებელია მოგების გეგმის შესრულებაზე.
- გ. დანახარჯების ცენტრის მენეჯერი პასუხისმგებელია დანახარჯების ბიუჯეტის დაცვაზე.

34. ინვესტიციების ცენტრის საქმიანობის შედეგი იზომება:

- ა. მოგების შეფარდებით გამოყენებულ კაპიტალთან.
- ბ. მოგების შეფარდებით შემოსავლებთან.
- გ. დანახარჯების შეფარდებით შემოსავლებთან.

35. ირაკლი არის ფირმის საწარმოო განყოფილების მენეჯერი. ქვემოთ ჩამონათვალიდან რომელი ახასიათებს ირაკლის როლს ფირმაში:

- ა. ინვესტიციების ცენტრის მენეჯერი.
- ბ. მოგების ცენტრის მენეჯერი.
- გ. დანახარჯების ცენტრის მენეჯერი.

36. ჩაის გადამუშავების ფაბრიკაში, ჩაის ნედლი ფოთოლი გაივლის ღნობის, გრეხის, ფერმენტაციის, ხმობის და შერევის განყოფილებებს. რომელი მოსაზრებაა სწორი:

- ა. გრეხვის განყოფილება არის ინვესტიციების ცენტრი.
- ბ. შემრევი განყოფილება არის დანახარჯების ცენტრი.
- გ. ფერმენტაციის განყოფილება არის შემოსავლების ცენტრი.

37. რაზეა პასუხისმგებელი მოგების ცენტრის მენეჯერი:

- ა. ცენტრის დანახარჯებზე და შემოსავლებზე.
- ბ. ცენტრში გამოყენებულ აქტივებზე.
- გ. ცენტრის შემოსავლებზე.

38. ფირმაში გაწეული მასალის მთლიანი ხარჯი არის:

- ა. დანახარჯთა ფუნქციური მუხლი.
- ბ. დანახარჯთა ეკონომიკური ელემენტი,
- გ. პირდაპირი ხარჯი.

39. ფირმაში გაწეული მთლიანი შრომითი ხარჯი არის:

- ა. არაპირდაპირი ხარჯი.
- ბ. დანახარჯთა ეკონომიკური ელემენტი.
- გ. ზედნადები ხარჯი.

40. საწარმომ მიმდინარე თვეში 15 000 ლარის მასალა შეისყიდა. თვის ბოლოს

საწყობში 2 500 ლარის მასალა დარჩა.

რას უდრის გამავალი ხარჯი:

- ა. 2 500 ლარი
- ბ. 15 000
- გ. 12 500

41. ფირმაში მასალის გამავალი ხარჯი შეადგენს 12 000 ლარს, რომელიც შემავალი ხარჯის 75%-ია.

რას უდრის მასალაზე გაწეული შემავალი ხარჯი:

- ა. 9 000 ლარი
- ბ. 16 000 ლარი
- გ. 18 000 ლარი

42. ჩაის ფაბრიკაში ჩაის მწვანე ფოთლის ხარჯი შეიძლება კლასიფიცირებულ იქნას, როგორც:

- ა. არასოპერაციო ხარჯი
- ბ. სოპერაციო ხარჯი
- გ. განსაკუთრებული ხარჯი

43. სოპერაციო ხარჯებს მიეკუთვნება.

- ა. მხოლოდ საწარმოო ზედნადები ხარჯები.
- ბ. მხოლოდ არასაწარმოო ზედნადები ხარჯები.
- გ. ძირითადი და ზედნადები ხარჯები

44. პერიოდის ხარჯები წარმოადგენენ:

- ა. პროდუქციის თვითღირებულებაში შემავალ ხარჯებს.
- ბ. პროდუქციის თვითღირებულებაში არშემავალ ხარჯებს.
- გ. პირდაპირ ხარჯებს

45. პირდაპირია ხარჯი, რომელიც:

- ა. განაწილების გარეშე შედის ცალკეული სახის პროდუქციის თვითღირებულებაში.
- ბ. განაწილების გზით შედის ცალკეული სახის პროდუქციის თვითღირებულებაში.
- გ. ჩამოიწერება მოგება/ზარალის ანგარიშიდან.

46. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი შეიძლება კლასიფიცირებულ იქნას არაპირდაპირ შრომით ხარჯად:

- ა. სამკერვალო ფაბრიკაში მკერავის ხელფასი.
- ბ. ჩაის ფაბრიკაში შავი ბაიხის ჩაის წარმოებაზე მომუშავე მუშის ხელფასი.
- გ. მასალების საწყობების ურიკების მძღოლის ხელფასი.

47. ხარჯი, რომელიც იცვლება გამოშვებული პროდუქციის პროპორციულად, არის :

- ა. ნახევრადცვლადი ხარჯი.
- ბ. ცვლადი ხარჯი.
- გ. მუდმივი ხარჯი.

48. რომელი მოსაზრებაა არასწორი:

- ა. მუდმივი ხარჯები არ იცვლება გამოშვებული პროდუქციის პროპორციულად.
- ბ. ცვლადი ხარჯები იცვლება გადაწყვეტილებების მიღების შესაბამისად.
- გ. ნახევრადცვლადი ხარჯები შეცავს მუდმივ და ცვლად ხარჯებს.

49. რეგულირებადია დანახარჯი, რომელიც:

- ა. იცვლება გადაწყვეტილებების მიღების შედეგად.
- ბ. კონტროლდება ინვესტორის მიერ.
- გ. კონტროლდება მოცემული განყოფილების მენეჯერის მიერ.

50. რომელი თვალსაზრისია სწორი: პროდუქციის რაოდენობის შეცვლისას,

- ა. მუდმივი ხარჯები მთლიანობაში უცვლელია, ხოლო პროდუქციის ერთეულზე იცვლება.
- ბ. ცვლადი ხარჯები მთლიანობაში მუდმივია, ხოლო პროდუქციის ერთეულზე იცვლება.
- გ. ნახევრადცვლადი ხარჯები მთლიანობაში იცვლება, პროდუქციის ერთეულზე კი უცვლელია.

51. გამოშვებული პროდუქციის რაოდენობის ზრდის შემთხვევაში, მუდმივი ხარჯები პროდუქციის ერთეულზე:

- ა. იზრდება.
- ბ. მცირდება.
- გ. არ იცვლება.

52. საფესურგბრივად ცვლადი ხარჯები:

- ა. უცვლელია წარმოების ერთ დიაპაზონში და ნახტომისებურად იცვლება წარმოების ახალ დიაპაზონში.
- ბ. ცვლადია წარმოების ერთ დიაპაზონში და ნახტომისებურად იზრდება წარმოების ახალ დიაპაზონში.
- გ. უცვლელია წარმოების ერთ დიაპაზონში და ნახტომისებურად მცირდება წარმოების ახალ დიაპაზონში.

53. რელევანტურია დანახარჯი, რომელიც იცვლება:

- ა. გამოშვებული პროდუქციის რაოდენობის პროპორციულად.
- ბ. მიღებული გადაწყვეტილებების შედეგად.
- გ. განაწილების მეთოდების შეცვლის შედეგად.

54. ორი ალტერნატივიდან, ის პროექტია მისაღები, რომლის:

- ა. რელევანტური დანახარჯები მეტია.
- ბ. რელევანტური ხარჯები ნაკლებია.
- გ. მუდმივი ხარჯები უცვლელია.

55. რელევანტური ხარჯები თავის მხრივ შეიძლება იყოს:

- ა. მხოლოდ მუდმივი ხარჯები.
- ბ. მხოლოდ ცვლადი ხარჯები.
- გ. როგორც მუდმივი, ასევე ცვლადი ხარჯები.

56. წარმოების მენეჯერმა ორი ალტერნატივიდან, ერთ-ერთი გადაწყვეტილება უნდა მიიღოს. არსებობს შემდეგი მონაცემები (ლარი):

	I პროექტი	II პროექტი
მასალის ხარჯი	61 000	61 000
შრომითი ხარჯი	30 000	26 000
მომსახურების ხარჯი	12 000	13 000

რას უდრის პირველი პროექტის რელევანტური ხარჯი:

ა. 42 000

ბ. 39 000

გ. 61 000

57. რომელი მოსაზრებაა სწორი:

- აღმოფხვრადია ხარჯი, რომელიც გადაწყვეტილებების მიღების დროს არა არსებითია.
- აღმოფხვრადია ხარჯი, რომელიც საქმიანობის შეცვლის შემდეგ აღარ იარსებებს.
- არააღმოფხვრადი ხარჯი გადაწყვეტილებების მიღების დროს არსებითია.

58. ირელევანტურია ხარჯი, რომელიც:

- იცვება გადაწყვეტილებების მიღების შედეგად.
- არ იცვლება გადაწყვეტილებების მიღების შედეგად.
- იცვლება გამოშვებული პროდუქციის რაოდენობის პროპორციულად.

თავი 3. წარმოების დანახარჯების, მოცულობის და მოხდომის დამოკიდებულების ანალიზი

59. ნახევრადცვლადი დანახარჯებიდან მუდმივი ხარჯების გამოყოფა ხდება:

- ა. ზღვრული დანახარჯების კალკულაციის მეთოდით.
- ბ. წარმოების წაუგებლობის ანალიზით.
- გ. მინიმუმისა და მაქსიმუმის მეთოდის გამოყენებით.

60. მინი-მაქსის მეთოდით ცვლადი ხარჯი პროდუქციის ერთეულზე გამოითვლება შემდეგნაირად:

- ა. წარმოების დონეებს შორის სხვაობა გამრავლებული წარმოების მინიმუმზე.
- ბ. სხვაობა მუდმივ და ცვლად ხარჯებს შორის გამრავლებული წარმოების მაქსიმუმზე.
- გ. მაქსიმალურ და მინიმალურ დანახარჯებს შორის სხვაობა შეფარდებული წარმოების დონეებს შორის სხვაობაზე.

61. ფირმის საწარმოო ქვედანაყოფის სამი თვის ინფორმაცია შემდეგია:

	ნახევრადცვლადი ხარჯები (ლარი)	მანქანა/საათები
ივნისი	68 500	20 000
ივლისი	72 340	21 200
აღვისტო	76 180	22 400

მინი-მაქსის მეთოდით დაადგინეთ რას უდრის მუდმივი ხარჯები:

- ა. 7 680 ლარი
- ბ. 8 500 ლარი
- გ. 4 500 ლარი

62. მოცემულია ფირმის საწარმოო განყოფილების ორი დონე:

პროდუქციის გამოშვება ცალებში	15 000	19 500
ნახევრადცვლადი ხარჯები	46 100	57 350

რას უდრის ცვლადი ხარჯი პროდუქციის ერთეულზე:

- ა. 3 ლარი
- ბ. 2,5 ლარი
- გ. 4 ლარი

63. ფირმა ერთი სახის პროდუქტს აწარმოებს. მთლიანი ხარჯები 3 200 ცალი პროდუქტის წარმოებისას 25 060 ლარს, ხოლო 6 000 ცალის წარმოებისას 38 500 ლარს შეადგენს. მთლიანი მუდმივი დანახარჯები წარმოების ამ დიაპაზონში არ იცვლება.

რას უდრის მუდმივი ხარჯები:

- ა. 13 440 ლარი
- ბ. 9 700 ლარი
- გ. 6 000 ლარი

64. პროდუქციის გეგმური გამოშვება 7 200 ერთეულს შეადგენს. გეგმით ცვლადი ხარჯი პროდუქციის ერთეულზე 9.5 ლარია. მუდმივი ხარჯები სულ 16 000 ლარი დაიგეგმა.

რას უდრის პროდუქციის წარმოების მთლიანი გეგმური ხარჯები:

- ა. 68 400 ლ
- ბ. 84 400 ლ
- გ. 52 000 ლ

65. პროდუქციის წარმოების მთლიანი ხარჯები ფაქტიურად შეადგენს 80 000 ლარს. მთლიანი მუდმივი ხარჯები 14 000 ლარი და ცვლადი ხარჯი პროდუქციის ერთეულზე 5 ლარია.

რას უდრის გამოშვებული პროდუქციის რაოდენობა:

- ა. 16 000 ცალი
- ბ. 12 000 ცალი
- გ. 13 200 ცალი

66. 3 2000 ცალი პროდუქტის წარმოების ხარჯები 25 000 ლარია. ცვლადი ხარჯი პროდუქციის ერთეულზე 5 ლარი.

ჩამდენი ცალი პროდუქტი იქნება გამოშვებული, თუ მთლიანი ხარჯები 20%-ით შემცირდება:

- ა. 2 200 ცალი
- ბ. 1 800 ცალი
- გ. 4 000 ცალი

67. როგორ გამოითვლება ზღვრული მოგება:

- ა. რეალიზაციიდან მიღებულ შემოსავალს მინუს რეალიზაციის თვითღირებულება
- ბ. შემოსავალს რეალიზაციიდან მინუს მუდმივი ხარჯები
- გ. შემოსავალს რეალიზაციიდან მინუს ცვლადი ხარჯები.

68. მთლიანი ზღვრული მოგება არის:

- ა. მოგებისა და მუდმივი ხარჯების ჯამი.
- ბ. მოგებისა და თვითღირებულების ჯამი.
- გ. ცვლადი ხარჯებისა და მუდმივი ხარჯების სხვაობა.

69. წარმოების წონასწორობის წერტილში:

- ა. მუდმივი ხარჯები უდრის ცვლად ხარჯებს.
- ბ. მთლიანი ხარჯები უდრის შემოსავლებს.
- გ. მოგება უდრის ზღვრულ მოგებას.

70. რომელი თვალსაზრისია არასწორი:

- ა. წაუგებლობის წერტილში ზღვრული მოგება უდრის მუდმივ ხარჯებს.
- ბ. წაუგებლობის წერტილში მოგება უდრის ზღვრული მოგებისა და მუდმივი ხარჯების სხვაობას.
- გ. წაუგებლობის წერტილში მოგება უდრის ზღვრული მოგებისა და მუდმივი ხარჯების ჯამს.

71. წარმოების წაუგებლობის (ანუ წონასწორობის) წერტილი აჩვენებს:
- პროდუქციის იმ რაოდენობას, როცა მოგება მეტია ზღვრულ მოგებაზე.
 - პროდუქციის იმ რაოდენობას, როცა მოგება უდრის ზღვრულ მოგებას.
 - პროდუქციის იმ რაოდენობას, როცა არც ზარალია და არც მოგება.
72. არსებობს ფირმის საწარმოო განყოფილების შემდეგი ინფორმაცია: მიმდინარე თვეში გამოშვებულ იქნა 800 ცალი პროდუქტი, რომლის გასაყიდი ფასია 10 ლარი და ცვლადი ხარჯი ერთ ცალ პროდუქტზე 8 ლარია.
რას უდრის მთლიანი ზღვრული მოგება (ლარი):
- 1 600
 - 6 400
 - 8 000
73. ფირმა უშვებს პროდუქტს, რომლის ერთეულის გასაყიდი ფასი 15 ლ და ცვლადი ხარჯი 10 ლარია. მთლიანი მუდმივი ხარჯები 900 ლარია.
რამდენი ცალი პროდუქტი უნდა გაიყიდოს, წონასწორობის წერტილის მისაღწევად:
- 180 ცალი
 - 100 ცალი
 - 60 ცალი
74. გამოსაშვები პროდუქციის ერთეულის გასაყიდი ფასი 12 ლარი და ცვლადი ხარჯი 8 ლარია. მუდმივი ხარჯები 1 400 ლარია.
რა რაოდენობის პროდუქტი უნდა გაიყიდოს 5 000 ლარი მოგების მისაღებად:
- 625 ცალი
 - 1 250 ცალი
 - 1 600 ცალი
75. კომპანია 2 000 ცალი პროდუქტის წარმოებას გეგმავს. ცვლადი ხარჯი პროდუქციის ერთეულზე 14 ლარია. მუდმივი ხარჯები 7 600 ლარს შეადგენს/
თუ ცვლადი ხარჯი პროდუქციის ერთეულზე 10%-ით გაიზრდება, რამდენი უნდა იყოს ერთეულის გასაყიდი ფასი, რათა მიღებულ იქნას 6 000 ლარის მოგება.
- 23 ლარი
 - 22.2 ლარი
 - 21.8 ლარი
76. წარმოების უსაფრთხოების დიაპაზონი უდრის:
- პროდუქციის ფაქტიურ რაოდენობას მინუს პროდუქციის რაოდენობა წონასწორობის წერტილში.
 - რეალიზაციის გეგმურ რაოდენობას მინუს პროდუქციის რაოდენობა წონასწორობის წერტილში.
 - პროდუქციის რაოდენობას წონასწორობის წერტილში მინუს პროდუქციის დაგეგმილი რაოდენობა.

77. გააკეთეთ შესაბამისი დასკვნა, როცა წარმოების უსაფრთხოების დიაპაზონი 1 500 ერთეულს უდრის. მაშინ:

- ა. პროდუქციის გეგმური გამოშვება ფაქტიურად შეიძლება 1 500 ერთეულით გაიზარდოს.
- ბ. ნულოვანი წარმოებიდან წონასწორობის წერტილამდე 1 500 ერთეულია.
- გ. პროდუქციის გეგმური გამოშვება ფაქტიურად შეიძლება მაქსიმუმ 1 500 ერთეულით დაეცეს.

78. წონასწორობის (იგივე წაუგებლობის) სტანდარტული გრაფიკი აიგება მაშინ, როცა დაცულია შემდეგი ძირითადი დაშვებები:

- ა. პროდუქციის ერთეულზე: ცვლადი ხარჯი, გასაყიდი ფასი და ზღვრული მოგება მუდმივია, მთლიანი მუდმივი ხარჯები უცვლელია.
- ბ. პროდუქციის ერთეულის გასაყიდი ფასი და ცვლადი ხარჯი ერთეულზე იცვლება, მთლიანი მუდმივი ხარჯი უცვლელია.
- გ. პროდუქციის ერთეულზე გასაყიდი ფასი, ცვლადი ხარჯი და ზღვრული მოგება მუდმივია, მუდმივი ხარჯი მთლიანობაში იცვლება.

79. რომელი თვალსაზრისია სწორი: წონასწორობის წერტილი რეალიზაციის მოცულობაში უდრის:

- ა. მუდმივი ხარჯების ფარდობას შემოსავლებთან.
- ბ. შემოსავლების ფარდობას მუდმივი ხარჯებისა და ზღვრული მოგების ნამრაველთან.
- გ. მუდმივი ხარჯებისა და შემოსავლების ნამრავლის ფარდობას ზღვრულ მოგებასთან.

80. ლუდის ქარხანამ გეგმით 25 000 პირობითი ბოთლი ლუდი უნდა გაყიდოს. პროდუქციის რაოდენობა წონასწორობის წერტილში 12 000 პირობითი ბოთლია.

რომელი თვალსაზრისია არასწორი:

- ა. ქარხანა 12 000 პირობითი ბოთლის გაყიდვის შემდეგ დაიწყებს მოგების მიღებას.
- ბ. თუ ლუდის გაყიდვები გეგმურთან შედარებით 13 500 პ/ბოთლით შემცირდება, ქარხანა მაინც მომგებიანი იქნება.
- გ. თუ ლუდის გაყიდვები გეგმურთან შედარებით 12 500 პ/ბოთლით შემცირდება, ქარხანა მაინც მომგებიანი იქნება.

81. ფირმამ მიმდინარე თვეში გეგმით 3 000 ცალი პროდუქტი უნდა გამოუშვას. მუდმივი ხარჯები 4 200 ლარს და ზღვრული მოგება პროდუქციის ერთეულზე 3 ლარს შეადგენს.

რას უდრის წარმოების უსაფრთხოების დიაპაზონი:

- ა. 1 400 ცალი
- ბ. 1 600 ცალი
- გ. 1 200 ცალი

82. სამრეწველო კომპანიის ზღვრული მოგებისა და შემოსავლების ფარდობის კოეფიციენტი არის 0,35. მუდმივი ხარჯები 17 000 ლარს შეადგენს. რას უდრის წონასწორობის წერტილი რეალიზაციის მოცულობაში:
- ა. 48 571 ლ
 - ბ. 50 602 ლ
 - გ. 52 700 ლ

83. ზღვრული მოგებისა და შემოსავლების ფარდობის კოეფიციენტი (c/s) არის 0.45. შემოსავალი რეალიზაციიდან 55 000 ლარია. რას უდრის ზღვრული მოგება:
- ა. 23 700 ლ
 - ბ. 16 800 ლ
 - გ. 24 750 ლ

84. კომპანიის საწარმოო გეგმით, დადგენილია კოეფიციენტები: $c/s = 0.45$ და $p/s = 0.30$. ფირმის გეგმური მოგება 15 000 ლარია. რას უდრის ზღვრული მოგება:
- ა. 14 500 ლ
 - ბ. 22 500 ლ
 - გ. 16 750 ლ

85. წარმოების წაუგებლობის სტანდარტულ გრაფიკზე სად იმყოფება წონასწორობის წერტილი:
- ა. ცვლადი ხარჯებისა და მუდმივი ხარჯების გრაფიკების გადაკვეთის წერტილში.
 - ბ. მთლიანი ხარჯებისა და მუდმივი ხარჯების გადაკვეთის წერტილში.
 - გ. მთლიანი ხარჯებისა და შემოსავლების გრაფიკების გადაკვეთის წერტილში. (გ)
86. ქვემოთ ჩამოთვლილი მოვლენებიდან, ყველაზე მეტად როგორი გამოიწვევს მთლიანი ზღვრული მოგების ზრდას:
- ა. ცვლადი ხარჯების 10%-ით შემცირება.
 - ბ. სარეალიზაციო ფასის 10%-ით ზრდა.
 - გ. მუდმივი ხარჯების 20%-ით შემცირება.

87. ფირმის გეგმური უსაფრთხოების დიაპაზონი 20%-ია. გეგმური რეალიზაცია 1 400 ერთეული. ზღვრული მოგება პროდუქტის ერთეულზე 15 ლარია. რამდენი ლარია გეგმური მუდმივი დანახარჯები:
- ა. 88 800 ლ
 - ბ. 59 200 ლ
 - გ. 60 800 ლ

88. სამშენებლო ფირმაში არსებული მონაცემებით, შემოსავალი რეალიზაციიდან შეადგენს 60 000 ლარს. $c/s=0.40$ $p/s = 0.30$ რას უდრის მუდმივი ხარჯები:
- ა. 24 000 ლ
 - ბ. 18 000 ლ
 - გ. 6000 ლ

89. კომპანია გეგმავს „ა“ პროდუქტის გამოშვებას, რომელსაც წლიურად 45000 მანქანა/სთ და 60 000 კგ ნედლეული სჭირდება.

აღმოჩნდა, რომ კომპანიის სიმძლავრეებს შეუძლიათ გამოიმუშაონ 41000 მანქანა/სთ და წლიურად შეიძლება შეისყიდონ და გადაამუშაონ 65 000 კგ ნედლეული. რომელი თვალსაზრისია სწორი:

- ა. ნედლეულის მარაგი წარმოადგენს წარმოების შემზღუდველ ფაქტორს.
- ბ. ფულადი თანხების დეფიციტი წარმოადგენს წარმოების შემზღუდველ ფაქტორს.
- გ. მანქანა-დანადგარების სიმძლავრე წარმოადგენს წარმოების შემზღუდველ ფაქტორს.

90. ფირმა აწარმოებს ერთი სახის პროდუქტს, რომლის ერთეულის ცვლადი ხარჯია 35 ლ და ზღვრული მოგების რეალიზაციასთან ფარდობის კოეფიციენტი 0,30. მთლიანი თვიური მუდმივი დანახარჯები 63 900 ლარია.

რას უდრის წაუგებლობის წერტილი მოცემულ თვეში:

- ა. 5 320 ერთეული
- ბ. 4 260 ერთეული
- გ. 19 170 ერთეული

91. ფირმა აწარმოებს ერთი სახის პროდუქტს, რომლის ერთეულის გასაყიდი ფასია 20 ლარი. რეალიზაციასთან მოგების ფარდობის კოეფიციენტი 0,40.

წაუგებლობის წერტილი რეალიზაციის მოცულობაში 26 000 ლარია თვეში. რამდენი ლარი იქნება თვის მოგება, როცა 2 000 ერთეული გაიყიდება:

- ა. 16 000 ლ
- ბ. 9 400 ლ
- გ. 5 600 ლ

თავი 4. პროდუქციის თვითღირებულება და დანახარჯთა ცხრილები

92. ქვემოთ მოტანილი ჩამონათვალიდან, რომელია პროდუქციის თვითღირებულების
სამი დონე:

- ა. ძირითადი, გეგმური და სრული თვითღირებულება.
- ბ. ძირითადი, საწარმოო და სრული თვითღირებულება.
- გ. ძირითადი, გეგმური და ფაქტიური თვითღირებულება.

93. ფინანსური ანგარიშგების შედგენის მიზნებისათვის, პროდუქციის
თვითღირებულებაში შემაგალი ხარჯებია:

- ა. პირდაპირი ხარჯები და საწარმოო ზედნადები ხარჯები.
- ბ. პირდაპირი ხარჯები და საერთო-ადმინისტრაციული ხარჯები.
- გ. პირდაპირი ხარჯები და არასაწარმოო ზედნადები ხარჯები.

94. პროდუქციის სასიცოცხლო ციკლი არის:

- ა. პერიოდი პროდუქტის წარმოების დაწყებიდან მისი რეალიზაციის
მომენტამდე.
- ბ. პერიოდი პროდუქტის წარმოების დაწყებიდან მის შეწყვეტამდე.
- გ. პერიოდი პროდუქტის წარმოების ზრდიდან, მის დაცემამდე.

95. საწარმოო საამქროში პირდაპირი მასალის ხარჯი 14 000 ლარს, პირდაპირი
შრომითი ხარჯი 9 300 ლარს, საწარმოო ზედნადები ხარჯები ნორმით 5 000
ლარს, ფაქტიურად 5 300 ლარს და საერთო-ადმინისტრაციული ხარჯები 9 800
ლარს შეადგენს. დაუმთავრებელი პროდუქცია არ არსებობს.
რას უდრის მზა პროდუქციის თვითღირებულება:

- ა. 28 300 ლ
- ბ. 38 100 ლ
- გ. 18 500 ლ (ა)

96. პროდუქციის სრული თვითღირებულება გამოიყენება:

- ა. ფინანსური ანგარიშგების შედგენის მიზნებისათვის.
- ბ. პროდუქციის გასაყიდი ფასის დაგეგმვის მიზნებისათვის.
- გ. მარაგების შეფასებისათვის.

97. სამშენებლო კომპანიის საწყობებში სამშენებლო მასალების მარაგი თვის
დასაწყისში 35 000 ლარის იყო. თვის განმავლობაში შესყიდულ იქნა 85 000
ლარის მასალა. თვის ბოლოს საწყობებში 40 000 ლარის მასალა დარჩა.
რას უდრის დახარჯული მასალის თვითღირებულება:

- ა. 80 000 ლ
- ბ. 90 000 ლ
- გ. 50 000 ლ

98. მასალის მარაგის ნაშთების ზრდა მზა პროდუქციის თვითღირებულებას :

- ა. ამცირებს
- ბ. ზრდის
- გ. არ ცვლის

99. თვის განმავლობაში შესყიდულ იქნა 45 800 ლარის მასალა. თვის ბოლოსათვის მასალის ნაშთი 5 400 ლარით გაიზარდა. რას უდრის დახარჯული მასალის მოცულობა:

- ა. 51 200 ლ
- ბ. 40 400 ლ
- გ. 45 600 ლ

100. თვის განმავლობაში შესყიდულ იქნა 62 400 ლარის მასალა. თვის ბოლოსათვის მასალის ნაშთი 7 100 ლარით შემცირდა. რას უდრის დახარჯული მასალები:

- ა. 55 300 ლ
- ბ. 65 400 ლ
- გ. 69 500 ლ

101. დაუმთავრებელი პროდუქციის ნაშთების ზრდა მზა პროდუქციის თვითღირებულებას:

- ა. ზრდის
- ბ. ამცირებს
- გ. არ ცვლის

102. ფირმის საწარმოო საამქროში მიმდინარე თვის წარმოების დანახარჯებმა 47 200 ლარი შეადგინა. დაუმთავრებელი პროდუქციის ნაშთი თვის ბოლოს 3 400 ლარით შემცირდა. რას უდრის მზა პროდუქციის თვითღირებულება:

- ა. 43 800 ლ
- ბ. 45 500 ლ
- გ. 50 600 ლ

103. მზა პროდუქციის ნაშთების შემცირება რეალიზებული პროდუქციის თვითღირებულებას :

- ა. ზრდის
- ბ. ამცირებს
- გ. არ ცვლის

104. მიმდინარე თვეში 45 000 ლარის თვითღირებულების პროდუქცია იქნა გამოშვებული. მზა პროდუქციის ნაშთი თვის ბოლოსათვის 3 200 ლარით გაიზარდა.

რას უდრის რეალიზებული პროდუქციის თვითღირებულება:

110. 8
ლარი.

- ა. 48 200 ლ
- ბ. 41 800 ლ
- გ. 50 300 ლ

105. პროდუქციის ფასნამატი არის:

- ა. რეალიზაციიდან მიღებული მოგების ფარდობა მის თვითღირებულებასთან.
- ბ. რეალიზაციიდან მიღებული მოგების ფარდობა რეალიზაციიდან მიღებულ შემოსავალთან.
- გ. რეალიზებული პროდუქციის თვითღირებულების ფარდობა მოგებასთან.

111. 8
57

106. პროდუქციის მარჟა არის:

- ა. რეალიზაციიდან მიღებული მოგების ფარდობა მის თვითღირებულებასთან.
- ბ. რეალიზაციიდან მიღებული მოგების ფარდობა რეალიზაციიდან მიღებულ შემოსავალთან.
- გ. რეალიზებული პროდუქციის თვითღირებულების ფარდობა მოგებასთან.

112. 3
3

107. პროდუქციის ერთეულზე პირდაპირი მასალის ხარჯი 22 ლარი, პირდაპირი შრიმითი ხარჯი 18 ლარი, საწარმოო ზედნადები ხარჯები ნორმით 10 ლარი, მარკეტინგის ხარჯები 3 ლარი, საერთო-ადმინისტრაციული ხარჯები 5 ლარი, საპროცენტო ხარჯი 2 ლარია. ფასნამატი დადგენილია 20%.
რას უდრის ერთი ცალი პროდუქტის გასაყიდი ფასი:

113. 3
რა

- ა. 72,0 ლ
- ბ. 69,6 ლ
- გ. 75,2 ლ

114.

108. მზა პროდუქცია სარეალიზაციო ფასით შეადგენს 75 600 ლარს. ფასნამატი დადგენილია 25%.

რას უდრის მზა პროდუქციის თვითღირებულება:

- ა. 56 700 ლ
- ბ. 50 200 ლ
- გ. 60 480 ლ

109. მზა პროდუქცია სარეალიზაციო ფასით 75 600 ლარია. მოგების მარჟა დადგენილია 20%.

რას უ

რას უდრის მზა პროდუქციის თვითღირებულება:

- ა. 50 000 ლ
- ბ. 60 480 ლ
- გ. 56 700 ლ

110. მზა პროდუქცია თვითღირებულებით 85 500 და სარეალიზაციო ფასით 100890 ლარია.

რას უდრის ფასნამატი:

- ა. 15,25 %
- ბ. 18.00 %
- გ. 20,22 %

111. მზა პროდუქცია თვითღირებულებით 45 700 ლარი და სარეალიზაციო ფასით 57 125 ლარია.

რას უდრის მარჟა:

- ა. 25 %
- ბ. 18 %
- გ. 20 %

112. მზა პროდუქცია სარეალიზაციო ფასით 80 000 ლარია. დადგენილია მოგების მარჟა 20% და ფასნამატი 25 %.

რას უდრის მოგება:

- ა. 20 000 ლ
- ბ. 16 000 ლ
- გ. 24 000 ლ

113. თვის ბოლოს წარმოებაში დაუმთავრებელი დარჩა 800 ცალი პროდუქტი, რომლის ყოველი ერთეული საშუალოდ 60%-ითაა დამთავრებული.
რას უდრის დაუმთავრებელი პროდუქცია მზა ეკვივალენტურ ერთეულებში:

- ა. 480 ეკვ ერთ.
- ბ. 500 ეკვ.ერთ.
- გ. 700 ეკვ.ერთ.

114. არსებობს პროდუქციის წარმოების დანახარჯების შემდეგი ინფორმაცია:

პირდაპირი მასალის ხარჯი	16 700
პირდაპირი შრომითი ხარჯი	14 800
საწარმოო ზედნადები ხარჯები ფაქტიურად	9 500
საწარმოო ზედნადები ხარჯები ნორმით	9 000
დაუმთავრებელი პროდუქციის ნაშთების ზრდა	3 600
მზა პროდუქციის ნაშთების შემცირება	4 300

რას უდრის რეალიზებული პროდუქციის თვითღირებულება:

- ა. 39 800 ლ
- ბ. 41 200 ლ
- გ. 41 700 ლ

115. ქვემოთ მოცემული ჩამონათვალიდან, რომელია პროდუქციის თვითღირებულების კალკულაციის მეთოდი:

- ა. კალკულაცია ზღვრული დანახარჯებით
- ბ. კალკულაცია ალტერნატიული დანახარჯებით
- გ. კალკულაცია შეკვეთების მიხედვით

122.

116. პროდუქციის თვითღირებულების კალკულაციის პრინციპებია:

- ა. კალკულაცია ზღვრული და სრული დანახარჯებით.
- ბ. კალკულაცია პროდუქციის პარტიების და კონტრაქტების მიხედვით.
- გ. კალკულაცია ნორმატიული და გეგმური დანახარჯებით.

117. პროდუქციის თვითღირებულების ნორმატიული კალკულაცია წარმოადგენს:

- ა. კალკულაციის მეთოდს.
- ბ. კალკულაციის პრინციპს.
- გ. კალკულაციის ტექნიკას.

123.

118. პროდუქციის წარმოების პირდაპირი დანახარჯები აღირიცხება:

- ა. დაუმთავრებელი წარმოების (პროდუქციის) ანგარიშის დებეტში
- ბ. მზა პროდუქციის ანგარიშის კრედიტში.
- გ. მოგება/ზარალის ანგარიშის დებეტში.

119. ფაქტიური საწარმოო ზედნადები ხარჯები აღირიცხება:

- ა. დაუმთავრებელი წარმოების ანგარიშის დებეტში.
- ბ. საწარმოო ზედნადები ხარჯების ანგარიშის დებეტში.
- გ. მოგება/ზარალის ანგარიშის დებეტში.

124.

120. გეგმური ნორმატივით მიკუთვნებული საწარმოო ზედნადები ხარჯები აღირიცხება:

- ა. მზა პროდუქციის ანგარიშის დებეტში.
- ბ. საწარმოო ზედნადები ხარჯების ანგარიშის დებეტში.
- გ. საწარმოო ზედნადები ხარჯების ანგარიშის კრედიტში.

125.

121. საწარმოო ზედნადები ხარჯების მიკუთვნების სხვაობა დაეწერება:

- ა. მზა პროდუქციის ანგარიშს.
- ბ. დაუმთავრებელი პროდუქციის ანგარიშს.
- გ. მოგება/ზარალის ანგარიშს.

126.

თავი 5. პირდაპირი მატერილური ღანახარჯების აღრიცხვა

122. პირდაპირი მასალის ხარჯი ისეთი ხარჯია, რომელიც:

- ა. გაწევის მომენტში ცნობილი არაა რომელი სახის პროდუქციაზე იხარჯება და ამიტომ, განაწილების გარეშე მიეკუთვნება ცალკეული სახის პროდუქციის თვითღირებულებას;
- ბ. გაწევის მომენტში ცნობილია, რომელი სახის პროდუქციის წარმოებაზე იხარჯება და ამიტომ განაწილების გზით მიეკუთვნება ცალკეული სახის პროდუქციის თვითღირებულებას;
- გ. გაწევის მომენტში ცნობილია, რომელი სახის პროდუქციის წარმოებაზე იხარჯება და ამიტომ, პირდაპირ, განაწილების გარეშე მიეკუთვნება ცალკეული სახის პროდუქციის თვითღირებულებას.

123. რა მიზნით და ვის მიერ გამოიწერება დოკუმენტი – „მოთხოვნა შეკვეთაზე“:

- ა. წარმოების მენეჯერის მიერ იგზავნება მასალის საწყობში, მასალების გაცემაზე.
- ბ. საწყობის მენეჯერი აგზავნის შესყიდვების განყოფილებაში, რათა განათავსონ შეკვეთა მასალაზე.
- გ. შესყიდვების განყოფილება აგზავნის მომწოდებელთან მასალის მოწოდებაზე.

124. რა მიზნით და ვის მიერ გამოიწერება დოკუმენტი – „შეკვეთა შესყიდვაზე“:

- ა. საწყობის მენეჯერი აგზავნის მომწოდებელთან მასალის მოწოდებაზე.
- ბ. შესყიდვების განყოფილება აგზავნის მომწოდებელთან მასალის მოწოდებაზე.
- გ. წარმოების მენეჯერი აგზავნის შესყიდვების განყოფილებაში, შეკვეთის განთავსებაზე.

125. როდის და ვის მიერ ფორმდება დოკუმენტი – „მასალის მიღების ორდერი“:

- ა. შესყიდვების განყოფილების მიერ მასალის მიღების დროს.
- ბ. საფინანსო განყოფილების მენეჯერის მიერ მასალების შესყიდვის დროს.
- გ. საწყობის მენეჯერის მიერ, მასალების მიღების დროს.

126. დოკუმენტური: „შესყიდვის ანგარიშვაქტურა“ – არის:

- ა. მასალის მომწოდებლიდან მიღებული დოკუმენტი.
- ბ. შესყიდვების განყოფილებიდან საწყობში მიღებული დოკუმენტი.
- გ. წარმოების მენეჯერის მიერ გამოწერილი დოკუმენტი მასალის შესყიდვაზე.

127. გის მიერ და რა მიზნით გამოიწერება დოკუმენტი – „მოთხოვნა მასალის გაცემაზე“:

- ა. შესყიდვების განყოფილება აგზავნის საწყობში მასალის გაცემაზე.
- ბ. წარმოების მენეჯერი აგზავნის საწყობში, მასალის გაცემაზე.
- ც. საწყობის მენეჯერი აგზავნის გაყიდვების განყოფილებაში, მასალის მიწოდებაზე.

128. რა მიზნით გამოიყენება „მასალის მარაგის სააღრიცხვო წიგნი“:

- ა. მასში თითოეული სახის მასალა აღირიცხება ცალკე ბარათზე, რომელშიც ასახულია მასალის მიღება, გაცემა და ნაშთი რაოდენობრივად და თანხობრივად.
- ბ. მასში ცალკეული სახის ძირითადი საშუალებები აღირიცხება ცალკე ბარათზე, რაოდენობრივად და თანხობრივად.
- გ. მასში თითოეული სახის მზა პროდუქცია აღირიცხება ცალკე ბარათზე, რაოდენობრივად და თანხობრივად.

129. შესყიდული მასალების თვითღირებულებაში შედის:

- ა. მომწოდებლის ფასი, ტრანსპორტირების ხარჯები, აქციზი, საბაჟო გადასახადები.
- ბ. მომწოდებლის ფასი, ტრანსპორტირების ხარჯები, საბაჟო გადასახადები.
- გ. მომწოდებლის ფასი, ტრანსპორტირების ხარჯები, დღგ და ფასდათმობა.

130. დახარჯული მასალების შეფასების რომელი მეთოდებია ცნობილი:

- ა. ინდივიდუალური თვითღირებულება, FiFo, LiFo, Nifo, გეგმურ თვითღირებულება.
- ბ. საშუალო შეწონილი თვითღირებულება, ინდივიდუალური თვითღირებულება, FiFo, LiFo, Nifo, ნორმატიული თვითღირებულება.
- გ. ინდივიდუალური თვითღირებულება, FiFo, ნორმატიული თვითღირებულება, თეორიული თვითღირებულება.

131. რომელ კონცეფციას ეყრდნობა დახარჯული მასალების შეფასების მეთოდი FiFo:

- ა. პირველად იხარჯება ყველაზე ადრე შეძენილი მასალები.
- ბ. პირველად იხარჯება ყველაზე ბოლოს შეძენილი მასალები.
- გ. მასალების შეძენის დროს ყურადღება არ ექცევა.

132. რომელი თვალსაზრისია სწორი:

- ა. FiFo მეთოდით, საწყობში დარჩენილი მასალის ნაშთი თვითღირებულება შეფასდება ყველაზე ადრე შეძენილი მასალის ფასით.
- ბ. LiFo მეთოდით, საწყობში დარჩენილი მასალის ნაშთი

მასალის

თვითღირებულება შეფასდება ბოლოს შეძენილი მასალის ფასით.
გ. NiFo მეთოდით, საწყობიდან გაცემული მასალების თვითღირებულება შეფასდება მასალის მომავალი შეძენის ფასით.

გაცემაზე.
შე.

მასალის

133. არსებობს შემდეგი ინფორმაცია: სამრეწველო საწარმოში 10 მაისს შეძენილი იქნა 200 ტ მასალა, რომლის ფასია 150 ლ/ტ. 15 მაისს შესყიდული იქნა 300 ტ, 140 ლ/ტ. 25 მაისს კიდევ შესყიდული იქნა 300 ტონა, 160 ლ/ტ.

ისა

16 მაისს წარმოებაში გაიცა 350 ტ მასალა, რომლის თვითღირებულება FIFO მეთოდით იქნება:

ბარათზე,
ა ნაშთი

- ა. 52 500 ლ
- ბ. 51 000 ლ
- გ. 49 000 ლ

ბი ცალკე

ბარათზე,

134. სამრეწველო ფირმაში, შესყიდვების გეგმით გათვალისწინებულია, რომ მასალის ერთეულის შესყიდვა მოხდება: 2 იანვარს – 5 ლ/კგ, 10 იანვარს – 5,5 ლ/კგ, 20 იანვარს – 5,6 ლ/კგ. ხოლო 5 იანვარს მოხდა 400 კგ მასალის გაცემა საწყობიდან.

რას უდრის გაცემული მასალის თვითღირებულება მეთოდით NiFo :

ბ. საბაჟო

- ა. 2 000 ლ
- ბ. 2 240 ლ
- გ. 2 200 ლ

საბაჟო

ბილი

135. სამრეწველო ფირმის მიერ შესყიდულ იქნა მასალები: 3 ივნისს – 300 კგ, 2,5 ლ/კგ. 10 ივნისს 4000 კგ – 3 ლ/კგ. 20 ივნისს 300 კგ – 3,6 ლ/კგ. 28 ივნისს 200 კგ – 3,5 ლ/კგ. თვის ბოლოს დაუხარჯავი დარჩა საწყობში 450 კგ მასალა, რომლის თვითღირებულება FIFO მეთოდით იქნება:

საბაჟო

- ა. 1 575 ლ
- ბ. 1 670 ლ
- გ. 1 600 ლ

საბაჟო

საბაჟო

საბაჟო

136. რომელი თვალსაზრისია სწორი:

ს. მეთოდი

- ა. მასალის მარაგის შეფასების მეთოდები გავლენას არ ახდენენ მოგების მაჩვენებელზე.
- ბ. მასალის მარაგის შეფასების მეთოდები ცვლიან საწარმოს მოგებას.
- გ. მასალის შეფასების მეთოდები ზრდიან საწარმოს მოგებას.

ბი

137. მასალის მარაგის შენახვის წლიური ხარჯი ტოლია:

ნაშთის

მასალის

ნაშთის

- ა. საშუალო მარაგი გამრავლებული შეკვეთების წლიურ რიცხვზე.
- ბ. საშუალო მარაგი გამრავლებული მასალის ერთეულის შენახვის საშუალო წლიურ ხარჯზე.
- გ. შეკვეთის წლიური რიცხვი გამრავლებული მასალის ერთეულის შენახვის საშუალო წლიურ ხარჯზე.

138. მასალაზე შეკვეთების განთავსების წლიური ხარჯი ტოლია:

- ა. მასალის ერთეულის შენახვის საშუალო წლიური ხარჯი გამრავლებული შეკვეთების რიცხვზე.
- ბ. ერთი შეკვეთის განთავსების ხარჯი გამრავლებული მასალის საშუალო მარაგზე.
- გ. ერთი შეკვეთის განთავსების ხარჯი გამრავლებული შეკვეთების წლიურ რიცხვზე.

144. არსებული მასალის რაოდენობა

139. მასალის შეკვეთის წერტილი ანუ განმეორებითი შეკვეთის ახასიათებს:

145. სამშენებლო მასალის შეკვეთის ხარჯი

- ა. როდის უნდა განმეორდეს შეკვეთა.
- ბ. რამდენი უნდა იყოს საწყობების ფართობი.
- გ. რამდენია მასალის შენახვის მინიმალური ხარჯები.

140. მასალის მინიმალური მარაგი ახასიათებს:

- ა. მასალის გარდაუვალ ხარჯებს.
- ბ. დონეს, რომლის დაბლა მარაგი საწყობში არ უნდა დავიდეს.
- გ. დონეს, რომლის მაღლა მარაგი საწყობში არ უნდა ავიდეს.

46. სამშენებლო მასალის მინიმალური მარაგი

141. მასალის მაქსიმალური მარაგი ახასიათებს:

- ა. დონეს, რომელსაც მასალის მარაგი საწყობებში არასოდეს გადააჭარბებს.
- ბ. დონეს, რომლის დაბლაც საწყობში მარაგის სიდიდე არ უნდა დავიცეს.
- გ. ბუფერული მარაგის სიდიდეს.

47. ფორმის მარაგის სიდიდე

142. მასალის შეკვეთის ოპტიმალური მოცულობა ისეთი სიდიდეა:

- ა. როცა შეკვეთის განთავსების ხარჯები აღემატება მარაგის შენახვის ხარჯებს.
- ბ. როცა შეკვეთის განთავსების ხარჯები ნაკლებია მარაგის შენახვის ხარჯებზე.
- გ. როცა შეკვეთის განთავსებისა და მარაგის შენახვის ხარჯები მინიმალურია.

48. მასალის მარაგის სიდიდე

143. სამრეწველო ფირმის ინფორმაციით, მასალის დღიური მოხმარება 180 – 200 კილოგრამია. მასალის შეძენას 10 – 12 დღე სჭირდება. რას უდრის შეკვეთის წერტილი:

- ა. 1 800 კგ
- ბ. 2 400 კგ
- გ. 2 000 კგ

49. კომპანია

144. არსებობს შემდეგი ინფორმაცია: მასალაზე დღიური მოთხოვნა 260 – 300 კგ და მასალის მოწოდების დღეთა რიცხვი 12 – 14 დღეა.
რას უდრის მინიმალური (სარეზერვო) მარაგი:

- ა. 1 080 კგ
- ბ. 360 კგ
- გ. 560 კგ

145. სამშენებლო ფირმაში X მასალაზე წლიური მოთხოვნაა 72 250 ტ. ერთი ტონა მასალის შენახვის საშუალო წლიური ხარჯია 20 ლ და ერთი შეკვეთის განთავსებას 25 ლარი სჭირდება.

რას უდრის შეკვეთის ოპტიმალური მოცულობა:

- ა. 825 ტ
- ბ. 500 ტ
- გ. 425 ტ

146. სამრეწველო კომპანიას წელიწადში 38 000 ტ X მასალა სჭირდება. შეკვეთის ოპტიმალური მოცულობაა 1 520 ტ. ერთი შეკვეთის შესრულებას 20 ლ სჭირდება.

რას უდრის შეკვეთის რიცხვი წელიწადში:

- ა. 20
- ბ. 25
- გ. 30
- ჰ.

147. ფირმის ინფორმაციით, B მასალაზე შეკვეთის ოპტიმალური მოცულობაა 2 500 კგ. შესყიდვის ფასია 16 ლ/კგ. 1კგ მასალის შენახვის საშუალო წლიური ხარჯი მისი შესყიდვის ფასის 25%-ია და ერთი შეკვეთის განთავსებას 22 ლარი სჭირდება.

რას უდრის მარაგის შენახვის წლიური ხარჯი:

- ა. 10 000 ლ
- ბ. 5 000 ლ
- გ. 8 000 ლ

148. მასალის მარაგის ერთეულის შენახვის წლიური ხარჯის ზრდა რა გავლენას მოახდენს შეკვეთის ოპტიმალურ მოცულობაზე:

- ა. გაზრდის .
- ბ. შეამცირებს.
- გ. გავლენას არ მოახდენს.

149. კომპანიაში ერთი თვის მანძილზე ადგილი ჰქონდა შემდეგ ოპერაციებს:

	ათას ლარებში
მასალის შესყიდვები	200
მომწოდებლისათვის დაბრუნებული მასალები	2
წარმოებაზე მასალის გადაცემა	180

წარმოებიდან მასალის დაბრუნება საწყობში 3
 უვარგისი მასალების ჩამოწერა 1
 მასალის დანაკლისი 4
 მასალის ნაშთი თვის დასაწყისში 15 ათას ლარს შეადგენდა.

154. რამდენი იქნება მასალის აღმრიცხველი ანგარიშის ნაშთი თვის ბოლოს:

- ა. 28 ათ. ლ
- ბ. 31 ათ. ლ
- გ. 25 ათ. ლ

150. მასალების პერიოდული აღრიცხვის მეთოდის დროს:

55. პირდაპირი

- ა. მასალების შესყიდვა და გაცემა მასალის ანგარიშზე აღირიცხება
- ბ. მასალების შესყიდვა და გაცემა მოგება/ზარალის ანგარიშზე აღირიცხება.
- გ. მასალების შესყიდვა დანახარჯებში აღირიცხება.

156. ანგარიშ

151. რომელი თვალსაზრისია სწორი:

- ა. მასალების პერიოდული აღრიცხვის დროს მასალების ნაშთი გამოითვლება მასალების აღმრიცხველ ანგარიშზე.
- ბ. მასალის უწყვეტი აღრიცხვის დროს მასალის ნაშთი გამოითვლება მასალის აღმრიცხველ ანგარიშზე.
- გ. მასალის უწყვეტი აღრიცხვის დროს მასალების შეძენა და გაცემა აღირიცხება მასალის აღმრიცხველ ანგარიშზე.

157. იმ შემთხვევაში

152. კომპანია წლიურად 8 000 ტ მასალას მოიხმარს. მასალის შესყიდვის ფასია 50 ლ/ტ. თუ ერთ შეკვეთაზე 155 ტონას შეუკვეთავენ, კომპანიის გაანგარიშებით, შეკვეთების განთავსებისა და მასალის შენახვის წლიური ხარჯები სულ 1 560 ლარია. თუ ერთი შეკვეთის მოცულობა 200 ტ იქნება, მაშინ მომწოდებელი სთავაზობს 50% დისკონტს, თუ იან ფასდათმობას. ხოლო მარაგის შენახვისა და შეკვეთების განთავსების წლიური ხარჯი სულ 2 600 ლარი იქნება.

58. იმ შემთხვევაში

როგორ შეიცვლება კომპანიის მთლიანი დანახარჯი 200 ტონა მოცულობის შეკვეთაზე გადასვლის დროს:

- ა. დანახარჯი 18 960 ლ
- ბ. დამატებითი ხარჯი 18 960 ლ
- გ. არ შეიცვლება.

59. შრი

153. პროდუქციის წარმოებაზე გაწეული პირდაპირი მასალის ხარჯი აღირიცხება:

- ა. დ - დაუმთავრებელი წარმოება და კ - მასალები
- ბ. დ - მასალები და კ - დაუმთავრებელი წარმოება
- გ. დ - დაუმთავრებელი წარმოება და კ - გასაცემი ხელფასი

მთლიანი

კლასი

160.

თავი 6. პირდაპირი შრომითი დანახარჯების აღრიცხვა

154. რომელი მოსაზრებაა სწორი:

- ა. მუშაკს დროითი ხელფასი ეძლევა შესრულებული სამუშაოების რაოდენობის მიხედვით.
- ბ. სანარდო ხელფასი მუშაკს ეძლევა ნამუშევარი საათების მიხედვით.
- გ. დროითი ხელფასი მუშაკს ეძლევა ნამუშევარი დროის მიხედვით.

155. პირდაპირი შრომითი ხარჯი მოიცავს:

- ა. პროდუქციის დამზადებაზე მომუშავე მუშების ხელფასს.
- ბ. მანქანა-დანადგარების მომვლელი მუშების ხელფასს.
- გ. წარმოების მენეჯერების ხელფასს.

156. ანაზღაურებადია ის მოცდენილი საათები, რომელიც:

- ა. გამოწვეულია მომუშავეს მიზეზით.
- ბ. გამოწვეულია შრომითი კანონმდებლობით.
- გ. გამოწვეულია საწარმოსაგან დამოუკიდებელ მიზეზებით.

157. იმ მოცდენილი საათების ანაზღაურება, რომლის თავიდან აცილება

შეუძლებელი იყო, აღირიცხება როგორც:

- ა. პირდაპირი ან არაპირდაპირი ხარჯი.
- ბ. პირდაპირი ხარჯი.
- გ. არაპირდაპირი ხარჯი

158. იმ მოცდენილი საათების ანაზღაურება, რომლის თავიდან აცილება

შეუძლებოდა, დაეწერება:

- ა. წარმოების ანგარიშს.
- ბ. საწარმოო ზედნადები ხარჯების ანგარიშს.
- გ. მოგება/ზარალის ანგარიშს.

159. შრომითი კანონმდებლობით დადგენილი დასვენების დღეებით გამოწვეული

მოცდენილი დროის ანაზღაურება ძირითადი მუშებისათვის,

კლასიფიცირებულ უნდა იქნეს, როგორც:

- ა. არაპირდაპირი შრომითი ხარჯი.
- ბ. პირდაპირი შრომითი ხარჯი.
- გ. საწარმოო ზედნადები ხარჯები.

160. ფირმის ხელმძღვანელი ადმინისტრაციული პერსონალის გარდაუვალი

მოცდენების ანაზღაურება კლასიფიცირებულ უნდა იქნეს, როგორც:

- ა. პირდაპირი შრომითი ხარჯი.
- ბ. არაპირდაპირი შრომითი ხარჯი.
- გ. პერიოდის ხარჯი.

161. რომელი მოსაზრებაა სწორი:

- ა. მოცდენა არის ანაზღაურებადი და პროდუქტიული დრო.
- ბ. მოცდენა არის არაპროდუქტიული და ანაზღაურებადი დრო.
- გ. მოცდენა არის არაპროდუქტიული და არაანაზღაურებადი დრო.

162. მუშის ანაზღაურებადი დრო 520 საათია. მათ შორის, პროდუქტიული დრო 480 სთ. ხოლო ზენორმატიულ დროში ნამუშევარია 50 სთ.

რას უდრის მოცდენილი დრო:

- ა. 90 სთ
- ბ. 40 სთ
- გ. 30 სთ

163. კომპანიაში პირითადი მუშების მიერ ნამუშევარი პროდუქტიული დროა 200 სთ. მ.შ. ზენორმატიულ დროში ნამუშევარია 70 სთ, რაც გამოწვეულია იყო ადრე არსებული მოცდენებით. საათობრივი ანაზღაურება 20 ლარია და ზენორმატიული დრო ნაზღაურდება 1,5 განაკვეთით.

მოახდინეთ ზენორმატიული დროის ანაზღაურების კლასიფიცირება:

- ა. პირდაპირი შრომითი ხარჯი – 1 400 ლარი და არაპირდაპირი შრომითი ხარჯი 2 100 ლ.
- ბ. პირდაპირი შრომითი ხარჯი 700 ლ და არაპირდაპირი შრომითი ხარჯი 1 400 ლ.
- გ. პერიოდის შრომითი ხარჯი 2 100 ლარი.

164. შემაჯავთის მიერ გეგმის გაზრდის გამო მუშებმა ზენორმატიულ დროში 21 სთ იმუშავეს. საათობრივი ანაზღაურებაა 8 ლარი. ზენორმატიული დრო ნაზღაურდება 1,5 განაკვეთით.

მოახდინეთ ზენორმატიული დროის ანაზღაურების კლასიფიცირება:

- ა. პირდაპირი ხარჯი 1 840 ლ და არაპირდაპირი ხარჯი 920 ლ.
- ბ. არაპირდაპირი ხარჯი 2 760 ლ.
- გ. პერიოდის ხარჯი 920 ლ. და პირდაპირი ხარჯი 1 840 ლარი

165. შემკვეთმა მონიტინგა შეკვეთის გადაზე ადრე შესრულება, რის გამოც ზენორმატიულ დროში ნამუშევარია 710 სთ. საათობრივი ხელფასი 10 ლარია და ზენორმატიული დრო ნაზღაურდება 1,5 განაკვეთით.

მოახდინეთ ზენორმატიული დროის ანაზღაურების კლასიფიცირება:

- ა. პირდაპირი ხარჯი 7 100 ლ და არაპირდაპირი ხარჯი 3 550 ლ.
- ბ. პირდაპირი ხარჯი 10 650 ლარი.
- გ. არაპირდაპირი შრომითი ხარჯი 10 650 ლარი

166. კომპანიის მუშების გეგმური პროდუქტიული დროა 8 700 სთ. გარაუდობენ რომ 10% მოცდენა იქნება. საათობრივი ხელფასი 6 ლარია.

რას უდრის მთლიანი გეგმური შრომითი დანახარჯები:

- ა. 52 200 ლ
- ბ. 46 980 ლ
- გ. 58 002 ლ

167. ერთი ცალი პროდუქტის დასამზადებლად საჭიროა 2 სთ. ფაქტიურად გამოშვებულია 3 600 ცალი პროდუქტი და დახარჯულია 6 400 საათი.

ნორმატიული საათების რა რაოდენობა დასჭირდებოდა ფაქტიურად გამოშვებულ პროდუქციას:

- ა. 6 400 სთ
- ბ. 7 200 სთ
- გ. 8 000 სთ

168. მუშის წინა საში თვის ხელფასი შესაბამისად, შეადგენდა: 780, 805 და 800 ლარს. იგი გავიდა 24 დღიან შვებულებაში.

რას უდრის მუშის შვებულების ხელფასი:

- ა. 636 ლ
- ბ. 26,50 ლ
- გ. 655 ლ

169. დამხმარე მუშის შვებულების ხელფასი შეიძლება კლასიფიცირებულ იქნას, როგორც:

- ა. პირდაპირი შრომითი ხარჯი
- ბ. არაპირდაპირი შრომითი ხარჯი

170. სამუშაოს შესრულებას 55 სთ სჭირდება. საათობრივი ანაზღაურება 11 ლარია. მუშამ სამუშაოს შესრულებას 49 სთ მოანდომა. რას უდრის პრემია პაღსვის სისტემით:

ა. 60 ლ

ბ. 30 ლ

გ. 40 ლ

175. მუშა
რომ

რამდენი

171. სამუშაოს შესრულებას 20 სთ სჭირდება. მუშამ მას 16 სთ მოანდომა საათობრივი ანაზღაურება 12 ლარია.

რას უდრის მუშის პრემია როუანის სისტემით:

ა. 19,2 ლ

ბ. 38,4 ლ

გ. 20,5 ლ

176. კომპანიის
რომ

რამდენი

172. კომპანიის ხელმძღვანელობასა და პროფკავშირებს შორის შეთანხმების თანახმად, პროდუქციის გამოშვების გეგმის გადაჭარბების ყოველი პროცენტისათვის, პრემიის კოეფიციენტი 3. მუშამ კვარტალური საწარმოო პროგრამა 102%-ით შეასრულა. მან კვარტლის განმავლობაში სულ 610 სთ იმუშავა და საათობრივი ხელფასი 10 ლარია.

რამდენი იქნება მუშაზე გასაცემი კვარტალური პრემია:

ა. 230 ლ

ბ. 183 ლ

გ. 366 ლ

177.

გამოშვებულ
იქნეს 5 ცა
2 500 სთ ლ

173. კომპანიის წლიური შემოსავალი რეალიზაციიდან 85 500 ლარია. მატერიალურ დანახარჯები 42 300 ლარს შეადგენს. წლის განმავლობაში დარიცხულია ხელფასი 12 980 ლარი.

რას უდრის პრემია დამატებულ ღირებულებაში 40%-იანი წილის მეთოდით:

ა. 9 800 ლ

ბ. 17 280 ლ

გ. 4 300 ლ

174. კომპანიაში წლის განმავლობაში სამუშაოდან 350 კაცი წავიდა. 31 თანამშრომელი შეიცვალა. დასაქმებულთა საშუალო სიოობრივი რიცხვი შეადგენს 2 500.

178. ბა
ზა
სა

რას უდრის მუშახელის დენადობის კოეფიციენტი პროცენტულად:

კეზა 10
პრემია

ა. 12,8 %

ბ. 14 %

გ. 10,5 %

175. მუშათა დენადობის კოეფიციენტი არის 0,11. სამუშაოდან წასულთა რიცხვი, რომელიც ახლით უნდა შეიცვალოს 120 -ია.

რამდენი იყო დასაქმებულია რიცხვი:

ანგღმა.

ა. 950

ბ. 1 091

გ. 1 201

176. კომპანიაში მუშათა დენადობის კოეფიციენტია 0,125. დასაქმებულია საშუალო რიცხვი 3 200.

სახეების
უკუდელი
შემო
610 სთ

რამდენი თანამშრომელი წასულა კომპანიიდან, რომელიც ახლით შეიცვალა:

ა. 350

ბ. 400

გ. 300

177. კომპანიაში შრომისმწარმოებლურობა გამოითვლება ერთ საათში გამოშვებული პროდუქციის რაოდენობით. გეგმით ერთ საათში გამოშვებულ უნდა იქნეს 5 ცალი პროდუქტი. ფაქტიურად სულ გამოშვებული იქნა 13 500 ცალი, რაზეც 2 500 სთ დაიხარჯა.

იდეური
უდგასი

რომელი მოსაზრებაა სწორი:

ა. ფაქტიური შრომისმწარმოებლურობა გეგმურთან შედარებით გაიზარდა.

ბ. ფაქტიური შრომისმწარმოებლურობა დაგეგმილთან შედარებით შემცირდა.

გ. შრომისმწარმოებლურობის გეგმური დონე ფაქტიურად არ შეცვლილა.

თ:

320

დენდა

178. გაზრდილი საწარმოო გეგმის შესრულების მიზნით საჭირო გახდა 80 სთ ზენორმატიული დრო, რომელიც გაორმაგებული განაკვეთით ანაზღაურდება. საათობრივი ანაზღაურება 8 ლარია.

რას უდრის არაპირდაპირი ხელფასი:

ა. 1 280 ლ

ბ. 640 ლ

გ. 500 ლ

179. ჩაის ფაბრიკამ დაიქირავა 45 საწარმოო მუშა ოთხი კვირით, 48 საათიანი სამუშაო კვირისათვის. საწარმოო მოთხოვნიდან გამომდინარე გამომუშავებული საათების საერთო რაოდენობამ 12 600 სთ შეადგინა.

რას უდრის ზენორმატიული დრო:

ა. 8 650 სთ

ბ. 4 500 სთ

გ. 3 950 სთ

180. შრომისმწარმოებლურობის მაჩვენებელი ახასიათებს:

ა. დროის ერთეულში გამოშვებული პროდუქციის რაოდენობას.

ბ. დანადგარების ერთეულზე გამოშვებული პროდუქციის რაოდენობას.

გ. ნედლეულის გამოსაყვანობას.

181. წარმოებაში ფაქტიურად დაიხარჯა 5 000 სთ. ხოლო შრომისმწარმოებლურობამ შეადგინა 3 ცალი/სთ.

რას უდრის ფაქტიურად გამოშვებული პროდუქციის რაოდენობა:

ა. 15 000 ცალი

ბ. 12 000 ცალი

გ. 18 000 ცალი

182. შრომისმწარმოებლურობის კოეფიციენტი ახასიათებს:

ა. დროის ერთეულში გამოშვებული პროდუქციის რაოდენობას.

ბ. პროდუქციის ერთეულზე დახარჯული დროის რაოდენობას.

გ. შრომისმწარმოებლურობის ცვლილებას გეგმურთან შედარებით

183. ერთი ცალი პროდუქტის დამზადებას გეგმით 1,5 სთ სჭირდება. ფაქტიურად გამოშვებულია 4 600 ცალი პროდუქტი, რაზეც 7 360 სთ დაიხარჯა.

რამდენი საათი დასჭირდებოდა ფაქტიურად გამოშვებულ პროდუქციას

გეგმური დროის ნორმით:

ა. 4 900 სთ

ბ. 6 900 სთ

გ. 7 000 სთ

184. როგორ აღირიცხება პირდაპირი ხელფასის დარიცხვა:

ა. დ - დაუმთავრებელი პროდუქცია და კ - გასაცემი ხელფასი

ბ. დ - დაუმთავრებელი პროდუქცია და კ - მოგება/ზარალი

გ. დ - საწარმოო ზედნაღები ხარჯები და კ - გასაცემი ხელფასი

185. ქვემოთ მოცემული სიტუაციებიდან რომელი წარმოშობს მოცდენის დროს:

ა. მუშები მუშაობენ გეგმური შრომისმწარმოებლურობის დაბალი ნაყოფიერებით.

ბ. დაზიანდა მანქანა-დანადგარები და მუშები ელოდებიან დაასრულონ დაწყებული-პროცესი.—

გ. სამუშაოდან წავიდა რამდენიმე მუშა.

186. „ნორმატიული საათი“ არის:

ა. ერთ საათში გამოსაშვები პროდუქციის გეგმური რაოდენობა.

ბ. ერთ საათში გამოშვებული პროდუქციის ფაქტიური რაოდენობა.

გ. პროდუქციის ფაქტიური და გეგმური გამოშვების ფარდობა.

აღრიცხვა

187. საწარმოო ზედნადები ხარჯები არის:

- ა. კომპანიის მართვისა და მომსახურების ხარჯები.
- ბ. უშუალოდ წარმოების მართვისა და მომსახურების ხარჯები.
- გ. კადრების გადამზადების ხარჯები.

193. კლ

188. ქვემოთ ჩამონათვალიდან რომელი მიეკუთვნება საწარმოო ზედნადებ

შეადგენს
ვართობის
შეადგენს

ხარჯებს:

- ა. ადმინისტრაციული პერსონალის შრომითი ხარჯი.
- ბ. ოფისის შენობის მოვლის ხარჯები.
- გ. ძირითადი საამქროების მენეჯერების ხელფასები.

რას
ხედნადები

189. მზა პროდუქციის თვითღირებულებაში შედის:

194. სამ

- ა. საწარმოო ზედნადები ხარჯები.
- ბ. არასაწარმოო ზედნადები ხარჯები.
- გ. პერიოდის ხარჯები.

ნა

პირ

და

190. რა იწვევს საწარმოო ზედნადები ხარჯების განაწილების აუცილებლობას

რას
ხარჯები:

- ა. წინასწარ გაუთვალისწინებელი ხარჯებია.
- ბ. ყველა სახის პროდუქციისათვის საერთო ხასიათის ხარჯია.
- გ. ცნობილია რომელი სახის პროდუქციის წარმოებაზე იხარჯება.

191. საწარმოო ზედნადები ხარჯები, ცალკეული სახის პროდუქციის

195. რა

თვითღირებულებაზე მიეკუთვნების წესის მიხედვით, წარმოადგენს:

- ა. ძირითად ხარჯებს.
- ბ. არაპირდაპირ ხარჯებს.
- გ. ზედნადებ ხარჯებს.

192. რა არის ზედნადები ხარჯების განაწილება:

- ა. დანახარჯთა დადგენის პროცესი.
- ბ. დანახარჯთა ცენტრებზე ან დანახარჯთა ერთეულებზე მისაკუთვნიებელი ხარჯების გაერთიანება.
- გ. დანახარჯთა ცენტრებზე ან დანახარჯთა ერთეულებზე ხარჯების განაწილება არჩეული ბაზის პროპორციულად.

193. კომპანიაში საერთო საწარმოო ზედნადები ხარჯები 19 500 ლარს

შეადგენს, რომელიც სამ საწარმოო განყოფილებაზე (დანახარჯთა ცენტრებზე), მათი ფართობის პროპორციულად ნაწილდება. განყოფილებების ფართობი შესაბამისად შეადგენს: 40 კვ.მ; 35 კვ.მ და 55 კვ.მ.

რას უდრის მესამე საწარმოო განყოფილებაზე განაწილებული საწარმოო ზედნადები ხარჯები:

ა. 6 000 ლ

ბ. 8 250 ლ

გ. 5 250 ლ

194. სამრეწველო საწარმოში, 15 750 ლარი საწარმოო ზედნადები ხარჯები

ნაწილდება ორი სახის პროდუქტს შორის მანქანა/საათების

პროპორციულად. პირველი სახის პროდუქტზე დაიხარჯა 20 000 მან/სთ

და მეორე სახის პროდუქტზე 25 000 მან/სთ.

რას უდრის პირველი სახის პროდუქტზე განაწილებული საწარმოო ზედნადები ხარჯები:

ა. 8 750 ლ

ბ. 7 000 ლ

გ. 6 900 ლ

195. რა არის განთავსებული ზედნადები ხარჯები:

- ა. ფირმის რომელიმე განყოფილებაში წარმოშობილი ზედნადები ხარჯები.
- ბ. მეორე განყოფილებიდან მოცემულ განყოფილებაზე გადმოტანილი ხარჯები.
- გ. განყოფილებებზე განაწილებული ზედნადები ხარჯები.

196. №1 საამქროში ნამუშევარია 2 000 მანკ/სთ, №2 საამქროში – 3 000

მანკ/სთ.

ფაქტიური საწარმოო ზედნადები ხარჯები შეადგენს 8 600 ლარს.

რას უდრის №2 საამქროზე განაწილებული ფაქტიური საწარმოო ზედნადები ხარჯები:

ა. 3 440 ლ

ბ. 3 500 ლ

გ. 5 160 ლ

197. როდის ხდება ფაქტიური საწარმოო ზედნადები ხარჯების განაწილება:

ა. პერიოდის ბოლოს.

ბ. პერიოდის დასაწყისში.

გ. პერიოდის განმავლობაში.

198. საწარმოო ზედნადები ხარჯების განაწილების ბაზა არის:

ა. ზედნადები ხარჯების განაწილების მეთოდი.

ბ. რეგულირებული ზედნადები ხარჯები.

გ. ზედნადები ხარჯების განაწილების საფუძველი.

199. როდის ხდება საწარმოო ზედნადები ხარჯების მიკუთვნება გეგმური განაკვეთით:

ა. პერიოდის დასაწყისში.

ბ. პერიოდის განმავლობაში

გ. პერიოდის ბოლოს.

200. საწარმოო ზედნადები ხარჯების მიკუთვნების განაკვეთი გამოითვლება:

ა. ფაქტიური საწარმოო ზედნადები ხარჯების შეფარდებით მიკუთვნება გეგმურ ბაზასთან.

ბ. გეგმური საწარმოო ზედნადები ხარჯების შეფარდებით მიკუთვნება ფაქტიურ ბაზასთან.

გ. გეგმური საწარმოო ზედნადები ხარჯების შეფარდებით წარმო

ინტესივობის რომელიმე გეგმურ მაჩვენებელთან.

201. საწარმოო ზედნადები ხარჯების მიკუთვნების ბაზა შეიძლება იყოს:

- ა. პროდუქციის რაოდენობა, მანქანა/საათები, განყოფილებების ფართობი.
- ბ. პირდაპირი შრომითი ხარჯი, პირდაპირი მასალის ხარჯი, შრომა/საათები.
- გ. ნებისმიერი ზემოთ ჩამოთვლილი.

202. პროდუქციის წარმოების გეგმით, ძირითადი ხარჯები 26 500 ლარია.

საწარმოო ზედნადები ხარჯები ძირითადი ხარჯების 40%-ია.

პროდუქციის დამზადებას 4 240 მანქანა/სთ დასჭირდება.

რას უდრის საწარმოო ზედნადები ხარჯების მიკუთვნების გეგმური განაკვეთი:

ა. 6,25 ლ

ბ. 2,5 ლ

გ. 4,5 ლ

203. საწარმოო ზედნადები ხარჯების მიკუთვნება ხდება კაც/საათების

ბაზაზე. მიკუთვნების განაკვეთია 2,5 ლ კაც/სთ-ზე. ხარჯთაღრიცხვით,

შესრულებული უნდა იქნეს 1 500 კაც/სთ. ფაქტიურად ნამუშევარია 1 420 კაც/სთ.

რას უდრის მიკუთვნებული საწარმოო ზედნადები ხარჯები:

ა. 3 750 ლ

ბ. 3 550 ლ

გ. 4 000 ლ

204. საწარმოო ზედნადები ხარჯების მიკუთვნება ხდება მანქანა/საათების

ბაზაზე. გეგმით შესრულებული უნდა იქნეს 13 200 მანქ/სთ. ფაქტიურად

ნამუშევარია 13 000 მანქ/სთ. ზედნადები ხარჯების მიკუთვნების

განაკვეთია 3 ლ ერთ მანქ/სთ-ზე.

რას უდრის გეგმური საწარმოო ზედნადები ხარჯები:

ა. 39 000 ლ

ბ. 42 000 ლ

გ. 39 600 ლ

205. ფირმის საწარმოო განყოფილებაში არაპირდაპირი მასალის ხარჯი შეადგენს 25 800 ლარს. არაპირდაპირი შრომითი ხარჯი არაპირდაპირი მასალის ხარჯის 60%-ია. ცვეთის ხარჯი 4 500 ლარია. ფაქტიურად მოშვებული იქნა 8 239 ცალი პროდუქტი. დაგეგმილი იყო 8 000 ცალი პროდუქტის გამოშვება.

209. საწარმოო

რას უდრის ფაქტიური საწარმოო ზედნადები ხარჯების დონე პროდუქტის ერთეულზე:

ა. 5,72 ლ

ბ. 5,56 ლ

გ. 6,01 ლ

206. საწარმოო ზედნადები ხარჯების მიკუთვნების განაკვეთია 3 ლ ერთ მანქანა/საათზე. გეგმური ზედნადები ხარჯები 24 000 ლარს შეადგენს. ფაქტიურად კი 24 990 ლარი შეადგინა.

რას უდრის მანქანა/საათების გეგმური რაოდენობა:

ა. 8 330 სთ

ბ. 9 000 სთ

გ. 8 000 სთ

211. საწარმოო

207. საწარმოო ზედნადები ხარჯების მიკუთვნების სხვაობა უდრის:

ა. მიკუთვნებულ ზედნადებ ხარჯებს მინუს ფაქტიური ზედნად ხარჯები.

ბ. ფაქტიურ ზედნადებ ხარჯებს მინუს მიკუთვნებული ზედნად ხარჯები.

გ. მიკუთვნებულ ზედნადებ ხარჯებს მინუს გეგმური ზედნად ხარჯები.

212. საწარმოო

208. საწარმოო ზედნადები ხარჯების მიკუთვნების მეტობას აღვილი აქვს

მოცულობა

მაშინ, როდესაც:

ა. ფაქტიური ზედნადები ხარჯები აღემატება გეგმურ ზედნად

ხარჯებს:

- ბ. მიკუთვნებული ზედნადები ხარჯები აღემატება გეგმურ ზედნადებ ხარჯებს.
- გ. მიკუთვნებული ზედნადები ხარჯები აღემატება ფაქტიურ ზედნადებ ხარჯებს.

209. საწარმოო ზედნადები ხარჯების მიკუთვნების დანაკლისს ადგილი აქვს

მაშინ, როდესაც:

- ა. მიკუთვნებული ზედნადები ხარჯები მეტია ფაქტიურ ზედნადებ ხარჯებზე.
- ბ. მიკუთვნებული ზედნადები ხარჯები ნაკლებია ფაქტიურ ზედნადებ ხარჯებზე.
- გ. მიკუთვნებული ზედნადები ხარჯები ნაკლებია გეგმურ ზედნადებ ხარჯებზე.

210. საწარმოო ზედნადები ხარჯების მიკუთვნების მეტობა:

- ა. ამცირებს მოგებას.
- ბ. ზრდის მოგებას.
- გ. არ ცვლის მოგებას.

211. საწარმოო ზედნადები ხარჯების მიკუთვნების დანაკლისი:

- ა. ამცირებს მოგებას.
- ბ. ზრდის მოგებას.
- გ. არ ცვლის მოგებას.

212. საწარმოო ზედნადები ხარჯების მიკუთვნების განაკვეთია 4 ლ ერთ მანქანა/სთ-ზე. ფაქტიურად ნამუშევარია 14 000 მანქ/სთ და ფაქტიურმა საწარმოო ზედნადებმა ხარჯებმა 57 800 ლარი შეადგინა.

მოცემულ სიტუაციაში:

- ა. ზედნადები ხარჯების მიკუთვნების დანაკლისია 1 800 ლ.
- ბ. ზედნადები ხარჯების მიკუთვნების მეტობაა 1 800 ლ.

გ. მიკუთვნების სხვაობა ნულია.

როგორც

213. საწარმოო ზედნადები ხარჯები გეგმით 45 000 ლარია. გეგმით

გამომუშავებული უნდა იქნეს 22 500 მანკ/სთ. ფაქტიურად

შესრულებულია 23 000 მანკ/სთ და ფაქტიურმა საწარმოო ზედნადებმა

ხარჯებმა 44 000 ლ შეადგინა.

217. ფაქტიური

საწარმოო

როგორც

რას უდრის ზედნადები ხარჯების მიკუთვნების სხვაობა:

ა. ზედნადები ხარჯების მიკუთვნების დანაკლისი 2 000 ლ

ბ. ზედნადები ხარჯების მიკუთვნების მეტობა 2 000 ლ

გ. ზედნადები ხარჯების მიკუთვნების მეტობა 3 000 ლ.

214. საწარმოო ზედნადები ხარჯების მიკუთვნების დანაკლისი 1 500 ლარია.

218. ზედნადები

ფაქტიურმა საწარმოო ზედნადებმა ხარჯებმა კი 22 700 ლ შეადგინა.

რას უდრის მიკუთვნიებული ზედნადები ხარჯები:

ა. 24 200 ლ

ბ. 21 200 ლ

გ. 22 000 ლ

219. მიკუთვნების

აღ

215. საწარმოო ზედნადები ხარჯების მიკუთვნების მეტობა 3 200 ლარია.

მიკუთვნიებული ზედნადები ხარჯები კი 25 900 ლ.

რას უდრის ფაქტიური ზედნადები ხარჯები:

ა. 22 700 ლ

ბ. 29 100 ლ

გ. 25 200 ლ

220. თვითღირებულება

აღ

216. ფაქტიური საწარმოო ზედნადები ხარჯები 32 600 ლარია. მიკუთვნიებული

ზედნადები ხარჯები კი 35 700 ლარია.

როგორ შეიცვლება მოგება:

- ა. გაიზრდება 3 100 ლარით.
- ბ. შემცირდება 3 100 ლარით
- გ. არ შეიცვლება

217. ფაქტიური საწარმოო ზედნადები ხარჯები 32 600 ლარია, მიკუთვნებული საწარმოო ზედნადები ხარჯები კი 30 200 ლარი.

როგორ შეიცვლება მოგება:

- ა. გაიზრდება 2 400 ლარით.
- ბ. შემცირდება 2 400 ლარით
- გ. არ შეიცვლება.

218. ზედნადები ხარჯების მიკუთვნების სხვაობა:

- ა. მიეკუთვნება პროდუქციის თვითღირებულებას.
- ბ. მიეკუთვნება განსაკუთრებულ ხარჯებს.
- გ. ჩამოიწერება მოგება/ზარალის ანგარიშიდან.

219. თვის განმავლობაში ფაქტიური საწარმოო ზედნადები ხარჯები აღირიცხება:

- ა. საწარმოო ზედნადები ხარჯების ანგარიშის დებეტში.
- ბ. საწარმოო ზედნადები ხარჯების ანგარიშის კრედიტში.
- გ. დაუმთავრებელი წარმოების ანგარიშის დებეტში.

220. თვის განმავლობაში საწარმოო ზედნადები ხარჯების მიკუთვნება აღირიცხება:

- ა. დ – დაუმთავრებელი წარმოება და კ – მასალები
- ბ. დ – დაუმთავრებელი წარმოება და კ – ზედნადები ხარჯები
- გ. დ – მზა პროდუქცია დ კ – ზედნადები ხარჯები

221. თვის განმავლობაში პროდუქციის თვითღირებულებაზე მიკუთვნებული საწარმოო ზედნადები ხარჯები გროვდება:

- ა. საწარმოო ზედნადები ხარჯების საკონტროლო ანგარიშის დებეტში.
- ბ. საწარმოო ზედნადები ხარჯების საკონტროლო ანგარიშის კრედიტში
- გ. დაუმთავრებელი წარმოების ანგარიშის დებეტში.

223. პროდუქციის

მოცულობის

222. როგორ აღირიცხება საწარმოო ზედნადები ხარჯების მიკუთვნების დანაკლისის ჩამოწერა:

- ა. დ – საწარმოო ზედნადები ხარჯები და კ – მოგება/ზარალი.
- ბ. დ – მოგება/ზარალი და კ – საწარმოო ზედნადები ხარჯები
- გ. დ – დაუმთავრებელი წარმოება და კ – საწარმოო ზედნადები ხარჯები

224. პროდუქციის

225. პროდუქციის

აღირებულების

226. ზედნადების

თავი 8. თვითღირებულების კალკულაცია ზღვრული
დანახარჯებით და დანახარჯთა სრული
განაწილებით

223. პროდუქციის თვითღირებულების კალკულაცია ზღვრული დანახარჯებით
მოიცავს:

- ა. მხოლოდ მუდმივ ხარჯებს.
- ბ. საწარმოო ზედნადებ ხარჯებს მოლიანად.
- გ. მხოლოდ ცვლად ხარჯებს.

224. პროდუქციის ზღვრული თვითღირებულება უდრის:

- ა. მატერიალური დანახარჯების ჯამს.
- ბ. მხოლოდ მუდმივი ხარჯების ჯამს.
- გ. მხოლოდ ცვლადი ხარჯების ჯამს.

225. პროდუქციის თვითღირებულების კალკულაცია ზღვრული დანახარჯებით
არის:

- ა. თვითღირებულების კალკულაციის მეთოდი.
- ბ. თვითღირებულების კალკულაციის პრინციპი.
- გ. თვითღირებულების კალკულაციის ტექნიკა.

226. ზღვრული დანახარჯებით თვითღირებულების კალკულაცია გამოიყენება:

- ა. ფირმის ფინანსური ანგარიშგების შედგენის მიზნებისათვის.
- ბ. დანახარჯების აღრიცხვის მიზნებისათვის.
- გ. გადაწყვეტილებების მიღებისათვის დაგეგმვის დროს.

227. როცა პროდუქციის წარმოება და რეალიზაცია ერთმანეთს ემთხვევა:

- ა. დანახარჯთა სრული განაწილებით პროდუქციის თვითღირებულება კალკულაცია იძლევა მეტ მოგებას.
- ბ. ზღვრული დანახარჯებით თვითღირებულების კალკულაცია იძლევა მეტ მოგებას.
- გ. ორივე სისტემა ერთი და იგივე მოგებას იძლევა.

228. დანახარჯთა სრული განაწილებით თვითღირებულების კალკულაციის სისტემაში გაითვალისწინება:

- ა. საწარმოო ზედნადები ხარჯების მხოლოდ ცვლადი ნაწილი.
- ბ. საწარმოო ზედნადები ხარჯები მთლიანად.
- გ. საწარმოო ზედნადები ხარჯების მხოლოდ მუდმივი ნაწილი.

229. გეგმით: პროდუქციის ერთეულის გასაყიდი ფასია 18 ლარი

პირდაპირი მასალის ხარჯი 5

პირდაპირი შრომითი ხარჯი 4

საწარმოო ზედნადები ხარჯები:

ცვლადი 3

მუდმივი 2

ფაქტიურად გამოშვებულია 10 000 ცალი პროდუქტი. თვის ბოლოს არარეალიზებულ დარჩა 800 ცალი და ფაქტიურმა მუდმივმა საწარმოო ზედნადებმა ხარჯებმა 22 000 ლარი შეადგინა.

რას უდრის მოგება ზღვრული დანახარჯებით თვითღირებულების კალკულაციის სისტემაში:

ა. 15 200 ლ

ბ. 33 200 ლ

გ. 34 800 ლ

230. თუ კვლავ 229-ე ტესტის ინფორმაციას გამოვიყენებთ, რამდენი ლარი იქნება მოგება დანახარჯთა სრული განაწილებით კალკულაციის სისტემაში:

ა. 36 800 ლ

ბ. 33 200 ლ

გ. 34 800 ლ

231. როცა არარეალიზებული პროდუქციის ნაშთი თვის ბოლოსათვის გაიზრდება, თვის დასაწყისთან შედარებით, მაშინ:

ა. ზღვრული დანახარჯებით კალკულაცია იძლევა მეტ მოგებას.

ბ. დანახარჯთა სრული განაწილებით კალკულაცია იძლევა მეტ მოგებას.

გ. დანახარჯთა სრული განაწილებით კალკულაცია იძლევა ნაკლებ მოგებას.

232. როცა მზა პროდუქციის ნაშთი თვის ბოლოსათვის მცირდება, თვის დასაწყისთან შედარებით, მაშინ:

ა. ზღვრული დანახარჯებით კალკულაციის სისტემა იძლევა ნაკლებ მოგებას.

ბ. დანახარჯთა სრული განაწილებით კალკულაციის სისტემა იძლევა მეტ მოგებას.

გ. დანახარჯთა სრული განაწილებით კალკულაციის სისტემა იძლევა ნაკლებ მოგებას.

233. დანახარჯთა სრული განაწილებით კალკულაციის სისტემა იძლევა მეტ მოგებას, ზღვრული დანახარჯებით კალკულაციის სისტემასთან შედარებით, როცა:

ა. მზა პროდუქციის ნაშთი თვის ბოლოს გაიზრდება.

ბ. მზა პროდუქციის ნაშთი თვის ბოლოს შემცირდება.

გ. მზა პროდუქციის ნაშთი არ შეიცვლება.

234. დანახარჯთა სრული განაწილებით კალკულაციის სისტემა იძლევა

238. ფირმა

ნაკლებ მოგებას, ზღვრული დანახარჯებით კალკულაციის სისტემასთან

ცნობა

შედარებით, როცა:

მიკუთვნ

ა. მზა პროდუქციის ნაშთი გაიზრდება.

რაოდენ

ბ. მზა პროდუქციის ნაშთი შემცირდება.

ერთეულ

გ. მზა პროდუქციის ნაშთი არ შეიცვლება.

235. ფირმაში, მიმდინარე თვის მოგება 23 700 ლარია. მუდმივი საწარმოო ღირებულების ზედნადები ხარჯების მიკუთვნების დანაკლისი 1 200 ლარია.

რამდენი

ლკულაციის

რას უდრის მოგება:

ა. 24 900 ლ

ბ. 22 500 ლ

გ. 23 700 ლ

236. მიმდინარე თვეში მოგება იყო 21 800 ლარი. მუდმივი საწარმოო ზედნადი ხარჯების მიკუთვნების მეტობამ 1 300 ლარი შეადგინა.

239. ფირმა

მომდევ

რას უდრის მოგება:

რეალის

ა. 20 500 ლ

ბ. 21 800 ლ

გ. 23 100 ლ

თუ მგებმა

თვეულის

დებში, მაშ

237. კომპანია იყენებს ზღვრული დანახარჯებით კალკულაციის სისტემას.

თვის მოგება 32 600 ლარია. მზა პროდუქციის საწყისი ნაშთი 200

ერთეული და საბოლოო ნაშთი 300 ერთეული იყო. მუდმივი საწარმოო

ზედნადები ხარჯების მიკუთვნების განაკვეთი არის 5ლ/ერთეულზე.

240. კ

რამდენი იქნება მოგება დანახარჯთა სრული განაწილებით კალკულაციის სისტემაში:

ერთეულ

ა. 33 100 ლ

ბ. 32 100 ლ

გ. 32 500 ლ

მეფეა
სტემასთან

238. ფირმა აწარმოებს და ყიდის ერთი სახის პროდუქტს, რომლის ერთეულზეც ცვლადი დანახარჯი 8 ლარია. მუდმივი საწარმოო ზედნადები ხარჯების მიკუთვნების განაკვეთი დაიგეგმა 40 000 ერთეულის გეგმური რაოდენობის მიხედვით და შეადგენს 1,50 ლარს ერთეულზე. პროდუქციის ერთეულის გასაყიდი ფასია 12 ლარი.

239. რამდენი ლარი იქნება ფირმის გეგმური მოგება ზღვრული დანახარჯებით კალკულაციის სისტემით, თუ 45 000 ერთეული გაიყიდება:

- ა. 90 000 ლ
- ბ. 100 000
- გ. 180 000

240. ზედნადები

239. ფირმა იყენებს ზღვრული დანახარჯებით კალკულაციის სისტემას მომდევნო წლის ბიზნეს-გეგმით, ცვლადი დანახარჯები დაგეგმილია რეალიზაციის ღირებულების 50%, ხოლო მუდმივი ხარჯები – 20%.

თუ გეგმავები სარეალიზაციო ფასს 10%-ით გაზრდიან, მაგრამ უცვლელი დარჩება ერთეულის ცვლადი და მუდმივი ხარჯები, და აგრეთვე, რეალიზაციის მოცულობა ცალკეში, მაშინ ფირმის ზღვრული მოგება:

- ა. შემცირდება 10%-ით.
- ბ. გაიზრდება 10%-ით.
- გ. გაიზრდება 20%-ით.

240. კომპანიის წარმოების ბუღალტერმა შეავსო ძირითადი პროდუქტის ერთეულის დანახარჯების ბარათი:

ლარი

საწარმოო დანახარჯები:

მუდმივი

20

ცვლადი	35
რეალიზაციის ხარჯები:	
მუდმივი	15
ცვლადი	5
ფასნამატი 20%	15
გასაყიდი ფასი	90

დანახარჯთა სრული განაწილებით კალკულაციის სისტემაში პროდუქტის თვითღირებულება იქნება:

- ა. 55 ლ
- ბ. 70 ლ
- გ. 75 ლ

241. კომპანიაში მზა პროდუქციის ნაშთი თვის დასაწყისში 5 200 ერთეული

და საბოლოო — 7 200 ერთეული იყო. იმავე თვის მოგება, ზღვრული

დანახარჯებით კალკულაციის პრინციპით გამოთვლილი, იყო 65000 ლარი. დანახარჯთა სრული განაწილებით კალკულაციის პრინციპით კი 80 000 ლარი გამოიყენებოდა.

თუ მოცემული თვის გეგმური მუდმივი ხარჯები 42 675 ლარი იყო, მაშინ, რამდენი იქნებოდა წარმოების გეგმური დონე ერთეულებში:

- ა. 9 300
- ბ. 7 840
- გ. 5 690

242. შემდეგი მოსაზრებიდან რომელია არასწორი:

- ა. როცა რეალიზაციის მოცულობა გაიზრდება, პროდუქციის ერთეული ზღვრული მოგება არ შეიცვლება.
- ბ. ზღვრული დანახარჯებით კალკულაცია გადაწყვეტილებების მისაღებად სასარგებლო ინფორმაციას არ იძლევა.
- გ. ზღვრული დანახარჯებით კალკულაციის დროს მიღებული მოგება სიდიდეზე ზედანდები ხარჯების მიკუთვნება გავლენას არ ახდენს.

245. მენე

პრო

ცვლ

მუდ

მენე

ბო

უნდა

243. კომპანია ზღვრული დანახარჯებით კალკულაციის პრინციპით

განსაზღვრა მოგება 32 500 ლარის ოდენობით. მზა პროდუქციის საწყისი ნაშთი 500 ერთეული, ხოლო საბოლოო ნაშთი 200 ერთეული იყო. მუდმივი საწარმოო ზედნადები ხარჯების მიკუთვნების განაკვეთია 3 ლ/ერთეულზე.

რამდენი ლარი იქნება მოგება დანახარჯთა სრული განაწილების კალკულაციის პრინციპით:

ა. 33 400 ლ

ბ. 31 600 ლ

გ. 35 200 ლ

244. კომპანია აწარმოებს ერთი სახის პროდუქტს. მიმდინარე თვის გეგმით

მუდმივი საწარმოო ზედნადები ხარჯები არის 25 500 ლარი, წარმოება – 8 500 ერთეული და რეალიზაცია 8 000 ერთეული.

კომპანია ამჟამად იყენებს დანახარჯთა სრული განაწილებით კალკულაციის პრინციპს. თუ ამ თვეში კომპანია ზღვრული დანახარჯებით კალკულაციის პრინციპს გამოიყენებდა, როგორ შეიცვლება გეგმური მოგება:

ა. გაიზრდება 1 500 ლარით.

ბ. შემცირდება 1 500 ლარით.

გ. არ შეიცვლება.

245. მენეჯერი გეგმავს პროდუქციის წარმოების, რეალიზაციის და მზა

პროდუქციის ნაშთების სიდიდეებს. გამოშვების თვიური გეგმაა 10 000

ცალი. ერთ ცალზე გასაყიდი ფასია 20 ლარი, ცვლადი ხარჯი 10 ლა

მუდმივივი საწარმოო ზედნადები ხარჯი 4 ლარი. მიმდინარე თვეში

მენეჯერი ფიქრობს, რომ შეიძლება მზა პროდუქციის ნაშთი თვის

ბოლოსათვის 6 100 ერთეულის ოდენობით დაიგეგმოს.

უნდა მიიღოს თუ არა მენეჯერმა ეს გადაწყვეტილება:

- ა. დიას, რადგან სრული დანახარჯებით კალკულაცია იძლევა მოგებას.
- ბ. დიას, რადგან ზღვრული დანახარჯებით კალკულაცია იძლევა მოგებას.
- გ. არა, რადგან ზღვრული დანახარჯებით კალკულაცია იძლევა ზარალს.

248. შეეცადეთ

246. რომელი მოსაზრებაა სწორი:

- ა. ზღვრული და სრული დანახარჯებით კალკულაციის დროს რეალიზაციიდან მიღებული შემოსავალი ერთნაირია.
- ბ. რეალიზაციიდან მიღებული შემოსავალი უფრო მეტია სრული დანახარჯებით კალკულაციის დროს, ვიდრე ზღვრული დანახარჯებით.
- გ. რეალიზაციიდან მიღებული შემოსავალი უფრო ნაკლებია სრული დანახარჯებით კალკულაციის დროს, ვიდრე ზღვრული დანახარჯებით.

249. კომპანია

247. რა არის სრული და ზღვრული დანახარჯებით კალკულაციის პრინციპებით მიღებული მოგების მაჩვენებლებს შორის განსხვავების მიზეზი:

- ა. მუდმივი საწარმოო ზედნადები ხარჯების მიკუთვნების სხვაობა.
- ბ. სხვაობა მზა პროდუქციის ნაშთების თვითღირებულების შეფასებებში.
- გ. ორივე ზემოთ ჩამოთვლილი ფაქტორი.

250. რომელი

251. კომპანია

პირდაპირი

საწარმოო

ძირითადი

არა

და

რას უწოდებენ

თავი 9. დანახარჯების აღრიცხვა განსაკუთრებული
დანაშნულების მიხედვით

248. შეკვეთების თვითღირებულების მეთოდი გამოიყენება მაშინ, როცა:

- ა. ერთი სახის ნედლეულის გადამუშავებიდან მიიღება ორი ან მეტი სახის პროდუქტი.
- ბ. საწარმო იღებს შეკვეთას შენობების აშენებისათვის.
- გ. საწარმო იღებს შეკვეთას მომხმარებლისაგან, დანახარჯთა ცალკეული ერთეულის საწარმოებლად.

249. კონტრაქტების მიხედვით თვითღირებულების კალკულაციის მეთოდი

გამოიყენება, როცა:

- ა. საწარმო იღებს შეკვეთას დანახარჯთა ცალკეული ერთეულის დასამზადებლად.
- ბ. საწარმო იღებს შეკვეთას შენობების აშენებისათვის.
- გ. პროდუქტი მიიღება რემდენიმე ურთიერთდაკავშირებული პროცესის შედეგად.

250. რომელი მოსაზრებაა არასწორი:

- ა. შეკვეთების დანახარჯები გროვდება ცალკ-ცალკე თითოეული შეკვეთის დანახარჯების უწყისში.
- ბ. კონტრაქტის შესრულების დანახარჯები გროვდება ცალკეული კონტრაქტის დანახარჯების უწყისში.
- გ. პროდუქციის პარტიაზე გაწეული დანახარჯები ცალკ-ცალკე გროვდება შეკვეთების უწყისში.

251. კომპანიამ მიიღო შეკვეთა, რომლის შესრულებას სჭირდება 7 500 ლარის

პირდაპირი მასალის ხარჯი, 6 800 ლარის პირდაპირი შრომითი ხარჯი.

საწარმოო ზედნადები ხარჯების მიკუთვნების განაკვეთია 2 ლარი ერთ

ძირითად კაც/საათზე. ფაქტიურად დახარჯულია 1 200 კაც/სთ. ხოლო,

არასაწარმოო ზედნადები ხარჯების დონე დაგეგმილია ძირითადი

დანახარჯების 60%-ის ოდენობით.

რას უდრის შეკვეთაზე გაწეული მთლიანი დანახარჯები:

ა. 25 280 ლ

ბ. 16 700 ლ

გ. 30 500 ლ

252. კომპანია შეკვეთის ფასს განსაზღვრავს მის მთლიან დანახარჯებზე 15%

ფასნამატით. შეკვეთის ცვლადი დანახარჯი იყო 12 700 ლარი და გამოყენებული იქნა პირდაპირი შრომის 320 სთ. მუდმივი საწარმოო ზედნადები ხარჯების მიკუთვნება ხდება პირდაპირი კაცსაათების საფუძველზე და დაგეგმილია 3 ლ/სთ-ზე. არასაწარმოო ზედნადები ხარჯები ძირითადი ხარჯების 25%-ია დადგენილი.

რამდენი ლარი იქნება შეკვეთის გასაყიდი ფასი:

ა. 13 660 ლ

ბ. 21 500 ლ

გ. 19 636 ლ

253. კომპანია იყენებს შეკვეთების მიხედვით თვითღირებულების

კალკულაციის მეთოდს. 132-ე შეკვეთას სჭირდება 5 600 ლარის

პირდაპირი მასალის და 4 800 ლარის პირდაპირი შრომითი ხარჯი.

საწარმოო ზედნადები ხარჯების მიკუთვნების განაკვეთია 2 ლარი/კაცსთ-

ზე და შესრლებულია 2 000 კაც/სთ. არასაწარმოო ზედნადები ხარჯების

მიკუთვნება ხდება ძირითადი ხარჯების 110%-ის ოდენობით.

რას უდრის 132-ე შეკვეთის მთლიანი დანახარჯი და თვითღირებულება:

ა. 15 840 და 14 400

ბ. 30 240 და 14 400

გ. 30 240 და 15 840

254. განსაკუთრებული დანიშნულების მიხედვით დანახარჯთა კალკულაციის

რომელი სახეობა იქნება გამოყენებული პურის საცხობში:

ა. შეკვეთის მიხედვით დანახარჯთა კალკულაცია.

ბ. პროდუქციის პარტიის მიხედვით დანახარჯების კალკულაცია.

გ. კონტრაქტების მიხედვით დანახარჯთა კალკულაცია.

ბაგ 15%

255. ხარჯთაღრიცხვით, შეკვეთის შესრულებისას ერთ საათში დახარჯული

უნდა იქნეს 8 კგ მასალა.. 1 კგ მასალის ფასია 3 ლ. ფაქტიურად

დაიხარჯა 12 300 სთ და 300 800 ლარის მასალა.

რას უდრის შეკვეთის შესრულებაზე მიკუთვნებული მასალის

ნორმატიული დანახარჯი:

ა. 295 200 ლ

ბ. 98 400 ლ

გ. 278 400 ლ

256. პროდუქციის პარტიების მიხედვით თვითღირებულების კალკულაციის

მეთოდი გამოიყენება მაშინ, როცა:

ა. ფირმა იღებს შეკვეთას სერიულ წარმოებაზე.

ბ. ფირმა პარტიობით აწარმოებს მრავალ იდენტურ პროდუქტს.

გ. აშენებს შენობებს შეკვეთების საფუძველზე.

257. პროდუქციის პარტიის დამზადებას, რომელშიც 6 000 ცალი ერთგვაროვანი პროდუქტია, დასჭირდა 22 500 მანქანასაათი. ამასთან გაწეულია 30 500 ლარის ძირითადი მასალის ხარჯი, 29 500 ლარის ძირითადი შრომითი ხარჯი. საწარმოო ზედნაღები ხარჯების მიკუთვნების განაკვეთია 4 ლ/მანქანასთ-ზე.

რას უდრის პროდუქციის ერთეულის თვითღირებულება:

ა. 50 ლ

ბ. 25 ლ

გ. 30 ლ

258. შეკვეთის გეგმური თვითღირებულებ იყო 45 200 ლარი. ფაქტიურმა

თვითღირებულებამ 5%-ით გადააჭარბა გეგმურს.

რას უდრის შეკვეთის ფაქტიური თვითღირებულება:

ა. 47 460 ლ

ბ. 52 600 ლ

გ. 35 700 ლ

259. კონტრაქტების მიხედვით თვითღირებულების კალკულაციის მეთოდი გამოიყენება:

ა. სოფლის მეურნეობაში.

ბ. მშენებლობაში.

გ. მრეწველობაში.

260. რომელი მოსაზრებაა სწორი: სამშენებლო კომპანიამ დაუმთავრებელ კონტრაქტზე წლის ბოლოსათვის:

ა. უნდა აღიაროს მოგება.

ბ. არ უნდა აღიაროს მოგება, რადგან კონტრაქტი დაუმთავრებელია.

გ. უნდა აღიაროს მთლიანი ფაქტიური დანახარჯები.

261. შეკვეთაზე გაწეული პირდაპირი მასალის დანახარჯები შემდეგნაირად აღირიცხება:

ა. დ - მასალები და კ - შრომითი ხარჯები

ბ. დ - ძირითადი წარმოება და კ - მასალები

გ. დ - გასაცემი ხელფასი და კ - ნაღდი ფული

262. პროდუქციის პარტიაზე გაწეული პირდაპირი შრომითი ხარჯი

აღირიცხება:

ა. დ - შრომითი ხარჯები და კ - ძირითადი წარმოება

ბ. დ - ძირითადი წარმოება და კ - მასალები

გ. დ - ძირითადი წარმოება და კ - გასაცემი ხელფასი

263. კონტრაქტზე გაწეული პირდაპირი მასალის ხარჯი აღირიცხება:

ა. დ - ძირითადი წარმოება და კ - სამშენებლო მასალები

ბ. დ - სამშენებლო მასალები და კ - ნაღდი ფული

გ. დ - ძირითადი წარმოება და კ - მოგება/ზარალი

264. წარმოებიდან მზა პროდუქციის გამოშვება აღირიცხება:

- ა. დ - მზა პროდუქცია და კ - მოგება/ზარალი
- ბ. დ - მზა პროდუქცია და კ - დაუმთავრებელი წარმოება
- გ. დ - მოთხოვნები და კ - შემოსავალი რეალიზაციიდან.

265. სამშენებლო კომპანიის მიერ დამთავრებული კონტრაქტის ჩაბარება

შემკვეთზე აღირიცხება:

- ა. დ - მზა პროდუქცია და კ - ძირითადი წარმოება.
- ბ. დ - რეალიზებული პროდუქციის თითლირებულება და კ - ძირითადი წარმოება
- გ. დ - მოთხოვნები და კ - მზა პროდუქცია

266. წლის ბოლოსათვის დაუმთავრებელი კონტრაქტის კუთვნილი მოგების

აღიარების რომელი მეთოდი გამოიყენება:

- ა. ნორმატიული ღირებულების მეთოდი.
- ბ. ალტერნატიული ღირებულების მეთოდი.
- გ. პროცენტული პროპორციულობის მეთოდი.

267. სამშენებლო კომპანიამ შემკვეთთან გააფორმა კონტრაქტი 2 მლნ ლარის ღირებულების ობიექტზე. ხარჯთაღრიცხვით მისი აშენება 1,75 მლნ ლარი დაჯდება.

რამდენი პროცენტი იქნება ფასნამატი:

- ა. 12,5 %
- ბ. 14,3 %
- გ. 16,4%

268. სამშენებლო კომპანიამ შემკვეთთან გააფორმა ხელშეკრულება 5 მლნ

ლარის ღირებულების შენობის აშენებაზე. ხარჯთაღრიცხვით, კონტრაქტის სრული თვითღირებულებ 3,8 მლნ ლარი იქნება.

რამდენი პროცენტია მოგების გეგმური მარჟა:

- ა. 32 %

ბ. 20 %

გ. 24 %

269. კონტრაქტის ჩაბარების ფასია 8 მლნ ლარი. ხარჯთაღრიცხვით, მის აშენებას დასჭირდება: სამშენებლო მასალები 2,2 მლნ, შრომითი ხარჯები 1,5 მლნ, სამშენებლო მანქანა-აღჭურვილობის ცვეთის ხარჯი 0,6 მლნ ლარი. ზედნადები ხარჯები კი ძირითადი თვითღირებულების 60% იქნება.

რას უდრის კონტრაქტიდან მისაღები გეგმური მოგება:

ა. 1,48 მლნ ლ

ბ. 3,70 მლნ ლ.

გ. 2,90 მლნ. ლ

270. კონტრაქტის ღირებულება, რომელიც მიმდინარე წლის 1 სექტემბერს დაიწყო, 12 მლნ ლარია. მისი სახარჯთაღრიცხვო თვითღირებულება 10 მლნ ლარით განისაზღვრა.

31 დეკემბრისათვის შესრულებულია 3,5 მლნ ლარის სამუშაო, ხოლო შემაკვეთი 2,76 მლნ ლარის სამუშაო ჩაიბარა.

რას უდრის კონტრაქტის შუალედური მოგება 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

ა. 0,55 მლნ ლ

ბ. 0,60 მლნ ლ

გ. 0,46 მლნ ლ

271. კონტრაქტიდან მისაღები გეგმური მოგება 5 მლნ ლარია, რომელიც კონტრაქტის ფასის 20%-ია.

რას უდრის კონტრაქტის გეგმური თვითღირებულება:

ა. 20 მლნ ლ

ბ. 30 მლნ ლ

გ. 25 მლნ ლ

272. ჩაის ფოთლის გადამამუშავებელ ფაბრიკაში გამოიყენება:

ა. თვითღირებულების კალკულაცია პროდუქციის პარტიების მიხედვით.

ბ. თვითღირებულების კალკულაცია პროცესების მიხედვით.

გ. თვითღირებულების კალკულაცია შეკვეთების მიხედვით

273. კონტრაქტის

274. რას უდრის

275. „გადასახდელი“

276. მისი

277. კონტრაქტის

**თავი 10. კომპლექსური წარმოების დანახარჯებისა
და თანამდევ პროდუქტის აღრიცხვა**

273. კომპლექსური წარმოება ეწოდება:

- ა. რამდენიმე სახის ნედლეულიდან ერთი სახის პროდუქტის მიღებას.
- ბ. ერთი სახის ნედლეულიდან ორი ან მეტი სახის პროდუქციის მიღებას.
- გ. რამდენიმე შეკვეთის შედეგად ერთი სახის პროდუქტის მიღებას.

274. რომელი მოსაზრებაა სწორი:

- ა. ერთი სახის ნედლეულიდან მიღებულ თანამდევ პროდუქტებს შეუღლებული პროდუქტები ეწოდება.
- ბ. ერთი სახის ნედლეულიდან მიღებულ ძირითად პროდუქტებს შეუღლებული პროდუქტები ეწოდება.
- გ. ორი ან მეტი ურთიერთდაკავშირებული პროცესების შედეგად მიღებული პროდუქცია დაუმთავრებელი წარმოებაა.

275. „გაყოფის წერტილი“ არის :

- ა. მომენტი კომპლექსურ წარმოებაში, როცა ერთი სახის ნედლეულიდან ორი ან მეტი სახის პროდუქტი გამოიყოფა.
- ბ. მომენტი წარმოებაში, როცა მზა პროდუქცია საწყობიდან გადის.
- გ. მომენტი, როდესაც კომპლექსურ წარმოებაში ნედლეული ჩაიტვირთება.

276. მიმდინარე თვეში, A და B შეუღლებული პროდუქტების წარმოების

კომპლექსურმა ხარჯებმა 45 000 ლარი შეადგინა. გამოშვებული იქნა A პროდუქტი 2 000 და B პროდუქტი 3 000 ერთეული. კომპლექსური ხარჯები ნაწილდება წარმოებული ერთეულების საფუძველზე.

რას უდრის B პროდუქტის მთლიანი თვითღირებულება:

- ა. 18 000 ლ
- ბ. 27 000 ლ
- გ. 25 000 ლ

277. კომპლექსური წარმოების შედეგად კომპანია ორი სახის შეუღლებულ

პროდუქტს აწარმოებს. A პროდუქტი გამოშვებულია 1 200 ცალი. გასაყიდი ფასია 15 ლ/ერთ. B პროდუქტი გამოშვებულია 2 000 ცალი, გასაყიდი ფასია 10 ლ/ერთ. წარმოების კომპლექსურმა დანახარჯებმა 32 300 ლარი შეადგინა.

კომპანია იყენებს კომპლექსური ხარჯების, სარეალიზაციო ფასის პროპორციულ განაწილების მეთოდს.

რას უდრის B პროდუქტიაზე განაწილებული კომპლექსური ხარჯები:

ა. 15 300 ლ

ბ. 20 100 ლ

გ. 17 000 ლ

278. კომპლექსური წარმოების შედეგად სამი ძირითადი ანუ შეუღლებული

პროდუქტი მიიღება შემდეგი პროპორციით: 1:2:3. წარმოებაში სულ

ჩაშვებულია 60 000 კგ ნედლეული, საიდანაც 10% წარმოების ნარჩენია.

გამოშვებული პროდუქტიდან რამდენი კოლოგრამია მესამე სახის პროდუქტი

ა. 9 000 კგ

ბ. 27 000 კგ

გ. 30 000 კგ

279. კომპლექსური წარმოების შედეგია ორი სახის ძირითადი და ერთი სახის

თანამდევი პროდუქტი. კომპანიის სააღრიცხვო პოლიტიკით, თანამდევი

პროდუქტი სარეალიზაციო ფასით გამოიქვითება დანახარჯებიდან.

მიმდინარე თვეში წარმოებიდან მიღებულია 2 000 კგ A პროდუქტი, რომლის გასაყიდი ფასია 15 ლ/კგ. 3 000 კგ B პროდუქტი, რომლის გასაყიდი ფასი 10 ლ/კგ. და 500 კგ თანამდევი პროდუქტი, რომლის ერთეულის გასაყიდი ფასია 1,5 ლ/კგ. კომპლექსურმა ხარჯებმა 39 750 ლ შეადგინა.

რას უდრის A პროდუქტის ერთეულის თვითღირებულება:

ა. 9,75 ლ

ბ. 6,50 ლ

გ. 0,65 ლ

280. კომპლექსური წარმოების შედეგად ერთი სახის ძირითადი და ერთი

სახის თანამდევრ პროდუქტი მიიღება. კომპლექსური ხარჯები 42 500 ლარია. ძირითადი პროდუქტი გამოშვებულია 2 500 კგ, რომლის გასაყიდი ფასია 20 ლ/კგ. და 1 000 კგ თანამდევრ პროდუქტი, გასაყიდი ფასი 2 ლ/კგ. კომპანიის სააღრიცხვო პოლიტიკის თანახმად, თანამდევრ პროდუქტის ღირებულება მოგებიდან ჩამოიწერება.

რას უდრის ძირითადი პროდუქტის ერთეულის თვითღირებულება:

ა. 16 ლ

ბ. 20 ლ

გ. 17 ლ

281. თანამდევრ პროდუქტი არის:

- ა. პროდუქტი, რომელსაც არ გააჩნია თვითღირებულება და ფასი.
- ბ. ძირითადი პროდუქტის წარმოების თანაშედეგი, რომელსაც არ გააჩნია გასაყიდი ფასი.
- გ. ძირითადი პროდუქტის წარმოების თანაშედეგი, რომელსაც „გაყოფის წერტილში“ არ გააჩნია თვითღირებულება, მაგრამ აქვს გასაყიდი ფასი.

282. ჯართი არის:

- ა. გამოყენებული მასალის ნაშთი, რომლის შემდგომი გამოყენება და გაყიდვა შეუძლებელია.
- ბ. გამოყენებული მასალის ნაშთი, რომლის რაიმე დანიშნულებით გამოყენება და გაყიდვა შეიძლება.
- გ. გადამუშავებული ნედლეულისაგან მიღებული ძირითადი პროდუქტის თანაშედეგი.

283. წარმოების ნარჩენები (დანაკარგი) არის:

- ა. გამოყენებული ნედლეულის ნაშთი, რომლის გაყიდვა შეიძლება.
- ბ. პროდუქციის წარმოების ნორმირებული თანაშედეგი.
- გ. გამოყენებული ნედლეულის ნაშთი, რომლის გამოყენება და გაყიდვა შეუძლებელია.

284. კომპანიაში გამოყენებული სააღრიცხვო პოლიტიკის თანახმად, თუ თანამდევრ

პროდუქტი გასაყიდი ფასით გამოიქვითება კომპლექსური ხარჯებიდან, მაშინ
თანამდევნი პროდუქტი აღირიცხება:

- ა. დ - თანამდევნი პროდუქტი და კ - ნაღდი ფული
- ბ. დ - თანამდევნი პროდუქტი და კ - დაუმთავრებელი წარმოება
- გ. დ - მოგება/ზარალი და კ - თანამდევნი პროდუქტი.

285. კომპანიის სააღრიცხვო პოლიტიკით, თუ თანამდევნი პროდუქტი სარეალიზაციო
ფასით მოგებიდან ჩამოიწერება მისი გაყიდვის შემდეგ, მაშინ, რომელი გატარება
იქნება სწორი:

- ა. დ - თანამდევნი პროდუქტი და კ - ძირითადი წარმოება
- ბ. დ - შემოსავალი თან. პრ.რ. და კ - მოგება/ზარალი
- გ. დ - მოგება/ზარალი და კ - თანამდევნი პროდუქტი

286. რომელი თვალსაზრისია სწორი:

- ა. როცა ჯარტის ფაქტიური რაოდენობა აღემატება მის ნორმატიულ
რაოდენობას, მიიღება ზენორმატიული ჯარტი რაც, ზენორმატიულ
დანაკარგია.
- ბ. როცა ჯარტის ფაქტიური რაოდენობა აღემატება მის ნორმატიულ
რაოდენობას, მაშინ ადგილი აქვს ზენორმატიულ მოგებას.
- გ. როცა ჯარტის ფაქტიური რაოდენობა მის ნორმატიულ სიდიდეზე მეტი
ნედლეულის გამოსავლიანობა იზრდება.

287. როცა ჯარტის ფაქტიური რაოდენობა მის ნორმატიულ სიდიდეზე ნაკლებია
მაშინ:

- ა. ნედლეულის გამოსავლიანობა მცირდება.
- ბ. ნედლეულის გამოსავლიანობა იზრდება.
- გ. ადგილი აქვს ნედლეულის ზენორმატიულ დანაკარგს.

288. კომპანიის საწარმოო განყოფილებაში, მიმდინარე თვეში
წარმოებაში ჩაშვებული იქნა 3 600 კგ ნედლეული, რომლის 3% ნორმატიულ
ჯარტია. ფაქტიურად წარმოების შედეგად დარჩა 120 კგ ჯარტი.

როგორია ნორმატიული ჯარტიდან გადახრა:

- ა. ზენორმატიული გამოსავალი 12 კგ
- ბ. ზენორმატიული დანაკარგი 12 კგ

დან, მაშინ

გ. ზენორმატიული მოგება 12 კგ

289. მიმდინარე თვეში წარმოებაში ჩაშვებული იქნა 5 200 კგ ნედლეული. ნორმატიული ჯართის განაკვეთი 5 %-ია. ფაქტიურად გამოშვებულ იქნა 4 980 კგ მზა პროდუქტი.

სიგება

რა არის ჯართის ზენორმატიული გადახრა:

წი.

- ა. ზენორმატიული მოგება 40 კგ
- ბ. ზენორმატიული დანაკარგი 40 კგ
- გ. ნორმატიული დანაკარგი 40 კგ

ქვემოთაა
ი გატარება

290. მზა პროდუქციის ერთეულის თვითღირებულებაზე გავლენას ახდენს:

მოგება

- ა. ზენორმატიული ჯართის ღირებულება.
- ბ. ზენორმატიული მოგება
- გ. ნორმატიული ჯართის ღირებულება გასაყიდი ფასით

ოდექტი

291. პროდუქციის გამოშვების მოსალოდნელი რაოდენობა უდრის:

ნორმატიულ
რმატიული

- ა. წარმოებაში ჩაშვებული ნედლეულის რაოდენობას მინუს ჯართის ნორმატიური რაოდენობა.
- ბ. წარმოებაში ჩაშვებული ნედლეულის რაოდენობას პლიუს ჯართის ნორმატიული რაოდენობა.
- გ. წარმოებაში ჩაშვებული ნედლეულის რაოდენობას მინუს ზენორმატიული ჯართის რაოდენობა.

ნორმატიულ

ეზე მეტია,

292. წარმოების პროცესს აქვს მასალის 10%-იანი დანაკარგის ნორმატივი. თვის განმავლობაში მოხმარებულ იქნა 4 500 კგ მასალა და აღგილი ჰქონდა მასალის 70 კგ ზენორმატიულ დანაკარგს.

საგლებია,

რას უდრის მზა პროდუქციის რაოდენობა:

- ა. 4 120 კგ
- ბ. 4 050 კგ
- გ. 3 980 კგ

რგს.

293. ნედლეულის გადამუშავების შედეგად დარჩა ნორმატიული ჯართი 220 კგ და ზენორმატიული ჯართი 50 კგ. ჯართის გასყიდი ფასია 2ლ/კგ და ერთი კგ მზა პროდუქტის ფაქტიური თვითღირებულება 6 ლარი აღმოჩნდა.

თვეში
ნორმატიული

როგორ აღირიცხება ნორმატიული ჯართი:

- ა. დ - ზენორმატიული ჯართი - 300 ლ და კ - ძირითადი წარმოება - 300 ლ
- ბ. დ - ნორმატიული ჯართი - 440 ლ და კ - ძირითადი წარმოება - 440 ლ (ბ)
- გ. დ - ნორმატიული ჯართი 1 320 ლ და კ - ძირითადი წარმოება - 1 320 ლ

294. ნედლეულის გადამუშავების შედეგად დარჩა ნორმატიული ჯართი 220 კგ და ზენორმატიული ჯართი 50 კგ. ჯართის გასყიდი ფასია 2ლ/კგ და ერთი კგ მზა პროდუქტის ფაქტიური თვითღირებულებ 6 ლარი აღმოჩნდა.

რეგორ აღირიცხება ზენორმატიული ჯართი:

- ა. დ - ზენორმატიული ჯართი - 300 ლ და კ - ძირითადი წარმოება - 300 ლ
- ბ. დ - ნორმატიული ჯართი - 440 ლ და კ - ძირითადი წარმოება - 440 ლ
- გ. დ - ზენორმატიული ჯართი - 100 ლ და კ - ძირითადი წარმოება - 100 ლ

300. წარმოება

295. მიმდინარე თვეში წარმოების პროცესში ჩატვირთულია 5 000 კგ ნედლეული, რომლის 10% ნორმატიული ჯართია და მისი გასყიდი ფასია 0,5 ლ/კგ. ფაქტიურად გამოშვებული იქნა 4 400 კგ მზა პროდუქტი. წარმოების დანახარჯებმა სულ 79 900 ლარი შეადგინა.

301. ნედლეული დასტურდება

რას უდრის 1 კგ მზა პროდუქტის თვითღირებულება:

- ა. 18,1 ლ
- ბ. 17,7 ლ
- გ. 20,0 ლ

302. აცვლი

296. რეგორ შეიცვლება მზა პროდუქციის ერთეულის თვითღირებულება, თუ 295-ე ტექსტის პირობა იგივე დარჩება, ოღონდ პროდუქციის ფაქტიური გამოშვება 4 600 კგ იქნებოდა.

- ა. გაიზრდება
- ბ. შემცირდება
- გ. არ შეიცვლება

რას უდრის

297. ზენორმატიული ჯართი (ან ზენორმატიული გამოსავალი) შეფასდება:

303. ერთი სტანდარტი იქნა

- ა. ჯართის სარეალიზაციო ფასით.
- ბ. ჯართის აღდგენითი ღირებულებით.
- გ. მზა პროდუქციის ერთეულის ფაქტიური თვითღირებულებით

რას უდრის

298. წარმოების პროცესში ნედლეულის დანაკარგებში წარმოქმნილი ზენორმატიული გადახრა:

- ა. ცვლის მზა პროდუქციის ერთეულის თვითღირებულებას.
- ბ. ცვლის მზა პროდუქციის ერთეული ფასს.
- გ. ცვლის ფირმის მოგებას.

299. წარმოებაში გადასამუშავებლად ჩაშვებულია 7 500 კგ ნედლეული, რომლის 15% წარმოების ნარჩენია. მიმდინარე თვეში წარმოების დანახარჯებმა 38 250 ლარი შეადგინა.

220 კგ და
თი კგ მზა

ლარი შეადგინა და გამოშვებული იქნა 7 000 კგ პროდუქტი.

რას უდრის 1კგ მზა პროდუქტის თვითღირებულება:

ა. 5,5 ლ

ბ. 6,0 ლ

გ. 7,0 ლ

1 ლ

ლ

ლ

გდღეული,
კაქტიურად
ჯიბა სულ

300. წარმოების პროცესში ნედლეულის ზენორმატიული გამოსავალი აღირიცხება:

- ა. დაუმთავრებელი წარმოების ანგარიშის დებეტში
- ბ. დაუმთავრებელი წარმოების ანგარიშის კრედიტში
- გ. ნედლეულის ანგარიშის დებეტში.

301. ნედლეულის ნორმატიული დანაკარგი 10%-ია. რამდენი კილოგრამი ნედლეული დასჭირდება 15 390 კგ მზა პროდუქტის დამზადებას:

ა. 16 929 კგ

ბ. 17 100 კგ

გ. 19 200 კგ

ეზა, თუკი
გამოშვება

302. თევზის გადამამუშავებელმა კომპანიამ შეისყიდა 20 000 კგ თევზი. მას აცლიან თავსა და ფხებს, რომელიც არის ნარჩენი და დაახლოებით თევზის წონის 40%-ია. თევზის დასუფთავების შემდეგ სამი კატეგორია გამოირჩევა: სტანდარტული, სპეციალური და უმაღლესი. დახარისხებული თევზის ნახევარი სტანდარტული ხარისხისაა. დარჩენილ ნაწილში სპეციალური ორჯერ მეტია, ვიდრე უმაღლესი.

რამდენი კილოგრამია უმაღლესი კატეგორია:

ა. 6 000 კგ

ბ. 2 000 კგ

გ. 4 000 კგ

ა:

303. ერთი კილოგრამი მშრალი შავი ჩაის მიღებას 3,85 კგ ჩაის ნედლი ფოთოლი სჭირდება. წარმოებაში ჩაშვებული იქნა 16 555 კგ ნედლეული და მიღებული იქნა 4 400 კგ მზა მშრალი ჩაი.

რას უდრის გადახრა ჩაის ფოთლის გამოყენებაში:

- ა. ზენორმატიული დანაკლისი 100 კგ
- ბ. ზენორმატიული გამოსავალი 100 კგ
- გ. ნორმატიული დანაკარგი 100 კგ

ნორმატიული

ას.

ნორმატიული
ზმა 38 250

თავი 1. შესავალი მმართველობითი აღრიცხვაში

საგარჯიშო 1. 1.

მმართველობითი აღრიცხვის მიზანია დანახარჯთა კალკულაცია და მმართველობითი კონტროლი.

მოთხოვნა: მოკლედ ახსენით, თუ რამდენად დამაკმაყოფილებლად აღწერს ეს მოსაზრება მმართველობითი აღრიცხვის მიზანს.

საგარჯიშო

მოცემული

პერიოდში

1. მი

2. ბი

3. ად

4. სა

5. მ

6. დ

7. ქ

8. კ

9. ს

10. მ

11. ა

12. ბ

საგარჯიშო 1. 2.

კომპანია, რომელიც ვაჭრობს საკვები და საოჯახო პროდუქტებით მაღაზიებს მრავალ ქალაქში ფლობს. ეს მაღაზიები, რომელთაც ადგილობრივი ხელმძღვანელობა ჰყავთ, ანაგრიშვალდებულნი არიან სათაო ოფისის მიმართ და კომპანიის კუთვნილი ავტოპარკის მეშვეობით მარაგდებიან რამდენიმე ცენტრალური საწყობიდან.

მოთხოვნა: განიხილეთ მმართველობითი აღრიცხვის ინფორმაცია, რომელიც საგარეუდოდ იწარმოება მოცემულ კომპანიაში.

საგარჯიშო 1. 3.

მმართველობითი აღრიცხვა მომგებიან ორგანიზაციებში.

მოთხოვნა:

განიხილეთ, როგორ ინფორმაციას ამზადებს მმართველობითი აღრიცხვა მომგებიან ორგანიზაციაში.

მოთხოვნა

სარჯებად

საგარჯიშო

კომპანია

დანახარჯ

1. მ

2. დ

3. ს

4. მ

5. ს

6. ა

საგარჯიშო 1. 4.

მმართველობითი აღრიცხვა არამომგებიან ორგანიზაციებში

მოთხოვნა:

დაახსიანეთ, როგორ შეუძლია მმართველობითი აღრიცხვის სპეციალისტს პასუხი გასცეს მოთხოვნას, არამომგებიან ორგანიზაციაში შესაბამისი ინფორმაციის

წარდგენის შესახებ.

საგარჯიშო 1. 5.

კომპანიის მმართველებსა და მფლობელებს შესაძლოა არ გააჩნდეთ ერთი და იგივე მიზნები.

მოთხოვნა:

განმარტეთ ეს მოსაზრება ინტერესთა შესაძლო კონფლიქტის ილუსტრირებით.

თავი 2 : დანახარჯების კლასიფიკაცია

საგარჯიშო 2.1

მოცემულია სამრეწველო კომპანიის დანახარჯების ჩამონათვალი საანგარიშგებო პერიოდში:

1. მოწყობილობის ცვეთის თანხა;
2. ძირითადი საწარმოო მუშების ხელფასი;
3. ადმინისტრაციული შენობის დაცვის ხარჯები;
4. საწარმოო შენობის დაზღვევის თანხა;
5. მოწყობილობების შესაზეთი მასალების ღირებულება;
6. დამხმარე მუშების მოცდენების ანაზღაურება;
7. ქონების გადასახადი;
8. კომუნალური მომსახურების ხარჯები;
9. სავაჭრო აგენტების ხელფასი;
10. მზა პროდუქციის საწყობის საიჯარო გადასახადი;
11. ძირითადი მასალების ღირებულება;
12. პროდუქციის ხარისხის კონტროლი.

მოთხოვნა: მოახდინეთ დანახარჯების კლასიფიკაცია პირდაპირ, არაპირდაპირ და პერიოდის ხარჯებად.

საგარჯიშო 2.2

კომპანია აწარმოებს და ყიდის პროდუქციას, რომელზედაც გაწეულია შემდეგი სახის დანახარჯები:

1. ძირითადი მასალები;
2. დამხმარე მუშების ხელფასი;
3. ადმინისტრაციული შენობის დაზღვევა;
4. საწარმოო შენობის ცვეთა;
5. საკანცელარიო ნივთები;
6. ძირითადი საწარმოო მუშების ხელფასი;

7. დამხმარე მასალები;
8. პროდუქციის რეკლამის ხარჯები;
9. მასალების საწყობის დაცვის თანამშრომლების ხელფასი;
10. პროდუქციის ტრანსპორტირების ხარჯები;
11. ადმინისტრაციული შენობის იჯარის ხარჯები;
12. ფინანსური მენეჯერის ხელფასი;
13. ტელეფონის სააბონენტო გადასახადი;
14. ბანკის მომსახურების საკომისიო.

მოთხოვნა: მოახდინეთ დანახარჯების კლასიფიკაცია პირდაპირ, საწარმოო ზედნადებ, რეალიზაციის და ადმინისტრაციის დანახარჯებად.

საგარჯიშო: 2.3

მოცემულია ქარხნის დანახარჯების ჩამონათვალი საანგარიშგებო პერიოდში:

1. აღმასრულებელი დირექტორის ხელფასი;
2. გაყიდვების საკომისიო;
3. ქარხანაში დასაქმებული მუშების ხელფასი;
4. მომხმარებლის შეკვეთით, საქონლის მიმწოდებელი სატვირთო მანქანების ამორტიზაცია;
5. პროდუქციის დიზაინზე მომუშავე თანამშრომელთა ხელფასი;
6. მასალების ღირებულება;
7. ქარხანაში მოხმარებული გაზისა და ელექტროენერგიის საფასური;
8. სათაო ოფისის შენობის ქონების გადასახადი;
9. ბუღალტრების ხელფასი;
10. კრედიტით გაყიდვების შეფასების განმსაზღვრელ თანამშრომელთა ხელფასი.

მოთხოვნა: დაყავით დანახარჯები საწარმოო და არასაწარმოო დანახარჯებად.

საგარჯიშო: 2.4

მოცემულია ავტომობილების ამწყობი საწარმოს დანახარჯები:

1. ამწყობი მუშების ხელფასი;
2. საწარმოს დაცვის თანამშრომლების ხელფასი;
3. წარმოების აღჭურვილობის დაზღვევა;
4. ავტომობილების ასაწყობად გამოყენებული ფოლადის ფირფიტები;
5. ქარხნის შენობის ამორტიზაცია;
6. საბურავების ხარჯი.

7. შეკვეთის ვადაზე ადრე დამთავრებისათვის ზენორმატიულ სამუშაო დროში ამწყობ მუშების შრომის ანაზღაურება;

8. დანადგარების მუშაობისათვის საჭირო ელექტროენერგიის ხარჯი;
9. წარმოების მუშების შევბუღების ანაზღაურება;
10. საწარმოო შენობის გათბობა-განათების ხარჯი.

მოთხოვნა: მოახდინეთ დანახარჯების დაყოფა პირდაპირ და არაპირდაპირ ხარჯებად.

საეარჯიშო 2.5

მოცემულია ავეჯის მწარმოებელი საწარმოს დანახარჯები:

1. ავეჯის წარმოებაში გამოყენებული ხის მასალა;
2. წარმოების ზედამხედველების ხელფასი;
3. დანადგარების ამორტიზაცია;
4. საწარმოს ტერიტორიის დასუფთავების ხარჯები;
5. გაყიდვების პერსონალისათვის გადახდილი საკომისიო;
6. ფინანსური მენეჯერის ხელფასი;
7. პროდუქციის მიწოდებისათვის საჭირო საწვავი;
8. საპოხი მასალა დანადგარებისათვის;
9. ავეჯის წარმოებაში გამოყენებული ლაქი და წებო;
10. წარმოების აღჭურვილობის ტექნიკური მომსახურება;
11. ავეჯის ამწყოები მუშების ხელფასი.

მოთხოვნა: დაყავით დანახარჯები ცვლად და მუდმივ ხარჯებად.

საეარჯიშო 2.6

მოცემულია ქალაქის კომბინატის დანახარჯები:

1. რვეულების წარმოებაში გამოყენებული ქაღალდი;
2. წარმოების მუშების ხელფასი;
3. დირექტორის ხელფასი;
4. კომბინატის აღჭურვილობის ამორტიზაცია;
5. რვეულების აკინძვისათვის გამოყენებული მასალა;
6. ქალაქის წარმოებისათვის გამოყენებული ელექტროენერგია;
7. კომბინატის ქონების დაზღვევა;
8. კომბინატის ტერიტორიაზე მასალების ტრანსპორტირების ხარჯები;
9. კომბინატის საიჯარო გადასახადი;
10. კომბინატის ტერიტორიის რადიომაუწყებლობისათვის გაწეული ხარჯები.

მოთხოვნა: დაყავით დანახარჯები ცვლად და მუდმივ ხარჯებად.

თავი 3. წარმოების მოცულობის, დანახარჯების და მოგების დამოკიდებულების ანალიზი

საგარჯიშო 3.1

კომპანია აწარმოებს პროდუქციის

ცვლადი საწარმოების მუდმივი საწარმოების რეალიზაციის მუდმივი რეალიზაციის მოგება - დანახარჯების გასაყიდი ფასი

მოთხოვნა: გან

საგარჯიშო 3.1

კომპანიის საწარმოო განყოფილების (სამქროს) ექვსი თვის ინფორმაცია შემდეგი სახისაა:

	წარმოება (ცალებში)	ნახევრადცვლადი ხარჯები (ლარებში)
იანვარი	1000	27.700
თებერვალი	1200	32.500
მარტი	1100	30.100
აპრილი	1300	34.900
მაისი	1400	37.300
ივნისი	1650	43.300

მოთხოვნა: მინი-მაქსის მეთოდის გამოყენებით ნახევრადცვლადი ხარჯებიდან გამოყავით მუდმივი ხარჯები.

საგარჯიშო 3.2

კომპანია აწარმოებს ერთეულის ს (ლარებში):

საგარჯიშო 3.2

ფირმაში მინი-მაქსის მეთოდის გამოყენებით გამოთვლილი მუდმივი ხარჯები 7500 ლარს შეადგენს, ხოლო ცვლადი ხარჯი ერთეულზე 4 ლარია. წარმოების მინიმალური დონე 500 ცალი, მაქსიმალური დონე კი - 2000 ცალი.

მოთხოვნა: გამოთვალეთ დანახარჯების მაქსიმალური და მინიმალური მნიშვნელობები.

ერთეულის ს

ცვლადი დანახარჯები ერთეულზე

საანგარიშო

მოთხოვნა

გაიანგარიშეთ

საგარჯიშო 3.3

კომპანია აწარმოებს და ყიდის ერთი სახის პროდუქტს, რომლის შესახებ მოცემულია ასეთი ინფორმაცია:

ერთეულის სარეალიზაციო ფასი - 10.0;
ცვლადი დანახარჯები ერთეულზე - 6.0;
მუდმივი დანახარჯები პერიოდში - 200.

მოთხოვნა: განსაზღვრეთ პროდუქციის მოცულობა წაუგებლობის წერტილში.

საგარჯიშო 3.3

კომპანია აწარმოებს გარიგების დანახარჯების გასამრჯელო კომპანიას ს უნდა დახარჯოს დანახარჯები

საგარეო

საგარეოში 3.4

კომპანია აწარმოებს ერთი დასახელების 4000 ერთეულის პროდუქციას. პროდუქციის ერთეულზე გეგმური დანახარჯებია:

	ლარი
ცვლადი საწარმოო დანახარჯი -	8.0
მუდმივი საწარმოო დანახარჯი -	7.0
რეალიზაციის ცვლადი დანახარჯი -	4.0
რეალიზაციის მუდმივი დანახარჯი -	5.0
მოგება - დანახარჯების 25%	?
გასაყიდი ფასი	?

მუდმივი

მოთხოვნა: განსაზღვრეთ პროდუქციის მოცულობა წაუგებლობის წერტილში.

საგარეოში 3.5

კომპანია აწარმოებს და ყიდის სამი დასახელების პროდუქტს. პროდუქციის ერთეულის სარეალიზაციო ფასი და ცვლადი დანახარჯი შემდეგი სახისაა (ლარებში):

ამოყვებით

	ა	ბ	გ
ერთეულის სარეალიზაციო ფასი	6.50	8.0	5.0
ცვლადი დანახარჯები	3.50	4.5	3.0
რეალიზაცია (ერთეულებში)	50000	35000	70000

7500 ლარს
ღირს 800

საანგარიშგებო პერიოდის მუდმივი დანახარჯები 300 000 ლარია.

მუდმივი

მოთხოვნა:

გაიანგარიშეთ წაუგებლობის წერტილი რეალიზაციის მოცულობაში.

დღის ასეთი

საგარეოში 3.6

კომპანია აწარმოებს პროდუქციას და ყიდის შუამავლების მეშვეობით. გარიგების თანახმად, კომპანიამ შუამავლებს უნდა გადაუხადოს საკომისიო გასამრჯელო რეალიზაციის თანხის 10%-ის ოდენობით. კომპანიას სურს პროდუქტია გაყიდოს საკუთარი ძალებით, რის გამოც მან უნდა დახარჯოს 50 000 ლარი. კომპანიამ წარმოადგინა რეალიზაციისა და დანახარჯების პროგნოზი შემდეგი სახით (ათას ლარებში):

მაჩვენებლები	დაბალი	საშუალო	მაღალი
შემოსავალი რეალიზაციიდან	500.0	600.0	700.0
წარმოების დანახარჯები	290.0	330.0	370.0
ადმინისტრაციული ხარჯები	130.0	130.0	130.0

მითხვნა:

1. გამოთვალეთ რეალიზაციის მოცულობაში წაუგებლობის მაჩვენებელი, შუამავლების გამოყენებისას;
2. გაიანგარიშეთ წაუგებლობის მაჩვენებელი საკუთარი ძალებით რეალიზაციის შემთხვევაში.

საგარჯიშო 3.7

სამრეწველო ფირმას საანგარიშგებო პერიოდში აქვს შემდეგი მონაცემები:
 შემოსავალი რეალიზაციიდან – 20.000 ლარი
 ცვლადი დანახარჯები – 8.000 ლარი
 მუდმივი დანახარჯები – 3.000 ლარი.

მითხვნა:

1. გამოთვალეთ წონასწორობის (წაუგებლობის) წერტილი რეალიზაციის მოცულობაში;
2. გამოთვალეთ C/S და P/S კოეფიციენტები;
3. გაიანგარიშეთ უსაფრთხოების დიაპაზონი თანხობრივად და პროცენტულად.

თავე 4. პროდუქციის თვითღირებულება და დანახარჯთა ცხრილები

საფარჯიშო 4.1

საანგარიშგებო პერიოდის განმავლობაში კომპანია აწარმოებს და ყიდის „X“ პროდუქციას, რომელთა შესახებ არსებობს შემდეგი ინფორმაცია:

	ლარი
საწარმოო მუშების ხელფასი	100 000
დამხმარე მასალები	15 000
დანამატი ზენორმატიულ საათებში მუშაობისათვის	7 000
მოწყობილობის ცვეთა	18 000
ძირითადი მასალების საწყისი ნაშთი	20 000
მზა პროდუქციის საწყისი ნაშთი	32 000
დაუმთავრებელი წარმოების საწყისი ნაშთი	5 000
ადმინისტრაციული ხარჯები	35 000
საგაჭრო აგენტების ხელფასი	33 000
ამონაგები რეალიზაციიდან	420 000
ძირითადი მასალების შესყიდვა	150 000
შესაზეთი და საპოხი მასალები	3 500
მოცდენების ანაზღაურება	4 000
მოწყობილობის დაზღვევა	2 500
ქონების გადასახადი	3 000
სხვადასხვა საწარმოო ზედნადები ხარჯები	12 000
პროდუქციის დატვირთვის ხარჯები	20 000
ძირითადი მასალების საბოლოო ნაშთი	25 000
მზა პროდუქციის საბოლოო ნაშთი	38 000
დაუმთავრებელი წარმოების საბოლოო ნაშთი	7 000

მოთხოვნა: 1. მოამზადეთ წარმოებული პროდუქციის თვითღირებულების უწყისი;

2. გაიანგარიშეთ რეალიზებული პროდუქციის თვითღირებულება;

3. შეადგინეთ მოგებისა და ზარალის ანგარიშგება.

საგარჯიშო 4.2.

კომპანია მ წლის განმავლობაში აწარმოა 50 000 ერთეული ერთი სახის პროდუქტი და გაყიდა 60 000 ერთეული. კომპანიის აღრიცხვის მთავარ წიგნში მოცემული შემდეგი ინფორმაცია(ლარებში):

	ს ა წ ყ ი ს ი ნაშთი	ს ა ბ რ ლ ო ნაშთი
ნედლეულის მარაგი	90 000	120 000
დაუმთავრებელი პროდუქციის მარაგი	30 000	375 000
მზა პროდუქციის მარაგი(ერთეული)	3 8 000	
შესყიდული ნედლეული		280 000
პირდაპირი შრომა		185 000
საწარმოო ზედნადები ხარჯები		422 000

მოთხოვნა:

1. მოამზადეთ წარმოებული მზა პროდუქციის თვითღირებულების უწყისი;
2. გამოთვალეთ წარმოებული პროდუქციის ერთეულის თვითღირებულება;
3. განსაზღვრეთ რეალიზებული პროდუქციის თვითღირებულება;
4. გამოთვალეთ მზა პროდუქციის მარაგის ღირებულება.

საგარჯიშო 4.3.

კომპანია აწარმოებს ერთი სახის პროდუქტს, რომლის ერთეულზე გაწეული შემდეგი დანახარჯები:

	ლარი
პირდაპირი მასალა	25
პირდაპირი შრომა	65
სხვა პირდაპირი დანახარჯები	7
საწარმოო ზედნადები დანახარჯები:	
ცვლადი	18
მუდმივი	12
არასაწარმოო დანახარჯები:	
ცვლადი	5
მუდმივი	8

მოთხოვნა:

1) გაიანგარიშეთ

თვითღირებულება

2) განსაზღვრეთ

საგარჯიშო 4.3.

საწარმოო

მასალის

დაუმთავრებელი

მზა პროდუქტი

შესყიდული

პირდაპირი

საწარმოო

კომერციული

საერთო

მასალის

დაუმთავრებელი

მზა პროდუქტი

მოთხოვნა:

გაიანგარიშეთ

ფასნამატი შეადგენს მთლიანი დანახარჯების 25%-ს.

მოთხოვნა:

- 1) გაიანგარიშეთ პროდუქციის ერთეულის ძირითადი და საწარმოო თვითღირებულება;
- 2) განსაზღვრეთ სარეალიზაციო ფასი

პროდუქტი
მოცემულია

საბოლოო ნაშთი
120 000
375 000

საგარჯიშო 4.4

საწარმოს მარაგებისა და დანახარჯების შესახებ აქვს ასეთი მონაცემები:

	ლარი
მასალის საწყისი ნაშთი	20. 000
დაუმთავრებელი წარმოების საწყისი ნაშთი	12.000
მზა პროდუქციის საწყისი ნაშთი	90. 000
შესყიდული მასალები	200. 000
პირდაპირი შრომა	120. 000
საწარმოო ზედნადები დანახარჯები	180 .000
კომერციული ხარჯები	150 .000
საერთო და ადმინისტრაციული ხარჯები	140. 000
მასალის საბოლოო ნაშთი	25. 000
დაუმთავრებელი წარმოების საბოლოო ნაშთი	8 .000
მზა პროდუქციის საბოლოო ნაშთი	80. 000.

მოთხოვნა: გამოთვალეთ წარმოებული მზა პროდუქციის თვითღირებულება

გაწეულია

საგარჯიშო 4.5.

წარმოების დანახარჯების შესახებ არსებობს შემდეგი ინფორმაცია:

	ლარი
მასალების შესყიდვები	35 000
გადამუშავების დანახარჯები	95 600
მასალის ნაშთების შემცირება	3 200
დაუმთავრებელი პროდუქციის ნაშთების ზრდა	4 700

მოთხოვნა: გამოთვალეთ მზა პროდუქციის თვითღირებულება.

საგარჯიშო 4.6.

სამრეწველო ფირმამ თვის დასაწყისში დაიწყო პროდუქციის დამზადება. საიდანაც თვის ბოლოსათვის 5200 ცალი დასრულდა, ხოლო 800 ცალი დაუმთავრებელ დარჩა. ინვენტარიზაციის შედეგად აღმოჩნდა, რომ დაუმთავრებელი პროდუქტი დასრულებულია 60%-ით. ამავე თვეში წარმოების დანახარჯებმა შეადგინა 2442 ლარი.

მოთხოვნა: გამოთვალეთ მზა და დაუმთავრებელი პროდუქციის თვითღირებულება.

საგარჯიშო 4.7.

კომპანია პრ
საანგარიშგ

თარიღი
5 სექტემბერი
10 სექტემბერი
14 სექტემბერი
22 სექტემბერი
25 სექტემბერი

მოთხოვნა:
გაიანგარიშე
შეწონილი

საგარჯიშო 4.8.

მასალების ნ

თარიღი
1 ოქტომბერი
4 ოქტომბერი
10 ოქტომბერი
16 ოქტომბერი
20 ოქტომბერი
24 ოქტომბერი
28 ოქტომბერი

თაზი 5: პირდაპირი მატერიალური დანახარჯების აღრიცხვა

საგარჯიშო 5.1

კომპანია პროდუქციის საწარმოებლად იყენებს მასალას, რომლის მოძრაობა საანგარიშგებო თვის განმავლობაში ასეთია:

თარიღი		რაოდენობა (ერთეულებში)	ერთეულის ფასი (ლარი)
5 სექტემბერი	მიღებულია	500.0	9.0
10 სექტემბერი	მიღებულია	700.0	8.50
14 სექტემბერი	გაცემულია წარმოებაში	800.0	-
22 სექტემბერი	მიღებულია	400.0	7.0
25 სექტემბერი	გაცემულია წარმოებაში	300.0	-

მოთხოვნა:

გაიანგარიშეთ მარაგის ღირებულება 30 სექტემბრისათვის FIFO და საშუალო შეწონილი ღირებულების მეთოდებით.

საგარჯიშო 5.2

მასალების მოძრაობის შესახებ მოცემულია შემდეგი ინფორმაცია

თარიღი		რაოდენობა (ერთეულებში)	ერთეულის ფასი (ლარი)
1 ოქტომბერი	საწყისი მარაგი	150.0	5.0
4 ოქტომბერი	მიღებულია	600.0	5.50
10 ოქტომბერი	გაცემულია წარმოებაში	450.0	-
16 ოქტომბერი	მიღებულია	350.0	5.40
20 ოქტომბერი	გაცემულია წარმოებაში	280.0	-
24 ოქტომბერი	მიღებულია	250.0	6.0
28 ოქტომბერი	გაცემულია წარმოებაში	360.0	-

მოთხოვნა:

გაიანგარიშეთ წარმოებაში გაცემული და ნაშთად დარჩენილი მარაგის ღირებულება FIFO და საშუალო შეწონილი ღირებულების მეთოდებით.

საგარჯიშო 5.3.

კომანია მასალების გაცემის შეფასებისათვის იყენებს საშუალო შეწონილ მეთოდს. საშუალო შეწონილი ფასი გამოითვლება მასალის ყოველი შესყიდვის შემდეგ. მასალის მოძრაობა კვირის განმავლობაში ასეთია:

დღე		რაოდენობა კგ	ღირებულება
ორშაბათი	საწყისი მარაგი	2000.0	3000.0
სამშაბათი	მიღებულია	2500.0	4125.0
ოთხშაბათი	გაცემულია წარმოებაში	1900.0	-
ხუთშაბათი	მიღებულია	1500.0	2325.0
პარასკევი	გაცემულია წარმოებაში	1200.0	-

სამშაბათს წარმოებაში გაცემული მასალიდან საწყობშს დაუბრუნდა ოთხშაბათს 50 კგ, ხოლო ორშაბათს მიღებული მასალიდან მომწოდებლებს ხუთშაბათს დაუბრუნდათ 250 კგ.

მოთხოვნა:

მოამზადეთ მარაგის მოძრაობის ანგარიში, სადაც ნაჩვენებია იქნება მარაგის რაოდენობის, ფასისა და ღირებულების ცვლილება.

საგარჯიშო 5.4.

პურის ქარხნის წლიური მოთხოვნა შეადგენს 6950 ტონა ფქვილს. 1 ტ. ღირს 900 ლარი. დანახარჯი ერთი შეკვეთის გაფორმებასა და განთავსებაზე 150 ლარია. წლიური დანახარჯი ერთი ტ. საწყობში შენახვაზე შეადგენს 25 ლარს. გარდა ამისა ცნობილია, რომ დღეში მინიმალური მოხმარება 4ტონაა, მაქსიმალური – 6ტ. შეკვეთის ციკლი 6-დან 8 დღემდეა.

მოთხოვნა:

1. გამოთვალეთ მარაგის რა დონეზე უნდა იქნეს შეძენილი ახალი პარტია;
2. გაიანგარიშეთ მარაგის მაქსიმალური და მინიმალური დონეები.
3. გამოთვალეთ მარაგის რა დონეზე უნდა იქნეს შეძენილი ახალი პარტია;

საფარჯიშო 5.5.

კომპანიას თავისი საქმიანობის განსახორციელებლად წლის განმავლობაში ესაჭიროება 100 000 კგ. მასალა. მასალის შესყიდვა ხდება ყუთებით, თითოეულ ყუთში მოთავსებულია 16 კგ. მასალა. ყუთის ფასი 192 ლარია. მასალის ერთეულის შენახვის დანახარჯი შესყიდვის ფასის 20%-ია. გათვალისწინებულია 40 შეკვეთა, რომლის შესრულებაზე დაიხარჯება 7520 ლარი.

მოთხოვნა:

1. გაიანგარიშეთ შეკვეთის ეკონომიური (ოპტიმალური) მოცულობა
2. განსაზღვრეთ შეკვეთის გაცემის სიხშირე იმ პირობით, რომ მასალის მოხმარება თანაბარია წლის განმავლობაში.

საფარჯიშო 5.6.

კომპანიას წლიურად ესაჭიროება 45,000 კგ. მასალა, რომლის შესყიდვის ფასია 15 ლ/კგ. შეკვეთის განთავსებისათვის საჭიროა 20 ლარი. ერთი კგ. მასალის შენახვის საშუალო წლიური ხარჯია 6 ლარი.

მოთხოვნა:

1. გამოთვალეთ შეკვეთის ოპტიმალური მოცულობა
2. დაასაბუთეთ: მიიღოს თუ არა კომპანიამ მომწოდებლის შემდეგი წინადადება: ერთ შეკვეთაზე 1000 კგ. შესყიდვისათვის 10%-იანი ფასდაკლება.

საგარჯიშო 6.1

ფაბრიკამ 4 კვირის ხანგრძლივობით დაიქირავა 50 საწარმოო მუშა. საწარმოო მუშებს ერთ საათში უხდიდნენ 6 ლარს 41 საათიანი კვირისათვის. გამომუშავებული საათების საერთო რაოდენობამ 8520 საათი შეადგინა. საწარმოს მოთხოვნებიდან გამომდინარე გამომუშავებული იქნა ზენორმატიული საათები. ზენორმატიული დროის ანაზღაურება ჩვეულებრივზე 30%-ით მეტია. დაქვითვა შეადგენს საერთო ხელფასის 20%-ს. ფაბრიკაში ადგილი ქონდა საწარმოო მუშების მოცდენას 160 საათით.

მოთხოვნა:

- გაიანგარიშეთ საწარმოო მუშების ხელფასი დაქვითვამდე და გასაცემი ხელფასი;
- მოახდინეთ ბუღალტრული ჩანაწერები საწარმოო მუშების შრომითი დანახარჯების აღრიცხვის ჟურნალში, თუკი ზენორმატიული დრო გამოწვეული იყო საწარმოო გეგმის გაზრდით, ხოლო მოცდენები გარდაუვალი იყო.

საგარჯიშო 6.2.

კომპანიას პროდუქციის საწარმოებლად დაქირავებული ჰყავს ძირითადი და დამხმარე მუშები, რომელთა შესახებ საანგარიშებო თვეში არსებობს შემდეგი ინფორმაცია:

	ძირითადი მუშები	დამხმარე მუშები
სამუშაოზე ყოფნის საათები	3500 სთ.	1050 საათი
სულ ზენორმატიულის ჩათვლით მ. შ. პროდუქტიული დრო მოცდენები	3350 სთ. 150 სთ	
ზენორმატიული დრო	200 სთ.	80 სთ.
ძირითადი საათობრივი განაკვეთი	60 ლარი	5.0 ლარი
ჯგუფური პრემიები	3100 ლარი	850 ლარი

გარდა ამისა, ცნობილია რომ ზენორმატიული სამუშაოების გადახდა წარმოებს ძირითადი განაკვეთის 130%-ით. ასევე ძირითადი და დამხმარე მუშების ზენორმატიული საათების 50% გამომუშავებული იქნა სასწრაფო შეკვეთის შესასრულებლად.

მოთხოვნა:

- გაიანგარიშეთ ძირითადი და დამხმარე მუშების ხელფასი დაქვითვამდე;
- მოახდინეთ გამომუშავებული თანხების განაწილება და მიკუთვნება

საგარჯიშო 6.2

კომპანია
შესასრულებ
ანაზღაურება
6 ლარს; ზენ
წარმოების მ
მუშების მი
დამხმარე მუ
ძირითადი
ხოლო "გ"
რომლის სა
ხელფასი

მოთხოვნა:

- გაიანგარიშეთ
- მოახდინეთ

საგარჯიშო 6.2

წლის
დამატებითი
მუშა.

მოთხოვნა:

გაიანგარიშეთ
გათვალისწინეთ

საგარჯიშო 6.2

კომპანიის
ნორმატიული
ფაქტორი
ფაქტორი
გეგმიური

მოთხოვნა:

დაუმთავრებელ წარმოებასა და საწარმოო ზედნადებ დანახარჯებზე.

საგარჯიშო 6.3.

კომპანია აწარმოებს ორი სახის ("ა" და "ბ") პროდუქციას. სამუშაოს შესასრულებლად კომპანიამ დაიქირავა 30 ძირითადი და 10 დამხმარე მუშა, რომელთა ანაზღაურება საათში 41 საათიანი კვირის განმავლობაში შესაბამისად შეადგენს 7 და 6 ლარს; ზენორმატიული სამუშაოსათვის დანამატი 40%-ია, რომელიც ხორციელდება წარმოების მოთხოვნებიდან გამომდინარე და ანაზღაურდება პრემიის სახით. ძირითადი მუშების მიერ გამომუშავებული ზენორმატიული საათები შეადგენს 300-ს, ხოლო დამხმარე მუშების - 90 საათს.

ძირითადი მუშების მიერ "ა" პროდუქციის საწარმოებლად დაიხარჯა 1850 საათი, ხოლო "ბ" პროდუქციაზე - 3150 საათი, დანარჩენი დრო - არაპროდუქტიულია, რომლის თავიდან აცილება შეიძლებოდა.

ხელფასიდან დაქვითვა 20%-ია.

მოთხოვნა:

1. გაიანგარიშეთ ძირითადი და დამხმარე მუშების თვიური ხელფასი დაქვითვამდე და დაქვითვის შემდეგ.
2. მოახდინეთ ხელფასის განაწილება პირდაპირ და არაპირდაპირ ხელფასად.

საგარჯიშო 6.4.

წლის დასაწყისისათვის კომპანიაში მუშაობდა 8500 მუშა, წლის განმავლობაში დამატებით მიღებულია 1300 მუშა, წლის ბოლოს კომპანიაში ირიცხებოდა 9400 მუშა.

მოთხოვნა:

გაიანგარიშეთ მუშების დენადობის კოეფიციენტი მუშების საშუალო რაოდენობის გათვალისწინებით.

საგარჯიშო 6.5.

კომპანიის შრომითი საქმიანობის შესახებ მოცემულია შემდეგი ინფორმაცია:

- ნორმატიული დრო პროდუქციის ერთეულზე - 2 საათი;
- ფაქტიურად გამოშვებული პროდუქცია - 1000 ცალი;
- ფაქტიურად დახარჯული დრო სულ - 1450 საათი;
- გეგმით გათვალისწინებული დრო სულ - 1400 საათი.

მოთხოვნა:

გამოთვალეთ შრომის მწარმოებლურობის კოეფიციენტი პროცენტულად სამი ხერხით (სამუშაო დროის, გამოშვებული პროდუქციის მოცულობის და „ნორმატიული საათის“ მიხედვით).

საფარჯიშო 6.6.

ორი მუშის შესახებ მოცემულია ერთი კვირის ინფორმაცია:

	I მუშა	II მუშა
ნამუშევარი საათები	45	42
საათობრივი განაკვეთი (ლ)	4,0	4,5
დამზადებული პროდუქცია ცალებში	450	504
ნორმირებული დროს ერთ ცალ პროდუქტზე	10 წთ	10 წთ
ხელფასი ერთ ცალ პროდუქტზე	0,67 ლ	0,75 ლ

მოთხოვნა: გამოთვალეთ დროითი და სანარდო ხელფასი

საფარჯიშო

საწარმო

პირდაპირი

ძირითადი მ

მოწყობილ

არაპირდაპირი

პროდუქციის

ადმინისტრაცი

პრემია ზენს

საწარმოო

ქონების ვა

იჯარის ხაზ

მოთხოვნა

განაკვეთი

საფარჯიშო

საწარმო

მიხედვით

პროდუქ

საწარმო

მოთხოვნა

განაკვეთი

მანქანა/საათ

საწარმო

საწარმო

დანახარჯ

შეადგენს

დაუბ

პროდუქციის

თავი 7: ზედნადები დანახარჯების აღრიცხვა

საგარჯიშო 7.1

საწარმოში გაწეული დანახარჯების შესახებ გვაქვს შემდეგი ინფორმაცია:

	ლარი
პირდაპირი შრომა –	120 000
ძირითადი მასალები –	450 000
მოწყობილობის ცვეთა –	38 000
არაპირდაპირი შრომა –	85 000
პროდუქციის მიწოდების ხარჯები –	90 000
ადმინისტრაციული ხარჯები –	100 000
პრემია ზენორმატიული მუშაობისათვის –	35 000
საწარმოო შენობის მოვლა-შენახვის ხარჯები –	50 000
ქონების გადასახადი –	44 000
იჯარის ხარჯები –	60 000

მოთხოვნა:

გაიანგარიშეთ ზედნადები დანახარჯების განაწილების ერთიანი განაკვეთი პირდაპირი შრომის დანახარჯების მიხედვით.

საგარჯიშო 7.2

საწარმოო უშვებს სამი სახის – ა, ბ, გ – პროდუქციას. პროდუქციის სახეების მიხედვით დახარჯული მანქანა-საათები შემდეგია:

პროდუქტი: „ა“ – 25 000 მანქანა /სთ;

„ბ“ – 22 000 მანქანა /სთ;

„გ“ – 17 000 მანქანა /სთ;

საწარმოო ზედნადებმა დანახარჯებმა შეადგინა 18502 ლარი.

მოთხოვნა:

განაწილეთ საწარმოო ზედნადები დანახარჯები პროდუქციის სახეებს შორის მანქანა/საათების პროპორციულად.

საგარჯიშო 7.3

საწარმოო უშვებს ერთი სახის პროდუქტს. მისი საწარმოო ზედნადები დანახარჯების მიკუთვნების განაკვეთი პირდაპირი შრომითი დანახარჯების მიმართ შეადგენს 2.50-ს.

დაუმთავრებელი და მზა პროდუქციის საბოლოო მარაგი და პირდაპირი დანახარჯები პროდუქციის ერთეულზე შემდეგია:

	რაოდენობა ერთეულებში	მასალები ერთეულზე	პირდაპირი შრომა ერთეულზე
მზა პროდუქცია	7000	9 ლარი	5 ლარი
დაუმთავრებელი პროდუქცია	500	5 ლარი	4 ლარი

მოდული:

გამოთვალეთ დაუმთავრებელი და მზა პროდუქციის მარაგის თვითღირებულება.

საგარჯიშო 7.4

საწარმოს ერთ-ერთი დანახარჯთა ცენტრის, რომელიც მონაწილეობს წარმოების საბოლოო სტადიაზე, საბიუჯეტო /სახარჯთაღრიცხვო/ მუდმივი ზედნადები დანახარჯები პერიოდისათვის შემდეგი სახისაა:

განაწილებული დანახარჯები – 68 000 ლარი;

განთავსებული დანახარჯები – 91 985 ლარი.

მუდმივი ზედნადები დანახარჯების განაწილების ბაზად გამოიყენება მანქანა-საათები დანახარჯთა ცენტრის საბიუჯეტო მანქანა-საათებია 1750.

მოცემული პერიოდის ფაქტიური ზედნადები დანახარჯები 161000 ლარია. წარმოების მოცულობის დადებითმა (ხელსაყრელმა) გადახრამ შეადგინა 3800 ლარი.

მოდული:

- გაიანგარიშეთ: 1. მუდმივი ზედნადები დანახარჯების მიკუთვნების განაკვეთი;
2. ფაქტიური მანქანა-საათები;
3. მუდმივი ზედნადები დანახარჯების მიკუთვნების სხვაობა.

საგარჯიშო 7.5

საწარმო იყენებს დანახარჯთა სრული განაწილებით კალკულაციის სისტემას. საანგარიშგებო პერიოდში ბიუჯეტის მიხედვით (ხარჯთაღრიცხვით) საწარმოს ჰქონდა შემდეგი მონაცემები:

მუდმივი საწარმოო ზედნადები დანახარჯები – 60 000 ლარი;

პროდუქციის წარმოება – 5 000 ერთეული.

საანგარიშგებო პერიოდში საწარმოო ზედნადები დანახარჯები გაიზარდა (ე.ი. ადგილი ჰქონდა არახელსაყრელ გადახრას) 2500 ლარით, ხოლო მუდმივი საწარმოო ზედნადები ხარჯების მიკუთვნების დანაკლისი შეადგენდა 10 000 ლარს.

მოდული:

გაიანგარიშეთ ფაქტიურად წარმოებული პროდუქციის მოცულობა.

საგარჯიშო 7.6

კომპანიას გააჩნია დანახარჯთა ორი ცენტრი, რომელთა შესახებ არსებობს ასეთი ინფორმაცია:

	“ა”	“ბ”	სულ
ფართობი (კვ.მ.)	1200	1500	2700
კვტ/სთ	50 000	65 000	115000
დამსმარე მუშების რიცხვი	5	8	13
მომუშავეთა საერთო რაოდენობა	22	25	47
მოწყობილობების პირვანდელი ღირებულება, ლარი	10 000	14 000	24000

მოცემულია აგრეთვე შემდეგი ზედნადები დანახარჯები:

	ლარი
დამსმარე მუშების ხელფასი	6500
ელექტროენერგია	1500
იჯარა	3645
მოწყობილობის ცვეთა	4500
შენობის დაზღვევა	540
სულ	16685

მოთხოვნა:

- შეარჩიეთ სწარმოო ზედნადები დანახარჯების განაწილების ბაზა;
- საერთო საწარმოო ზედნადები ხარჯები გაანაწილეთ ცენტრებს შორის.

საგარჯიშო 7.7

კომპანია აწარმოებს რამდენიმე დასახელების პროდუქტს, რომლებიც გაიყვანა ორ საწარმოო საამქროს. კომპანიას აქვს აგრეთვე მომსახურების ორი განყოფილება: საწყობი და ტექნიკური მომსახურების.

ფაქტიური ზედნადები დანახარჯები განყოფილებების მიხედვით შემდეგია:

	ლარი
№1 საწარმოო საამქრო -	24 500
№2 საწარმოო საამქრო -	38 500
საწყობი -	7 800
ტექნიკური მომსახურება	<u>9 200</u>
	80 000

მომსახურების ცენტრების ზედნადები ხარჯები პროცენტულად შემდეგნაირად განაწილებული:

საწყობი:	ტექნიკური მომსახურება:
№1 საამქრო - 55	№1 საამქრო - 65
№2 საამქრო - 40	№2 საამქრო - 25
ტექნიკური მომსახურება - 5	საწყობი - 10

მოთხოვნა:

1. გაანაწილეთ მომსახურების ცენტრების ზედნადები დანახარჯები;
2. გაიანგარიშეთ მთლიანი ზედნადები დანახარჯები.

თბილისი
ზღვრული

საგარეო

კომპანია
ინფორმაცია

მზა პრ

გამოშვ

მზა პრ

ერთი

ცვლად

მუდმივ

მუდმივ

მოთხო

შეადგინეთ

ზღვრული

საგარეო

კომპანია

მზა პრ

გამოშვ

მზა პრ

ერთი

ცვლად

მუდმივ

მუდმივ

მოთხო

შეადგინეთ

სრული

თავი 8: პროდუქციის თვითღირებულების კალკულაცია ზღვრული დანახარჯებით და დანახარჯთა სრული განაწილებით

საგარჯიშო 8.1

კომპანიის საქმიანობის შესახებ საანგარიშგებო პერიოდში მოცემულია შემდეგი ინფორმაცია:

მზა პროდუქციის საწყისი ნაშთი – 500 ცალი;
გამოშვებულია პერიოდის განმავლობაში – 3000 ცალი;
მზა პროდუქციის საბოლოო ნაშთი – 400 ცალი;
ერთი ცალის გასაყიდი ფასი – 10 ლარი;
ცვლადი ხარჯები ერთეულზე – 7 ლარი;
მუდმივი ხარჯები ერთეულზე – 2 ლარი;
მუდმივი დანახარჯები სულ – 4000 ლარი.

მოთხოვნა:

შეადგინეთ მოგებისა და ზარალის ანგარიშგება პროდუქციის თვითღირებულების ზღვრული დანახარჯებით კალკულაციის პრინციპით.

საგარჯიშო 8.2

კომპანიის საქმიანობის შესახებ მოცემულია შემდეგი ინფორმაცია:

მზა პროდუქციის საწყისი ნაშთი – 500 ცალი;
გამოშვებულია პერიოდის განმავლობაში – 2000 ცალი;
მზა პროდუქციის საბოლოო ნაშთი – 300 ცალი;
ერთი ცალის გასაყიდი ფასი – 8 ლარი;
ცვლადი ხარჯები ერთეულზე – 4 ლარი;
მუდმივი ხარჯები ერთეულზე – 2 ლარი;
მუდმივი ხარჯები სულ – 3800 ლარი.

მოთხოვნა:

შეადგინეთ მოგებისა და ზარალის ანგარიშგება პროდუქციის თვითღირებულების სრული დანახარჯებით კალკულაციის პრინციპით.

საგარჯიშო 8.3

კომპანია იყენებს დანახარჯთა სრული განაწილებით კალკულაციის მეთოდს, იგი აწარმოებს ერთი სახის პროდუქციას. გეგმით დანახარჯები პროდუქციის ერთეულზე შემდეგია:

	ლარი
პირდაპირი მასალა	- 8
პირდაპირი შრომა	- 17
ცვლადი ზედნადები დანახარჯი	- 5
მუდმივი ზედნადები დანახარჯი	- 10
	40

გეგმით კომპანიას უნდა ეწარმოებინა 13000 ერთეული. ფაქტიურად წარმოებულია 14500 ერთეული. პერიოდის დასაწყისში პროდუქციის მარაგი იყო 500 ერთეული, პერიოდის ბოლოს კი - 900 ერთეული.

საანგარიშგებო პერიოდის მოგება შეადგინა 32000 ლარი. მუდმივი დანახარჯები შეესაბამებოდა გეგმით გათვალისწინებულს.

მოთხოვნა:

1. გაიანგარიშეთ მოგება დანახარჯთა ზღვრული კალკულაციის შემთხვევაში.
2. გამოთვალეთ მიკუთვნებული მუდმივი ზედნადები დანახარჯები და მიკუთვნების სხვაობა.

საგარჯიშო 8.4

კომპანია აწარმოებს პროდუქციას, რომლის ერთეულზე გეგმით გათვალისწინებული იყო შემდეგი დანახარჯები:

	ლარი
პირდაპირი მასალა	- 6
პირდაპირი შრომა	- 8
ცვლადი საწარმოო ზედნადები დანახარჯი	- 6
მუდმივი საწარმოო ზედნადები დანახარჯი	- 7
რეალიზაციის ცვლადი დანახარჯი	- 3
რეალიზაციის მუდმივი დანახარჯი	- 5
მოგება	- 10
სარეალიზაციო ფასი	- 45

საანგარიშგებო პერიოდში წარმოებული უნდა ყოფილიყო 24500 ერთეული პროდუქცია, ფაქტიურად წარმოებულია 25200 ერთეული, საიდანაც რეალიზებულია 23500 ერთეული პროდუქცია, ხოლო მუდმივი ზედნადები ხარჯების ფაქტიური სიდიდე შემთხვევა გეგმურს.

მოთხოვნა:

1. გაიანგარიშეთ მოგება დანახარჯთა სრული და ზღვრული კალკულაციის მეთოდების მიხედვით;
2. ახსენით მიღებულ მოგებებს შორის სხვაობის მიზეზი.

საგარჯიშო 8.5

კომპანია "გაგი" აწარმოებს სამი სახის პროდუქტს, რომელთა შესახებ არსებობს შემდეგი ინფორმაცია:

	ა	ბ	გ
მანქანა/საათი ერთ ცალზე	5	7	10
კაც/საათი ერთ ცალზე	12	8	4
პირდაპირი მასალის ხარჯი(ლარი/ცალი)	15	12	10
პირდაპირი შრომითი ხარჯი(ლარი/საათი)	10	8	6
ცვლადი საწარმოო ზედნადები ხარჯი ლარი/საათი	4	3	2
სულ ცვლადი ხარჯები	29	23	18
გასაყიდი ფასი(ლარი/ცალი)	35	28	25
ზღვრული მოგება(ლარი/ცალი)	6	5	7

მოთხოვნა გაყიდვებზე მომავალ კვარტალში შეზღუდულია შემდეგნაირად:

ა	2500 ცალი
ბ	4000 ცალი
გ	5000 ცალი

ამასთან კომპანიის პოლიტიკიდან გამომდინარე გ პროდუქტი მინიმუმ 2000 ცალი აუცილებლად უნდა აწარმოონ; შრომა/სთ შეზღუდულია 95 000 საათით, მანქანა/სთ- 60 000 საათით, ხოლო მასალის მარაგი შეუზღუდავია.

მოთხოვნა:

დაადგინეთ წარმოების მოცულობა სამივე პროდუქტისათვის, როცა მოგება მაქსიმალური იქნება.

თავი 9: დანახარჯების აღრიცხვა განსაკუთრებული დანიშნულების მიხედვით

საგარჯიშო 9.1

კომპანიამ შეკვეთის შესაბამისად გამოუშვა პროდუქტი, რომლის წარმოებაზე დაიხარჯა:

პირდაპირი მასალა – 20 000 ლარი

პირდაპირი შრომა – 18 000 ლარი

საწარმოო ზედნადები დანახარჯები ძირითადი თვითღირებულების 30%-ია, საერთო ადმინისტრაციული ხარჯები საწარმოო თვითღირებულების – 25%, ხოლო მოგება მთლიანი თვითღირებულების – 20%.

მოთხოვნა:

შეადგინეთ შეკვეთის თვითღირებულების უწყისი და გამოთვალეთ X პროდუქტის გასაყიდი ფასი.

საგარჯიშო 9.2

კომპანიამ განახორციელა მშენებლობა, რომლის საბოლოო სარეალიზაციო ღირებულება შეადგენს 350000 ლარს, ხოლო თვითღირებულება ხარჯთაღრიცხვით 280 000 ლარია.

31 დეკემბრისათვის შემკვეთს ჩაბარდა 200 000 ლარის სამუშაო.

მოთხოვნა:

1. გამოთვალეთ მოსალოდნელი მოგება კონტრაქტიდან;
2. გაიანგარიშეთ შუალედური მოგება 31 დეკემბრის მდგომარეობით.

საგარჯიშო 9.3

ავეჯის კომბინატმა მიიღო შეკვეთა მაგიდების წარმოების შესახებ. კომბინატი იყენებს შეკვეთის მიხედვით დანახარჯთა კალკულაციის მეთოდს. ზედნადები ხარჯების მიკუთვნება ხდება შრომითი დანახარჯების 180%-ის ოდენობით.

საანგარიშგებო პერიოდში კომბინატი ასრულებდა ორ შეკვეთას, რომელთა შესახებ წარმოდგენილია შემდეგი ინფორმაცია (ლარებში):

	№1	№2
საწყისი დაუმთავრებელი პროდუქცია	5400	-
პირდაპირი მასალა	35200	45300
პირდაპირი შრომა	27500	36500

პერიოდის ბოლოს №2 შეკვეთა არ დასრულებულა.
 №1 შეკვეთა დასრულებულია და წარმოებულია 780 მაგიდა.

მოთხოვნა:

- გაიანგარიშეთ დაუმათავრებელი პროდუქციის თვითღირებულება;
- განსაზღვრეთ ერთი მაგიდის სარეალიზაციო ფასი 25%-იანი ფასნამატით.

სავარჯიშო 9.4

სამშენებლო კომპანიამ 2010 წელს დაიწყო კონტრაქტის შესრულება. კონტრაქტის ღირებულება 550000 ლარია. 2010 განმავლობაში დანახარჯებმა მასალების შესყიდვაზე, ხელფასზე, ქვემოიჯარებზე და სხვა სახის დანახარჯებმა შეადგინა 210000 ლარი. ამავე პერიოდში შეძენილი იქნა 120000 ლარის ღირებულების მოწყობილობა კონტრაქტისათვის.

2010 წლის 31 დეკემბრისათვის:

ა. მოწყობილობა შეფასებულია 96 000 ლარად;

ბ. სამშენებლო მოედანზე გამოუყენებელი მასალის ღირებულება შეადგენს 48 000 ლარს;

გ. 31 დეკემბრისათვის შესრულებულია 265000 ლარის სამუშაო, ხოლო შემკვეთმა ჩაიბარა 225 000 ლარის სამუშაო.

დ. შეფასების თანახმად კონტრაქტის დამთავრებისათვის აუცილებელია 190 000 ლარი.

მოთხოვნა:

გაიანგარიშეთ კომპანიის მოგება 2010 წლის 31 დეკემბრისათვის.

სავარჯიშო 9.5

სამრეწველო კომპანია ყოველთვიე 15000 ერთეული პროდუქტის გამოშვებას გეგმავს, რაც სიმძლავრეების 80%-ს შეადგენს და გააჩნია შემდეგი გეგმური მონაცემები:

	ერთ ცალზე	15 000 ცალზე
ამონაგები	15	225 000
ცვლადი დანახარჯები:		
პირდაპირი მასალის ხარჯი	4	60 000
პირდაპირი შრომის ხარჯი	3	45 000
ცვლადი საწარმოო ზედნადები დანახარჯები	2	30 000
ზღვრული მოგება	6	90 000
მუდმივი ხარჯები	1	15 000
მოგება	5	75 000

დამატებით წარმოიქმნა მოთხოვნა 2000 ცალის ოდენობით, რომლის ერთეული შესყიდვით იქნება 12 ლარად.

მოთხოვნა: დაასაბუთეთ უღირს თუ არა კომპანიას ამ შემოთავაზების მიღება.

განყოფილება III.

ტესტების პასუხები

თაზი 1. შესავალი მმართველობით აღრიცხვაში

ტესტი №	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
პასუხი	ბ	ბ	გ	ა	გ	ბ	ა	ა	ბ	ა	გ	ბ	ბ
ტესტი №	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	
პასუხი	გ	ა	გ	ა	გ	ბ	გ	გ	ა	გ	ბ	ა	

თაზი 2. დანახარჯების კლასიფიკაცია

- 26. ბ
- 27. ბ
- 28. ა
- 29. ბ
- 30. ა
- 31. ბ
- 32. ა
- 33. გ
- 34. ა

ინვესტიციების ცენტრის საქმიანობის შეფასება ხდება კაპიტალის უკუგების მაჩვენებლით, რომელიც გამოითვლება მოგების შეფარდებით გამოყენებულ კაპიტალთან.

გამოყენებული კაპიტალი = საკუთარი კაპიტალი + გრძელვადიანი ვალდებულებები

35. ბ საწარმოო

განყოფილებაში მხოლოდ დანახარჯები გაიწევა და ამიტომ იგი დანახარჯების ცენტრს წარმოადგენს, რომელსაც ჰყავს ხელმძღვანელი მენეჯერი.

36. ბ

ნედლი ჩაის ფოთლის ღნობა, გრეხა, ფერმენტაცია, შრობა და შერევა არის ნედლეულის გადამუშავების ურთიერთდაკავშირებული პროცესები და ყველა პროცესზე მხოლოდ დანახარჯები გაიწევა.

- 37. ა
- 38. ბ
- 39. ბ
- 40. ბ

15 000 ლარი შემავალი ხარჯია, გამავალი ხარჯი კი უდრის:
 $15\ 000 - 2\ 500 = 12\ 500$ ლარი

41. ბ

შემაჯავლი ხარჯი აღვნიშნოთ X-ით და შევადგინოთ პროპორცია:

$$\begin{array}{rcl} X & \text{-----} & 100 \% \\ 12\ 000 & \text{-----} & 75 \% \end{array}$$

$$75 X = 12\ 000 * 100$$

$$12000 / 0.75 = 16\ 000 \text{ ლარი}$$

42. ბ

საოპერაციო ხარჯები, როგორც წესი, ძირითად საქმიანობასთან დაკავშირებული ხარჯებია.

43. ბ

44. ბ

45. ა

46. ბ

47. ბ

48. ბ

49. ბ

50. ა

51. ბ

52. ა

53. ბ

54. ბ

55. ბ

56. ა

	რეგულაციური ხარჯები			
	I პროექტი	II პროექტი	I პროექტი	II პროექტი
მასალის ხარჯი	61 000	61 000	-	-
შრომითი ხარჯი	30 000	26 000	30 000	26 000
მომსახურების ხარჯი	12 000	13 000	12 000	13 000
			-----	-----
ჯამი			42 000	49 000

57. ბ

58. ბ

**თავი 3. წარმოების დანახარჯების, მოცულობის და მოგების
დამოკიდებულების ანალიზი**

59. ბ
60. ბ
61. ბ

	ნახევრადცვლადი ხარჯები (ლარი)	მანქანა/საათები
მაქსიმუმი	22 400	76 180
მინიმუმი	20 000	68 500
სხვაობა	2 400	7 680

ცვლადი ხარჯი 1 მანქანასაათზე = $7\,680 / 2\,400 = 3,2$ ლ

მუდმივი ხარჯები = $76\,180 - (22\,400 * 3,2) = 4\,500$ ლ

62. ბ

სხვაობა პროდუქციის როდენობაში = $19\,500 - 15\,000 = 4\,500$ ცალი.

სხვაობა დანახარჯებში = $57\,350 - 46\,100 = 11\,250$ ლ

ცვლადი ხარჯი პროდუქციის ერთეულზე = $11\,250 \text{ ლ} / 4\,500 \text{ ც} = 2,5$ ლ

63. ბ

მაქსიმუმი	6 000	38 500
მინიმუმი	3 200	25 060
სხვაობა	2 800	13 440

ცვლადი ხარჯი პროდუქციის ერთეულზე = $13\,440 / 2\,800 = 4,80$ ლ

მუდმივი ხარჯები = $25\,060 - (3\,200 * 4,8) = 9\,700$ ლ

64. ბ

$$16\,000 + (9,5 \text{ ლ} * 7\,200) = 84\,400 \text{ ლარი}$$

65. ბ

$y = a + bx$ სადაც, y - მთლიანი ხარჯებია

a - მუდმივი ხარჯები

b - პროდუქციის რაოდენობა

x - ცვლადი ხარჯი პროდუქციის ერთეულზე

შესაბამისი მნიშვნელობების ჩასმის შემდეგ მივიღებთ:

$$14\,000 + 5x = 80\,000$$

$$5x = 80\,000 - 14\,000$$

$$x = 66\,000 / 5 = 13\,200$$

66. ა

ჯერ გამოვთვალოთ მუდმივი ხარჯები - a

$$a + 3\,200 * 5 = 25\,000$$

$$a = 25\,000 - 16\,000 = 9\,000$$

$$\begin{aligned}
 25\,000 - 80\% &= 20\,000 \\
 9\,000 + 5x &= 20\,000 \\
 5x &= 20\,000 - 9\,000 \\
 x &= 11\,000 / 5 = 2\,200 \text{ ცალი}
 \end{aligned}$$

67. ბ

68. ა

69. ბ

წონასწორობის ანუ წაუგებლობის წერტილი არის პროდუქციის წარმოების ისეთი რაოდენობა, რომლის გაყიდვის შედეგად ფირმას არც მოგება აქვს და არც ზარალი.

70. ბ

71. ბ

72. ა

$$800 * (10 - 8) = 1\,600 \text{ ლ}$$

73. ა

$$Q = 900 / (15 - 10) = 180 \text{ ცალი}$$

74. ბ

$$(1\,400 + 5\,000) / (12 - 8) = 1\,600 \text{ ცალი}$$

75. ბ

6 000 = ზღვრულ მოგებას - 7 600, აქედან;

ზღვრული მოგება = 7 600 + 6 000 = 13 600 ლ

შევადგინოთ განტოლება:

$$2\,000 \text{ ცალი} * (x - 15.4) = 13\,600$$

$$x - 15.4 = 13\,600 / 2\,000 = 6.8$$

$$x = 6.8 + 15.4 = 22.2 \text{ ლარი}$$

76. ბ

77. ბ

78. ა

79. ბ

80. ბ

81. ბ

$$\text{უსაფრთხოების დიაპაზონი} = 3\,000 - 4\,200/3 = 1\,600 \text{ ცალი}$$

82. ა

$$Q = 17\,000 / 0.35 = 48\,571 \text{ ლარი}$$

83. ბ

$c / 55\,000 = 0.45$ აქედან,

$$c = 55\,000 * 0.45 = 24\,750 \text{ ლარი}$$

84. ბ

$c/s : p/s = c/p$ მაშასადამე, $0.45 / 0.30 = c / 15\,000$ აქედან,

$$C = 0.45 * 15\,000 / 0.30 = 22\,500 \text{ ლარი}$$

85. ბ
86. ბ

როგორც წესი, სარეალიზაციო ფასი აღემატება ცვლად ხარჯებს. ამიტომ, მისი 10%-ით ზრდა უფრო მეტი იქნება, ვიდრე ცვლადი ხარჯების. ხოლო მუდმივი ხარჯები მოცემულ შემთხვევაში არ არის რელევანტური ანუ არ იცვლება გადაწყვეტილებების შეცვლის მიზეზით.

87. ა

$$\text{წ წ} = 7\,400\text{-ის } 80\% = 5\,920 \text{ ერთ.}$$

შევადგინოთ ტოლობა:

$$\text{მუდმივი ხარჯები} / 15 \text{ ლ} = 5\,920 \text{ ერთ.}$$

$$\text{მაშასადამე, მუდმივი ხარჯები} = 5\,920 \text{ ერთ.} * 15 \text{ ლ} = 88\,800 \text{ ლარი}$$

88. ბ

$$c / 60\,000 = 0.40 \quad \text{აქედან,}$$

$$c = 60\,000 * 0.40 = 24\,000 \text{ ლ}$$

$$\text{ხოლო, } p / 60\,000 = 0.30 \quad \text{აქედან,}$$

$$p = 60\,000 * 0.30 = 18\,000 \text{ ლ}$$

$$\text{ამრიგად, მუდმივი ხარჯები} = 24\,000 - 18\,000 = 6\,000 \text{ ლარი}$$

89. ბ

90. ბ

$$c/s + v/s = 1 \quad \text{სადაც, } v - \text{არის ცვლადი ხარჯი}$$

$$0,3 + 35/s = 1 \quad \text{აქედან, } 35/s = 1 - 0,3,$$

$$s = 35 / 0,7 = 50 \text{ ლარი}$$

$$\text{ხოლო } c = 50 - 35 = 15 \text{ ლარი}$$

$$\text{მაშასადამე, წ. წ.} = 63\,900 / 15 = 4\,260 \text{ ერთეული}$$

ან, იგივე პასუხი მოკლედ შეიძლება შემდგენიარად მივიღოთ:

$$\text{ერთეულის ზღვრული მოგება} = (35 \text{ ლ} / 0,70) * 0,30 = 15 \text{ ლ}$$

$$\text{წაუგებლობის წერტილი} = 63\,900 / 15 = 4\,260 \text{ ერთეული}$$

91. ბ

$$\text{მოგება პროდუქციის ერთეულზე} = 20 * 0,40 = 8 \text{ ლ}$$

$$\text{წონასწ. წერტილი ერთეულებში} = 26\,000 \text{ ლ} / 20 \text{ ლ} = 1\,300 \text{ ერთეული}$$

$$\text{მაშასადამე, მოგება } 2\,000 \text{ ერთეულზე} = (2\,000 - 1\,300) * 8 \text{ ლ} = 5\,600 \text{ ლ}$$

(გააკეთეთ კრიტიკული ანალიზი)

თაზი 4. პროდუქციის თვითღირებულება და დანახარჯთა ცხრილები

ბ. მისი
არჯები
ებების

92. ბ
93. ა
94. ბ
95. ა
 $14\ 000 + 9\ 300 + 5\ 000 = 28\ 300$ ლარი

96. ბ
97. ა
 $35\ 000 + 85\ 000 - 40\ 000 = 80\ 000$ ლარი

98. ა
ავიღოთ პირობითი რიცხვები ლარებში:

	I თვე	II თვე
მასლის საწყისი ნაშთი	5 000	5 000
შესყიდვები	30 000	30 000
მასალის საბოლოო ნაშთი	(4 000)	(7 000)

--- დახარჯული მასალები 31 000 28 000

როგორც ხედავთ, მეორე თვეში მასალის საბოლოო ნაშთი თვის დასაწყისთან შედარებით გაიზარდა და დახარჯული მასალის ღირებულება პირველ თვესთან შედარებით შემცირდა. მაშასადამე, პროდუქციის თვითღირებულებაც შემცირდება.

99. ბ
 $45\ 800 - 5\ 400 = 40\ 400$ ლარი

100. ბ
 $62\ 400 + 7100 = 69\ 500$ ლარი

101. ბ	I თვე	II თვე
საწყისი დაუმთავრებელი პროდუქცია	15 000	15 000
მიმდინარე დანახარჯები	82 400	82 400
საბოლოო დაუმთავრებელი პროდუქცია	(10 000)	(18 000)
მზა პროდუქციის თვითღირებულება	--- 87 400	--- 79 400

როგორც ხედავთ, მეორე თვეში დაუმთავრებელი პროდუქციის ნაშთი თვის ბოლოსათვის გაიზარდა და მზა პროდუქციის თვითღირებულება შემცირდა წინა თვესთან შედარებით.

102. ბ

$$47\ 200 + 3\ 400 = 50\ 600 \text{ ლარი}$$

103. ა

	I თვე	II თვე
მზა პროდუქციის საწყისი ნაშთი	6 300	6 300
მზა პროდუქციის გამოშვება	44 000	44 000
მზა პროდუქციის საბოლოო ნაშთი	(8 100)	(5 000)

რეალიზებული პროდუქციის თვითღირებულება 42 200 45 300

როგორც ხედავთ, მეორე თვის ბოლოს მზა პროდუქციის საბოლოო ნაშთი თვის დასაწყისთან შედარებით შემცირდა, რეალიზებული პროდუქციის თვითღირებულება კი გაიზარდა.

104. ბ

$$45000 - 3\ 200 = 41\ 800 \text{ ლარი}$$

105. ა

106. ბ

107. ბ

$$22 + 18 + 10 + 3 + 5 = 58 + 58\text{-ის } 20\% = 69,6 \text{ ლარი}$$

108. ბ

შევადგინოთ პროპორცია:

$$75\ 600 \text{ ----- } 125\ \%$$

$$\text{თვითღირებულება ----- } 100\ \%$$

$$\text{მაშასადამე, თვითღირებულება} = 75\ 600 / 1,25 = 60\ 480 \text{ ლარი}$$

109. ბ

$$\text{ამჟამად, } 75\ 600 \text{ ----- } 100$$

$$\text{თვითღირებულება ----- } 80$$

$$\text{ამრიგად, თვითღირებულება} = 75\ 600 * 0,8 = 60\ 480 \text{ ლარი}$$

110. ბ

$$\text{მოგება} = 100\ 890 - 85\ 500 = 15\ 390 \text{ ლ}$$

$$\text{ფასნამატი} = 15\ 390 / 85\ 500 * 100 = 18\ \%$$

111. ბ

$$\text{მოგება} = 57\ 125 - 45\ 700 = 11\ 425 \text{ ლ}$$

$$\text{მარჟა} = 11\ 425 / 57\ 125 * 100 = 20\ \%$$

112. ბ

$$\text{მოგება} = 80\ 000 - \text{ის } 20\% = 16\ 000 \text{ ლ}$$

$$\text{ან მოგება} = 80\ 000 * 25 : 125 = 16\ 000 \text{ ლ}$$

113. ა

$$800 * 0,6 = 480 \text{ ეკვივალენტური ერთეული}$$

114. ბ

$$16\ 700 + 14\ 800 + 9\ 000 - 3\ 600 + 4\ 300 = 41\ 200 \text{ ლარი}$$

115. ბ

116. ბ

117. ბ

118. ბ

119. ბ

120. ბ

121. ბ

თავი 5. პირდაპირი მატერიალური ღირებულების
აღრიცხვა

122. ბ

123. ბ

124. ბ

125. ბ

126. ბ

127. ბ

128. ბ

129. ბ

130. ბ

131. ბ

132. ბ

133. ბ

$$200 \text{ ტ} * 150 \text{ ლ} + 150 \text{ ტ} * 140 \text{ ლ} = 30\ 000 + 21\ 000 = 51\ 000 \text{ ლარი}$$

134. ბ

$$400 \text{ კგ} * 5,5 \text{ ლ} = 2\ 200 \text{ ლარი}$$

135. ბ

$$200 * 3,5 + 250 * 3,6 = 1\ 600 \text{ ლარი}$$

136. ბ

137. ბ

138. ბ

139. ბ

140. ბ

141. ა

142. ბ

143. ბ

$$200 \text{ კგ} * 12 \text{ დღ} = 2\,400 \text{ კგ}$$

144. ბ

$$300 \text{ კგ} * 14 \text{ დღ} - [(300 + 260) / 2 * (14 + 12) / 2] =$$

$$4\,200 \text{ კგ} - (280 * 13) = 4\,200 - 3\,640 = 560 \text{ კგ}$$

145. ბ

$$\text{კვადრატული ფესვი } 2 * 72\,250 * 25 / 20 =$$

$$= \text{კვადრ.ფესვი } 180\,625\text{-იდან} = 425 \text{ ტ}$$

146. ბ

$$38\,000 \text{ ტ} : 1520 \text{ ტ} = 25 - \text{ჯერ}$$

147. ბ

1 კგ მასალის შენახვის საშუალო წლიური ხარჯი იქნება:

$$16 - \text{ის } 25\% = 4 \text{ ლარი}$$

საშუალო მარაგი არის შეკვეთის მოცულობის ნახევარი. მასალის მარაგის შენახვის წლიური ხარჯი იქნება:

$$2\,500 \text{ კგ} / 2 * 4 \text{ ლ} = 5\,000 \text{ ლარი}$$

148. ბ

ვინაიდან, მარაგის ოპტიმალური მოცულობის ფორმულაში მარაგის ერთეულის შენახვის ხარჯის მაჩვენებელი წილადის მნიშვნელშია, მისი ზრდა შეკვეთის ოპტიმალურ მოცულობას შეამცირებს.

149. ბ

დ	მასალის ანგარიში	კ
ნაშთი:	15	2
	200	180
	3	1
		4
ბრუნვა	203	ბრუნვა 187
ნაშთი	31	

150. ბ

151. ბ

152. ა

მთლიანი დანახარჯები 155 ტ მოცულობის შეკვეთების დროს:
შენახვისა და შეკვეთის წლიური ხარჯი სულ 1 560 ლ

$$\text{მასალის შესყიდვის ხარჯები} = 8000 \text{ ტ} * 50 \text{ ლ} = 400\,000 \text{ ლ}$$

$$\text{სულ} \quad 401\,560 \text{ ლ}$$

მთლიანი დანახარჯები 200 ტ მოცულობის შეკვეთების დროს:

$$\text{შენახვისა და შეკვეთების წლიური ხარჯები სულ} \quad 2\,600 \text{ ლ}$$

$$\text{მასალის შესყიდვის ხარჯები} = 8\,000 \text{ ტ} * 50 * 0,95 = 380\,000 \text{ ლ}$$

$$\text{სულ} \quad 382\,600 \text{ ლ}$$

$$\text{დანაზოგი} = 382\,600 - 401\,560 = (18\,960) \text{ ლარი}$$

153. ა

თავი 6. პირდაპირი ურთიერთი დანახარჯების აღრიცხვა

154. ბ

155. ა

156. ბ

157. ა

158. ბ

159. ბ

160. ბ

161. ბ

162. ბ

$$520 \text{ სთ} - 480 \text{ სთ} = 40 \text{ სთ}$$

163. ბ

$$70 \text{ სთ} * 30 \text{ ლ} = 2\,100 \text{ ლ}$$

164. ა

$$\text{პირდაპირი ხარჯი} = 230 \text{ სთ} * 8 \text{ ლ} = 1\,840 \text{ ლარი}$$

$$\text{არაპირდაპირი ხარჯი} = 230 * 4 \text{ ლ} = 920 \text{ ლარი}$$

165. ბ

ვინაიდან შემკვეთმა შეკვეთის ვადაზეადრე შესრულება მოითხოვა, ზენორმატიული დროის ანაზღაურება მთლიანად პირდაპირი შრომითი ხარჯია.

$$\text{პირდაპირი ხარჯი} = 710 \text{ სთ} * 15 \text{ ლ} = 10\ 65$$

166. ბ

შევადგინოთ პროპორცია:

$$8\ 700 \text{ ----- } 90$$

$$\text{ზენორმატიული დრო} \text{ ----- } 10$$

$$\text{ზენორმატიული დრო} = 87\ 000 / 90 = 967 \text{ სთ}$$

მაშასადამე, შრომითი დანახარჯები გეგმით, იქნება:

$$(8\ 700 \text{ სთ} + 967 \text{ სთ}) * 6 \text{ ლ} = 58\ 002 \text{ ლარი}$$

167. ბ.

$$3\ 600 \text{ ცალი} * 2 \text{ სთ} = 7\ 200 \text{ სთ}$$

168. ა

$$\text{დღიუი ხელფასი} = (780 + 805 + 800) : 90 \text{ დღ} = 26,50 \text{ ლ}$$

$$\text{შვებ უღების ხელფასი} = 26,50 * 24 \text{ დღ} = 636 \text{ ლ}$$

169. ბ

170. ბ

$$\text{პრემია} = 6 \text{ სთ} * 10/2 = 30 \text{ ლარი}$$

171. ბ

$$16/20 * 4 \text{ სთ} * 12 \text{ ლ} = 38,4 \text{ ლ}$$

172. ბ

$$\text{გადაჭარბებისათვის გასათვალისწინებელი \%} = 2 * 3 = 6 \%$$

$$\text{ძირითადი ხელფასი კვარტალში} = 610 \text{ სთ} * 10 \text{ ლ} = 6\ 100 \text{ ლარი}$$

$$\text{პრემია} = 6\ 100 \text{ -ის } 6\% = 366 \text{ ლარი}$$

173. ბ

$$\text{დამატებული ღირებულება} = 85\,500 - 42\,300 = 43\,200$$

$$43\,200 - \text{ის } 40\% = 17\,280 \text{ ლ}$$

$$\text{პრემია} = 17\,280 - 12\,980 = 4\,300 \text{ ლ}$$

174. ა

$$(320 / 2\,500) * 100 = 12,8\%$$

175. ბ

დასაქმებულთა რიცხვი აღენიშნოთ X - ით

$$120 / X = 0,11 \text{ აქედან,}$$

$$0,11 X = 120; X = 120 / 0,11 = 1\,091 \text{ სუბიექტი}$$

176. ბ

კომპანიიდან წასულთა რიცხვი, რომელიც ახლით შეიცვალა,

აღენიშნოთ X - ით. მაშინ;

$$X / 3\,200 = 0,125 \text{ აქედან,}$$

$$X = 3\,200 * 0,125 = 400 \text{ პირი}$$

177. ა

$$\text{ფაქტიური შრ/მწ.} = 13\,500 / 2\,500 \text{ სთ} = 5,4 \text{ ცალი/სთ}$$

ხოლო, დაგეგმილი იყო 5 ცალი პროდუქტის გამოშვება საათში. მაშასადამე, შრომისმწარმოებლურობა ფაქტიურად გაიზარდა გეგმურთან შედარებით.

178. ბ

$$80 \text{ სთ} * 8 \text{ ლ} = 640 \text{ ლარი}$$

179. ბ

$$\text{ნორმირებული დრო} = 48 \text{ სთ} * 4 \text{ კვირა} * 45 \text{ მუშა} = 8\,640 \text{ სთ}$$

$$\text{ზენორმატიული დრო} = 12\,600 - 8\,640 = 3\,960 \text{ სთ}$$

180. ა

181. ა

პროდუქციის რაოდენობა / 5 000 სთ = 3; აქედან,

$$\text{პრ.რ.აოდენობა} = 3 * 5\,000 \text{ სთ} = 15\,000 \text{ ცალი}$$

182. ბ

183. ბ

$$4\,600 \text{ ცალი} * 1.5 \text{ სთ} = 6\,900 \text{ სთ}$$

184. ა

185. ბ

186. ა

თავი 7. საწარმოო ზემოქმედები ხარჯების აღრიცხვა

187. ბ

188. ბ

189. ა

190. ბ

191. ბ

192. ბ

193. ბ

განყოფილებები	განაწილების ბაზა	კოეფიციენტი	საწარმოო
			ზედნ. ხარჯები
№1	40	150	6 000
№2	35	150	5 250
№3	55	150	8 250
	130		19 500

$$\text{განაწილების კოეფიციენტი} = 19\,500 / 130 \text{ კვ.მ.} = 150$$

194. ბ

	განაწილების ბაზა	კოეფიცი- ენტი	საწარმოო ზედნაღები ხარჯები
ა	20 000	0,35	7 000
ბ	25 000	0,35	8 750
	-----		-----
	45 000		15 750

$$\text{განაწილების კოეფიციენტი} = 15\,750 / 45\,000 = 0,35$$

195. ა

196. ბ

	სთ	კოეფ.	საწ.ზედ.ხ.
№1	2 000	1,72	3 440
№2	3 000	1,72	5 160
	-----		-----
	5 000		8 600

$$\text{განაწილების კოეფიციენტი} = 8\,600 / 5\,000 = 1,72$$

197. ა

198. ბ

199. ბ

200. ბ

201. ბ

202. ბ

$$\text{საწ.ზედ.ხარჯები} = 26\,500 - \text{ის } 40\% = 10\,600 \text{ ლარი}$$

$$\text{მიკუთვნების განაკვეთი} = 10\,600 / 4\,240 = 2,5 \text{ ლარი}$$

203. ბ

$$1\ 420\ \text{კაც/სთ} * 2,5\ \text{ლ} = 3\ 550\ \text{ლარი}$$

204. ბ

$$13\ 200\ \text{მანქ/სთ} * 3\ \text{ლ} = 39\ 600\ \text{ლარი}$$

205. ბ

$$25\ 800 + 60\% + 4\ 500 = 45\ 780$$

$$45\ 780 / 8\ 230 = 5,56\ \text{ლ}$$

206. ბ

$$\text{მიკუთვნების განაკვეთი} = 24\ 000\ \text{ლ} / X = 3\ \text{ლ}$$

$$\text{აქედან, } X = 8\ 000\ \text{სთ}$$

207. ა

208. ბ

209. ბ

210. ბ

211. ა

212. ა

$$\text{მიკუთვებული ზედ. ხარჯები} = 14\ 000\ \text{მანქ/სთ} * 4\ \text{ლ} = 56\ 000\ \text{ლ}$$

$$\text{მიკუთვნების სხვაობა} = 56\ 000 - 57\ 800 = - 1\ 800\ \text{ლ}$$

213. ბ

$$\text{მიკუთვნების განაკვეთი} = 45\ 00 / 22\ 000 = 2\ \text{ლ/ სთ}$$

$$\text{მიკუთვებული ზედნ. ხარჯი} = 23\ 000\ \text{სთ} * 2\ \text{ლ} = 46\ 000\ \text{ლ}$$

$$\text{მიკუთვნების სხვაობა} = 46\ 000 - 44\ 000 = 2\ 000\ \text{ლ}$$

214. ბ

შევადგინოთ ტოლობა:

$$\text{მიკუთვებულ ზედნადებ ხარჯებს} - 22\ 700\ \text{ლ} = - 1\ 500\ \text{ლ; აქედან,}$$

$$\text{მიკ.ზედ.ხარჯები} = - 1\ 500 + 22\ 700 = 21\ 200\ \text{ლ}$$

215. ა

$$25\ 900 - \text{ფაქტ.ზედ.ხ.} = 3\ 200; \text{ აქედან,}$$

$$\text{ფაქტ.ზედ.ხარჯები} = 25\ 900 - 3\ 200 = 22\ 700 \text{ ლარი}$$

216. ა

ვინაიდან, ადგილი აქვს ზედნადები ხარჯების მიკუთვნების მეტობას, მოგება გაიზრდება.

217. ბ

ზედნადები ხარჯების მიკუთვნების დანაკლისი ამცირებს მოგებას.

218. ბ

219. ა

220. ბ

221. ბ

222. ბ

**თავი 8. თვითღირებულების კალკულაცია ზღვრული
დანახარჯებით და დანახარჯთა სრული
განაწილებით**

223. ბ

224. ბ

225. ბ

226. ბ

227. ბ

228. ბ

229. ბ

**მოგების გაანგარიშება ზღვრული
დანახარჯებით**

	ლარი
შემოსავალი რეალიზაციიდან	165 600
(9 200 * 18)	
რეალიზებული პროდუქციის	
ზღვრული თვითღირებულება	(110 400)
(9 200 * 12)	

ზღვრული მოგება	55 200
მუდმივი საწარმოო ზედნადები ხარჯები	(22 000)

მოგება	33 200
--------	--------

230. ბ

**მოგების გაანგარიშება დანახარჯთა
სრული განაწილებით**

	ლარი
შემოსავალი რეალიზაციიდან	165 600
რეალიზებული პროდუქციის თვითღირებულება	(128 800)
(9 200 * 14)	

მოგება რეალიზაციიდან	36 800
მიკუთვნილი მუდმივი საწარმოო	
ზედნადები ხარჯები	20 000
ფაქტიური მუდმივი ზედანდები ხარჯები	(22 000)

მიკუთვნილი დანაკლისი (2 000)

მოგება	34 800
--------	--------

231. ბ

232. ბ

233. ა

234. ბ

235. ბ

$$23\ 700 - 1\ 200 = 22\ 500 \text{ ლარი}$$

236. ბ

$$21\ 800 + 1\ 300 = 23\ 100 \text{ ლარი}$$

237. ა

მოგება ზღვრული დანახარჯებით 32 600

მარაგის ზრდაზე მიკუთვნებული

მუდმივი ზედნადები ხარჯები 500

(100 * 5 ლ)

მოგება 33 100

238. ბ

ზღვრული მოგება (45 000 * 4) 180 000

მუდმივი საწარმოო ზედნადები ხარჯები (80 000)

(40 000 * 2)

მოგება 100 000

239. ბ

დავუშვათ, ერთეულის გასყიდი ფასი იგეგმება 80 ლარი. მაშინ:

	საწყისი ვარიანტი	ალტერნატიული ვარიანტი
სარეალიზაციო ფასი	80	88
ცვლადი ხარჯი (50%)	(40)	(40)

ზღვრული მოგება ერთეულზე	40	48
-------------------------	----	----

ვინაიდან მუდმივი ხარჯები ზღვრულ მოგებაზე გავლენას არ ახდენენ, ფირმის ზღვრული მოგების საერთო ცვლილება შეიძლება გაიზომოს ერთეულის ზღვრული მოგების ცვლილებით და მიიღება:

$$(48 - 40) / 40 = 20\%.$$

240. ა

$$20 + 35 = 55 \text{ ლ}$$

241. ბ

მუდმივი საწარმოო ზედნადები ხარჯების მიკუთვნების გეგმური განაკვეთი შეიძლება შემდგენაირად გამოითვალოს:

$$(80\ 000 - 65\ 000) / (7\ 200 - 5\ 200) = 15\ 000 / 2\ 000 = 7,5 \text{ ლ}$$

მაშასადამე, წარმოების გეგმური დონე იქნება:

$$42\ 675 / 7,5 = 5\ 690 \text{ ერთეული}$$

242. ბ

243. ბ

$$500 - 200 = 300 \text{ ერთეული}$$

$$300 * 3 \text{ ლ} = 900 \text{ ლ}$$

$$\text{მოგება} = 32\ 500 - 900 = 31\ 600 \text{ ლ}$$

244. ბ

მუდმივი საწარმოო ზედნადები ხარჯების მიკუთვნების განაკვეთია:

$$25\ 500 / 8\ 500 = 3 \text{ ლ.}$$

ვიანიდან არარეალიზებული მზა პროდუქციის ნაშთი 500 ერთეულით გაიზრდება (8 500 - 8 000), ასეთ შემთხვევაში ზღვრული დანახარჯებით კალკულაცია იძლევა ნაკლებ მოგებას და მოგება შემცირდება:

$$500 * 3 \text{ ლ} = 1 500 \text{ ლარი.}$$

245. ბ

ერთმანეთს უნდა შევუდაროთ მოგების მაჩვენებლები დანახარჯთა სრული და ზღვრული კალკულაციის სისტემებში.

ფორმის
გრული

მოგება		მოგება	
სრული დანახარჯები		ზღვრული დანახარჯებით	
შემოსავალი რეალიზაციიდან	78 000	- - - - -	78 000
(3 900 * 20 ლ)			
რეალიზაციის თვითღირებულება:			
(3 900 * 14 ლ)	(54 600)	(3 900 * 10 ლ)	(39 000)
მოგება რეალიზაციიდან	23 400	ზღვრული მოგება	39 000
მუდმივი ზედანების ხარჯების		მუდმივი ხარჯები	(40 000)
მიკუთვნება	0	(10 000 * 4 ლ)	
მოგება	54 600	ზარალი	(1 000)

246. ა

247. ბ

ნაკვეთი

**თავი 9. დანახარჯების აღრიცხვა განსაკუთრებული
დანიშნულების მიხედვით**

248. ბ

249. ბ

250. ბ

251. ა

$$7\ 500 + 6\ 800 + 1200 * 2 + 60\% = 16\ 700 + 8\ 580 = 25\ 280 \text{ ლარი}$$

252. ბ

	ლარი
ცვლადი ხარჯები	12 700
მუდმივი საწ. ზედნადები ხარჯები	960
(320 სთ * 3 ლ)	

ძირითადი ხარჯები	13 660
არსაწარმოო ზედნადები ხარჯები	3 415

მთლიანი დანახარჯები	17 075
მოგება 15%	2 561

ფასი	19 636
------	--------

253. ბ

$$5\ 600 + 4\ 800 + 4\ 000 + = 14\ 400$$

$$14\ 400 - \text{ის } 110\% = 15\ 840$$

მთლიანი ხარჯები 30 240 ლარი

254. ბ

255. ა

$$12\ 300 \text{ სთ} * (8 * 3) = 295\ 200 \text{ ლარი}$$

256. ბ

257. ბ

მთლიანი პროდუქციის თვითღირებულება =

$$= 30\ 500 + 29\ 500 + 90\ 000 = 150\ 000$$

პროდუქციის ერთეულის თვითღირებულება იქნება:

$$150\ 000 / 6\ 000 = 25 \text{ ლ}$$

258. ა

$$45\ 200 * 1,05 = 47\ 460 \text{ ლარი}$$

259. ბ

260. ა

261. ბ

262. ბ

263. ა

264. ბ

265. ბ

266. ბ

267. ბ

$$(2 - 1,75) / 1,75 * 100 = 14,3 \%$$

268. ბ

$$(5 - 3,8) / 5 * 100 = 24 \%$$

269. ა

$$8 - (2,2 + 1,5 + 0,6 + 2,22) = 1,48 \text{ მლნ ლარი}$$

270. ბ

$$2,76 / 12 * (12 - 10) = 0,46 \text{ მლნ ლ.}$$

271. ბ

შევადგინოთ პროპორცია:

თვითღირებულება (X) ----- 100 %

5 ----- 20 %

$$20 X = 500 \text{ ლა } X = 25 \text{ მლნ ლ.}$$

272. ბ

თავი 10. კომპლექსური წარმოების დანახარჯებისა და მანამდე პროდუქტის აღრიცხვა

273. ბ

274. ბ

275. ა

276. ბ

$$45\ 000 / 5\ 000 \text{ ერთ.} = 9 \text{ ლ. } 3\ 000 \text{ ერთ.} * 9 \text{ ლ} = 27\ 000 \text{ ლ}$$

277. ბ

$$A \quad 1\ 200 * 15 \text{ ლ} = 18\ 000 \quad 0,85 \quad 15\ 300$$

$$B \quad 2\ 000 * 10 \text{ ლ} = 20\ 000 \quad 0,85 \quad 17\ 000$$

38 000

32 300

278. ბ

პროდუქციის მოსალოდნელი გამოშვება სულ:

$$60\ 000 \text{ კგ} * 0,9 = 54\ 000 \text{ კგ}$$

$$54\ 000 \text{ კგ} / 6 * 3 = 27\ 000 \text{ კგ}$$

279. ა

გასანაწილებელი ხარჯები = $39\,750 - 500 \text{ კგ} * 1,5 \text{ ლ} = 39\,000 \text{ ლ}$

განაწილების კოეფიციენტი = $39\,000 : 60\,000 = 0,65$

ბაზა	კოეფიციენტი	განაწილება
A - $2\,000 * 15 = 30\,000$	0,65	19 500
B - $3\,000 * 10 = 30\,000$	0,65	19 500
60 000		39 000

1 კგ A პროდუქტის თვითრიგებულება = $19\,500 : 2\,000 \text{ კგ} = 9,75 \text{ ლ}$

280. ბ

$42\,500 \text{ ლ} : 2\,500 \text{ კგ} = 17 \text{ ლ}$

281. ბ

282. ბ

283. ბ

284. ბ

285. ბ

286. ა

287. ბ

288. ბ

ნორმატიული ჯართი = $3\,600 - \text{ის } 3\% = 108 \text{ კგ}$

ფაქტიური ჯართია 120 კგ

ზენორმატიული დანაკარგია 12 კგ

289. ა

პროდუქციის მოსალოდნელი გამოშვება = $5\,200 \text{ კგ} * 0,95 = 4\,940 \text{ კგ}$

პროდუქციის ფაქტიური გამოშვებაა 4 980 კგ

მიიღება ზენორმატიული გამოსავალი 40 კგ

290. ბ

291. ა

292. ბ

პროდუქციის მოსალოდნელი გამოშვება = $4\ 500 * 0,9 = 4\ 050$ კგ

მასალის ზენორმატიული დანაკარგი (70 კგ)

პროდუქციის ფაქტიური გამოშვება 3 980 კგ

293. ბ

294. ა

295. ბ

პროდუქციის მოსალოდნელი გამოშვება = $5\ 000 * 0,9 = 4\ 500$ კგ
გასათვალისწინებელი ხარჯები = $79\ 900$ ლ - 500 კგ * $0,5$ ლ =

= 79 650 ლ

მაშასადამე, 1 კგ მზა პროდუქტის თვითღირებულება =

= $79\ 650$ ლ : $4\ 500$ კგ = 17,7 ლ

296. ბ

პროდუქციის ერთეულის თვითღირებულება არ შეიცვლება, რადგან პროდუქციის მოსალოდნელი გამოშვება და გასათვალისწინებელი ხარჯები იგივე იქნება.

297. ბ

298. ბ

299. ბ

პროდუქციის მოსალოდნელი გამოშვება = $7\ 500 * 0,85 = 6\ 375$ კგ

1 კგ თვითღირებულება = $38\ 250$ ლ : $6\ 375$ კგ = 6,0 ლ

300. ა

301. ბ

შევადგინოთ პროპორცია:

15 390 ----- 90 %

ნორმატიული დანაკარგი -----10 %

$$\text{აქრედან. } 90 X = 153\,900 \quad X = 153\,900 : 90 = 1\,710 \text{ კგ}$$

$$\text{ამდენად, საჭირო ნედლეული} = 15\,390 + 1\,710 = 17\,100 \text{ კგ}$$

302. ბ

$$\text{გასუფთავებული თევზი} = 20\,000 - \text{ის } 60\% = 12\,000 \text{ კგ}$$

$$\text{სტანდარტული კატეგორია} = 12\,000 - \text{ის } 50\% = 6\,000 \text{ კგ}$$

X - ით აღნიშნოთ უმაღლესი კატეგორია. მაშინ,

$$2 X = \text{სპეციალური კატეგორიას}$$

$$6\,000 + 2 X + X = 12\,000$$

$$3 X = 6\,000 \quad \text{ე.ი. უმაღლესი კატეგორია } X = 2\,000 \text{ კგ}$$

$$\text{ხოლო სპეციალური კატეგორია} = 2 * 2\,000 = 4\,000 \text{ კგ}$$

303. ბ

$$\text{მშრალი ჩაის მოსალოდენლი გამოშვება} =$$

$$= 16\,555 \text{ კგ} : 3,85 \text{ კგ} = 4\,300 \text{ კგ}$$

$$\text{ფაქტიური გამოშვება არის } 4\,400 \text{ კგ}$$

$$\text{ზენორმატიული გამოსავალია} - 100 \text{ კგ}$$

განყოფილება IV.

სავარჯიშოების ამოხსნები

თავი 1. შესავალი მმართველობითი აღრიცხვაში

პასუხი 1. 1.

პირველ რიგში უნდა დაზუსტდეს ტერმინების: „დანახარჯთა კალკულაციის“ და „მმართველობითი აღრიცხვის ინტერპრეტაცია“.

დანახარჯების კალკულაცია შეიძლება მოიცავდეს დანახარჯების დადგენას პროდუქციის, მომსახურების, მანქანა-დანადგარების, პასუხისმგებლობის ცენტრების, დეპარტამენტების ან განყოფილებების მიხედვით. დანახარჯების დადგენის მიზანი შეიძლება იყოს პროდუქციის თვითღირებულების შეფასება, ფასის დადგენა, გადაწყვეტილებები იმის შესახებ ფირმამ პროდუქცია აწარმოოს თუ იყიდოს. გადაწყვეტილებების მისაღებად შეიძლება გამოყენებულ იქნეს მთლიანი დანახარჯები ან ცვლადი ხარჯები. ამდენად, ფართო გაგებით, ეს ყოველივე წარმოადგენს მმართველობითი აღრიცხვის სპეციალისტის ჩვეულებრივი ტიპის სამუშაოს.

კონტროლი საწარმოში მოიცავს გარკვეული სახის ინფორმაციის შექმნას, რათა მენეჯმენტმა საჭიროების შესაბამისი გადაწყვეტილებები მიიღოს. ეს კი არის მოვლენების დროს წარმოშობილი გადახრების რეგულარული დაკვირვებებისა და მართვის მიზანი.

ამრიგად, ტერმინები: დანახარჯთა კალკულაცია და მმართველობითი კონტროლი მოიცავს დანახარჯების დადგენას გადაწყვეტილებების მიღების მიზნით და ინფორმაციის მომზადებას დაგეგმილი საქმიანობის წარმატებული შესრულებისათვის. ეს ყოველივე წარმოადგენს მმართველობითი აღრიცხვის სისტემის სფეროს.

პასუხი 1. 2.

მოცემულ შემთხვევაში, კომპანიაში მომზადდება მმართველობითი ინფორმაცია საქმიანობის სამი ჯგუფის ცენტრების მიხედვით. ესენია: საცალო ვაჭრობის მაღაზიები, ტრანსპორტი და საწყობები. კომპანიას ექნება სხვა ფუნქციებიც, მაგრამ ისინი ამოცანის პირობაში მითითებული არაა და ამჟამად არც განიხილება.

ინფორმაცია დანახარჯების შესახებ, მაღაზიებისათვის იქნება მინიმალური ფასების დაწესების საფუძველი, რაც შესაძლებელს გახდის შეიქმნას შესაბამისი ფასნამატის სპექტრი. მსგავსი გადაწყვეტილებები გამოყენებული იქნება ძირითადი ხაზებისათვის და დაფუძნებული იქნება გაყიდვების სავარაუდო მოცულობასა და წაუგებლობის დონეზე თითოეული მაღაზიისა და მთლიანად კომპანიისათვის. გათვალისწინებული იქნება პროდუქციის მწარმოებლების მიერ განხორციელებული სხვადასხვა სახის წახალისება გაყიდვებზე. თუ მაღაზიებს ფასდადგენის სფეროში

თავისუფლება აქვთ მინიჭებული, მაშინ მისი დეტალური ინფორმაცია იქნება სათაო ოფისში თითოეული მაღაზიისა და პროდუქციის ჯგუფებისათვის ზღვრული მოგების შესახებ მომზადებულ მოხსენებებში.

საცალო ვაჭრობის მაღაზიებში აგრეთვე იწარმოება ხელფასებისა და გარკვეული ზედნაღები ხარჯების გეგმურ დანახარჯებთან შედარების უწყისები. წარმოებული უნდა იქნას მოგება/ზარალის ყოველთვიური ანგარიშგება, სადაც აქცენტი გაკეთებული იქნება კონტროლირებად მოგებაზე და ცალკე იქნება ნაჩვენები სათაო ოფისის ხარჯებიდან მაღაზიებზე მიკუთვნებული დანახარჯთა მუხლები.

მაღაზიებს პასუხისმგებლობა ექნებათ აგრეთვე სამუშაო კაპიტალის გარკვეულ ნაწილზე. მაგალითად, მარაგების მართვა, ადგილობრივი მარაგის დონე და შეფასების სიხშირე, ინფორმაცია ყოველ კვადრატულ მეტრზე გაყიდვების მოცულობის შესახებ, ბანკში თანხების შეტანის ან შემოსავლების გადარიცხვის შესახებ ცენტრალურ საბანკო ანგარიშზე და ა.შ.

ტრანსპორტის ჯგუფის მოვალეობა იქნება მაღაზიების დროული მომარაგება შედარებით ნაკლები დანახარჯებით. საჭირო იქნება ინფორმაცია ხელფასებზე, მანქანების შეკეთებაზე და სხვა მიმდინარე დანახარჯების, აგრეთვე, გარბენილი კილომეტრების შესახებ. ასეთი ინფორმაცია საჭიროა ეფექტიანი მარშრუტების შესარჩევად, გეგმური დანახარჯებიდან გადახრების გამოვლენისა და ანალიზისათვის. ამ ინფორმაციის ნაწილი მოთავსებული იქნება სათაო ოფისში, რათა შესაძლებელი გახდეს ტრანსპორტის ცენტრალიზებული მართვა გარკვეულ დონეზე.

საწყობების მენეჯერებმა ყურადღება უნდა გაამხვილონ მარაგების ეფექტურ კონტროლზე. საჭირო პროდუქტები საწყობებში დროულად უნდა იქნას მოზიდული. ამასთან, არ შეიძლება მათი დიდი ხნით შენახვა, რადგან ეს იწვევს სახსრების „გაყინვას“, აგრეთვე, შეიძლება მოხდეს მარაგების დაძველება და გაფუჭება. მარაგის მართვის მოდელები შეიძლება მოხდეს მმართველობითი აღიცხვის სპეციალისტის ინტერესთა სფეროში. როგორცაა, მარაგის დონე და მარაგის ბრუნვალობის კოეფიციენტები. შეიძლება პროდუქტთა ზოგჯერ მწარმოებლებიდან უშუალოდ მაღაზიებს მიეწოდოს. უნდა დაგინდეს ასეთი გადაწყვეტილებების ეფექტიანობაც. კომპანიის საერთო მართვა განხორციელდება სათაო ოფისიდან. რაც იმას ნიშნავს რომ ცენტრალური მენეჯმენტი მათ დაქვემდებარებაში მყოფი განყოფილებებიდან ინფორმაციას მიიღებს უფრო მეტად აგრეგირებული (ნაერთი) ფორმით და სტრატეგიული თვლთახედვით, ვიდრე ეს გააჩნია ცალკეულ დანაყოფს.

პასუხი 1. 3

მომგებიან საწარმოებში მმართველობითი აღრიცხვა ამზადებს ინფორმაციას შემოსავლებისა და ხარჯების შესახებ.

მომგებიანი ორგანიზაციების ძირითად ამოცანას წარმოადგენს მოგების მაქსიმიზაცია ან „ნორმალური მოგების“ მიღება, რაც გავლენას ახდენს მმართველობით აღრიცხვის ინფორმაციაზე. მმართველობითი აღრიცხვის სპეციალისტის დანიშნულებაა ისეთი ინფორმაციის წარდგენა, რომელიც პირდაპირ ან არაპირდაპირ ხელს შეუწყობს აღნიშნული მიზნის მიღწევას.

მმართველობითი საქმიანობა წარმოადგენს საქმიანობას, რომელიც ხელს უწყობს გადაწყვეტილებების მიღებას, დაგეგმვას და კონტროლს. მმართველობითი აღრიცხვა უნდა წარადგენდეს ინფორმაციას, რომელიც ხელმძღვანელობას მისცემს შეზღუდული რესურსების გაცილებით ეფექტიანად განაწილების საშუალებას.

ფირმებში შემოსავლები მიიღება სხვადასხვა სახის საქმიანობიდან: როგორც

ძირითადი, მაგალითად, წარმოებულ პროდუქციის რეალიზაციიდან, ასევე არაძირითადი საქმიანობიდან - ინვესტიციებიდან, გაცემული იჯარიდან, გაცემული სესხებიდან. ზედმეტი ქონების გაყიდვიდან და სხვა.

წარმოებული პროდუქციის რეალიზაციიდან მიღებული შემოსავლების შესახებ ინფორმაცია იქმნება თითოეული სახის პროდუქციის მიხედვით რაც დეტალური ანალიზის საშუალებას იძლევა იმისათვის, გაგრძელდეს, შემცირდეს თუ შეწყდეს ამა თუ იმ სახის პროდუქციის წარმოება, სად შეიძლება არსებობდეს გასაღების ეფექტური ბაზრები.

ამასთან, მმართველობითი აღრიცხვა ამზადებს ინფორმაციას ცალკეული სახის პროდუქციის დანახარჯების შესახებ, როგორც გადაწყვეტილებების მიღების მიზნით, ასევე ფინანსური ანგარიშგების მომზადების მიზნებისათვის. ქმნის ინფორმაციას ზღვრული დანახარჯებისა და წონასწორობის წერტილის ანალიზისათვის.

მმართველობითი ინფორმაცია თითოეული სახის პროდუქციის შემოსავლებისა და ხარჯების შესახებ საშუალებას იძლევა გაანალიზდეს ცალკეული სახის პროდუქციის მომგებიანობა. აგრეთვე ცალკეული განყოფილებების მიხედვით მომზადებული დანახარჯები და შემოსავლების ინფორმაციის ანალიზი საშუალებას იძლევა დაიგეგმოს და გაკონტროლდეს ცალკეული განყოფილებების მენეჯერების მუშაობის ხარისხი.

ინფორმაცია შემოსავლებისა და ხარჯების შესახებ საშუალებას იძლევა მიღებული იქნას გადაწყვეტილებები წარმოების გაფართოების თუ შემცირების შესახებ. დასაქმების ცვლილებების შესახებ ან ბიზნესის ტიპის შეცვლისათვის.

პასუხი 1. 4.

არამომგებიანი ორგანიზაციისათვის არ არსებობს მოგების მიღების ამოცანა. არ არსებობს მოგების მაჩვენებელიც. კომერციულ ანუ მომგებიან ორგანიზაციას შეუძლია შეადაროს დანახარჯები და შემოსავლები მოგების, როგორც ფირმის წარმატების მაჩვენებლის - განსაზღვრის მიზნით. არამომგებიან ორგანიზაციაში მსგავსი შედარების გაკეთება შეუძლებელია.

არამომგებიანი ორგანიზაციები გვთავაზობენ მომსახურებას და არა საქონელს, რაც ართულებს იმას, რომ შესაბამის რაოდენობრივ ერთეულებში გაიზომოს წარდგენილი მომსახურების სიდიდე და გაწეული დანახარჯების შესაბამისობა.

არამომგებიან ორგანიზაციებში საბაზრო მექანიზმის როლი შეკვეცილია. კომერციული ორგანიზაცია ექვემდებარება მომხმარებლის გავლენას და შეიძლება მიიღოს სიგნალი არჩევანის შესახებ. არამომგებიან ორგანიზაციაში კი არ არსებობს ალტერნატივა და თუ მაინც იქნება ალტერნატივა, შედარებითი ანალიზი რთულდება შეფასებების პრობლემებით.

მმართველობითი აღრიცხვის სპეციალისტი უნდა ცდილობდეს ისეთი ინფორმაციის წარდგენას, რომელიც აჩვენებს, რომ არამომგებიანი ორგანიზაციის ყურადღების ცენტრში დგას „ფული“, რაც ნიშნავს ფულის ეკონომიას და ეფექტიანობას. ეკონომია გულისხმობს საჭირო სახისა და ხარისხის რესურსების სასურველ ფასად შეძენას, ეფექტიანობა გულისხმობს, შეძენილი რესურსების მიზნობრივად გამოყენებას რაც შეიძლება მაქსიმალური ვადით და მწარმოებლურობა გულისხმობს რესურსების ერთეულზე შესრულებული სამუშაოების მაქსიმუმს.

დანახარჯების გაანგარიშებების შედგენასაჭიროა ცალკეული ალტერნატივისათვის და შემავალი ხარჯების, მიღწეულ სარგებელთან შედარებისათვის. მაგრამ, მიღებული სარგებელის ანალიზი ძალიან ძნელია (მაგალითად დასუფთავების სამსახური,

მონუციპალიტეტი და სხვა).

არამომგებიან ორგანიზაციებში ხარჯების ბიუჯეტი იგეგმება, რაც მიუთითებს დანახარჯების ზღვარს“. ეს არის გადაწყვეტილებები, რომლებიც მიიღება ორგანიზაციული სტრუქტურის, პასუხისმგებლობებისა და დროითი სკალის მხედველობაში. შეიძლება განხორციელდეს დანახარჯების დონეებს შორის ალტერნატივების განხილვა.

მაგალითად, ნაგვის მოგროვების მომსახურება მხოლოდ მაშინაა ეფექტური, თუ იგი ასრულებს თავის გეგმებს, ეთქვით, კერძო სახლების კვირეული გაწმენდის შესახებ. მომსახურება ეკონომიურია, თუ მას შეუძლია შეამციროს დანახარჯები ყოველკვირეულ დასუფთავებაზე და არ ახდენს რესურსების გაფლანგვას და მომსახურება მწარმოებელია, თუ ყოველ ერთ მანქანაზე რაც შეიძლება მაქსიმალურია ნაგვის მოგროვება.

პასუხი 1. 5.

ბიზნესის მენეჯერებსა და მესაკუთრეებს შესაძლოა ჰქონდეთ სხვადასხვა ინტერესები, რადგან, პირველი კონტროლს ახორციელებს, მეორეს კი მესუკუთრული ინტერესები უფრო ამოძრავებს. ხშირად, აქციონერებს მცირე ზეგავლენა აქვთ თავიანთი ბიზნესის (კომპანიების) ყოველდღიურ ოპერაციებზე და მართვაზე. მენეჯერებს გათვითცნობიერებული აქვთ მოთხოვნა – გამოჩანონ გზები აქციონერთა კეთილდღეობის გასაზრდელად, მაგრამ იმავედროულად, ისინი დაინტერესებულნი არიან თავიანთი ინტერესების დაკმაყოფილებით.

მაგალითად, ინვესტორები შესაძლოა იყონ დაბალი რისკის მომხრეები და ინვესტიციებიდან სურდეთ დაბალი, მაგრამ მყარი შემოსავალი. მენეჯერი კი, პირიქით, შეიძლება უფრო რისკიანი იყოს, რადგან მიაჩნია, რომ მისი კარიერა უფრო სწრაფად განვითარდება, თუ იგი აღებული რისკის განხორციელებაში გამარჯვებული აღმოჩნდა. შეიძლება საპირისპირო სიტუაციაც არსებობდეს: აქციონერი ფიქრობდეს, რომ მენეჯერი ზედმეტად ფრთხილია. მაგრამ, მენეჯერი წინდახედულია რისკების წინაშე, რადგან შესაძლოა შედეგად დიდი გართულებები მიიღოს. აგრეთვე, თუ კომპანიას ცუდი შედეგები ჰქონდა და „შთანთქმის“ მსხვერპლი ხდება, ამით აქციონერები მაინც კმაყოფილები იქნებიან, რადგან ხდება მათი ინვესტიციების ღირებულების ზრდა. ხოლო, მენეჯერები ძალიან უკმაყოფილო ღარებიან, რადგან იქმნება შტატების შემცირების რისკი. მენეჯერთა მრავალი მიზანი პიდაპირ კონფლიქტშია მფლობელთა ინტერესებთან, რადგან, მენეჯერები ეძებენ დამატებით პრივილეგიებსა და პატივს, რაც ზრდის კომპანიის დანახარჯებს. მაგალითად, აქციონერები კმაყოფილნი იქნებიან, თუ მენეჯერებს დბაღფასიანი მანქანები ეყოლებათ, ვიდრე ძვირად ღირებული. არ ესიამოვნებათ ოფისის ქირა და მრავალრიცხოვანი პერსონალი.

აგრეთვე, მფლობელებისა და მენეჯერების მიზნები შეიძლება ერთმანეთს დაუპირისპირდეს კომპანიის წარმატებების დროით ხედვაში. მფლობელები მიზნების დადგენისას ხშირად გრძელვადიან პერიოდს განიხილავენ. მაშინ, როდესაც, მენეჯერებს უფრო მოკლე პერიოდში უნდათ წარმატებების მიღება, რათ გააღრმავონ თავიანთი პერსპექტივები საკუთარ კარიერაში.

ამდენად, მესაკუთრეებისა და მენეჯერების მიზნებს შორის, შეიძლება ითქვას, უფსკრული არსებობს. რამდენად ახერხებენ ამ უფსკრულის ამოვსებას მესაკუთრეები და მენეჯერები, დამოკიდებულია მათ პროფესიონალიზმსა და პიროვნულ ღირსებებზე.

ამასთან, კერძო საკუთრებაში მყოფ კომპანიას უნდა გააჩნდეს უფრო ფართო საზოგადოების ინტერესების ცოდნა და პატივისცემა, რასაც კორპორაციულ სოციალურ პასუხისმგებლობას უწოდებენ.

კომპანიები პასუხისმგებლები არიან მომხმარებლების წინაშე, მიაწოდონ: ხარისხიანი პროდუქცია, სათანადო ფასად, დროულად და ეფექტურად; მოვალენი არიან საფრთხე არ შეუქმნან საზოგადოებას რაიმე ქმედებით; დაიცვან გარემო; შეძლებისდაგვარად მხარი დაუჭირონ ადგილობრივ მოსახლეობას; წესისამებრ გადაიხადონ გადასახადები და დაიცვან კანონები; შექმნან უსაფრთხო სამუშაო გარემო და სამართლიანი ანაზღაურების ვალდებულებები განხორციელონ.

ამდენად, კომპანიებისათვის საკმარისი აღარაა მარტო აქციონერების ინტერესების დაცვა. საჭიროა უფრო ფართო სოციალური პასუხისმგებლობის აღება.

თავი 2 : დანახარჯების კლასიფიკაცია

ამოხსნა: 2.1

პირდაპირი დანახარჯებია:

- ძირითადი მასალების ღირებულება;
- საწარმოო მუშების ხელფასი.

არაპირდაპირი დანახარჯებია:

- მოწყობილობის ცვეთის თანხა;
- საწარმოო შენობის დაზღვევის თანხა;
- მოწყობილობების შესაზეთი მასალების ღირებულება;
- დამხმარე მუშების მოცდენების ანაზღაურება;
- პროდუქციის ხარისხის კონტროლი;

პერიოდის ხარჯებია:

- ადმინისტრაციული შენობის დაცვის ხარჯები;
- ქონების გადასახადი;
- კომუნალური მომსახურების ხარჯები;
- სავაჭრო აგენტების ხელფასი;
- მზა პროდუქციის საწყობის საიჯარო გადასახადი.

ამოხსნა: 2.2

პირდაპირი დანახარჯებია:

- ძირითადი მასალები;
- ძირითადი საწარმოო მუშების ხელფასი;

საწარმოო ზედნადები დანახარჯებია:

- დამხმარე მასალები;
- დამხმარე მუშების ხელფასი;
- საწარმოო შენობის ცვეთა;
- მასალების საწყობის დაცვის თანამშრომლების ხელფასი;

რეალიზაციის ხარჯებია:

- პროდუქციის რეკლამის ხარჯები;
- პროდუქციის ტრანსპორტირების ხარჯები;

ადმინისტრაციული ხარჯებია:

- ადმინისტრაციული შენობის დაზღვევა;
- საკანცელარიო ნივთები;
- ადმინისტრაციული შენობის იჯარის ხარჯები;
- ფინანსური მენეჯერის ხელფასი;
- ტელეფონის სააბონენტო გადასახადი;
- ბანკის მომსახურების საკომისიო.

ამოხსნა: 2.3

საწარმოო დანახარჯებია:

- ქარხანაში დასაქმებული მუშების ხელფასი;
- მასალების ღირებულება;
- ქარხანაში მოხმარებული გაზისა და ელექტროენერგიის საფასური.

არასაწარმოო დანახარჯებია:

- აღმასრულებელი დირექტორის ხელფასი;
- გაყიდვების საკომისიო;
- მომხმარებლის შეკვეთით, საქონლის მიმწოდებელი სატვირთო მანქანების ამორტიზაცია;
- პროდუქციის დიზაინზე მომუშავე თანამშრომელთა ხელფასი;
- სათაო ოფისის შენობის ქონების გადასახადი;
- ბუღალტრების ხელფასი;
- კრედიტით გაყიდვების შეფასების განმსაზღვრელ თანამშრომელთა ხელფასი.

ამოხსნა: 2.4

პირდაპირი დანახარჯებია:

ამწყობი მუშების ხელფასი;
ავტომობილების ასაწყობად გამოყენებული ფოლადის ფირფიტები;
საბურავების ხარჯი;
წარმოების მუშების შვებულების ანაზღაურება;
შეკვეთის ვადაზე ადრე ამწყობი მუშების ზენორმატიული სამუშაო დროის ანაზღაურება.

არაპირდაპირი დანახარჯებია:

საწარმოს დაცვის თანამშრომლების ხელფასი;
წარმოების აღჭურვილობის დაზღვევა;
ქარხნის შენობის ამორტიზაცია;
დანადგარების მუშაობისათვის საჭირო ელექტროენერგიის ხარჯი;
საწარმოო შენობის გათბობა-განათების ხარჯი.

ამოხსნა: 2.5

ცვლადი ხარჯებია:

ავეჯის წარმოებაში გამოყენებული ხის მასალა;
გაყიდვების პერსონალისათვის გადახდილი საკომისიო;
პროდუქციის მიწოდებისათვის საჭირო საწვავი;
საპოხი მასალა დანადგარებისათვის;
ავეჯის წარმოებაში გამოყენებული ლაქი და წებო;
ავეჯის ამწყობი მუშების ხელფასი;
წარმოების აღჭურვილობის ტექნიკური მომსახურება.

მუდმივი ხარჯებია:

წარმოების ზედამხედველების ხელფასი;
დანადგარების ამორტიზაცია;
საწარმოს ტერიტორიის დასუფთავების ხარჯები;
ფინანსური მენეჯერის ხელფასი.

ამოხსნა 2.6

ცვლადი ხარჯებია:

რეველების წარმოებაში გამოყენებული ქაღალდი;
წარმოების მუშების ხელფასი;
რეველების აკინძვისათვის გამოყენებული მასალა;
ქაღალდის წარმოებისათვის გამოყენებული ელექტროენერგია;
კომბინატის ტერიტორიაზე მასალის ტრანსპორტირების ხარჯები.

მუდმივი ხარჯებია:

ღირექტორის ხელფასი;
კომბინატის აღჭურვილობის ამორტიზაცია;
კომბინატის ქონების დაზღვევა;
კომბინატის საიჯარო გადასახადი;
კომბინატის ტერიტორიის რადიომუწყებლობისათვის გაწეული ხარჯები.

თავი 3. წარმოების მოცულობის, დანახარჯების და მოგების დამოკიდებულების ანალიზი

ამოხსნა 3.1

	წარმოება (ცალკეში)	ნახევრადცვლადი ხარჯები (ლარებში)
მაქსიმალური	1650	43.300
მინიმალური	1000	27.700
სხვაობა	650	15.600

ცვლადი ხარჯი ერთეულზე = $15600/650 = 24$ ლარი
 მუდმივი ხარჯები = $43300 - (1650 * 24) = 43300 - 39600 = 3700$ ლარი
 ან $27700 - (1000 * 24) = 27700 - 24000 = 3700$ ლარი.

ამოხსნა 3.2

მაქსიმალური დანახარჯები = $7500 + (2000 * 4) = 7500 + 8000 = 15\ 500$ ლარი
 მინიმალური დანახარჯები = $7500 + (800 * 4) = 7500 + 3200 = 10\ 700$ ლარი

ამოხსნა 3.3

წაუგებლობის წერტილში პროდუქციის მოცულობის გასაანგარიშებლად გამოვიყენოთ ფორმულა:

$$\text{წაუგებლობის წერტილი} = \frac{\text{მუდმივი დანახარჯები}}{\text{ზღვრული მოგება პროდუქციის ერთეულზე}}$$

$$\text{ზღვრული მოგება პროდუქციის ერთეულზე} = 10 - 6 = 4 \text{ ლარი}$$

$$\text{წაუგებლობის წერტილი} = \frac{200}{4} = 50 \text{ ერთეული}$$

ამოხსნა 3.4

წაუგებლობის წერტილის განსაზღვრისათვის გამოვთვალოთ მოგებისა და გასაყიდი ფასის სიდიდეები.

$$\text{მოგება} = (8 + 7 + 4 + 5) * 25\% = 24 * 25\% = 6 \text{ ლარი}$$

$$\text{გასაყიდი ფასი} = 24 + 6 = 30 \text{ ლარი}$$

$$\text{მუდმივი დანახარჯები ერთეულზე} = 7 + 5 = 12 \text{ ლარი}$$

$$\text{მთლიანი გეგმური დანახარჯები} = 12 * 4000 \text{ ერთ.} = 48000 \text{ ლარი}$$

$$\text{ზღვრული მოგება ერთეულზე} = 30 - (8 + 4) = 18 \text{ ლარი}$$

$$\text{წაუგებლობის წერტილი} = \frac{48\ 000}{18} = 2\ 667 \text{ ერთეული}$$

ამოხსნა 3.5

წაუგებლობის წერტილი რეალიზაციის მოცულობაში (წ.წ.რ.) =

$$= \frac{\text{მუდმივი დანახარჯები} * \text{ჯამური შემოსავალი რეალიზაციიდან}}{\text{ჯამური ზღვრული მოგება}}$$

ჯამური შემოსავალი რეალიზაციიდან:

ლარი

ა) $50000 * 6,50 = 325.000$

ბ) $35.000 * 8,0 = 280.000$

გ) $\frac{70.000 * 5,0}{\text{ჯამი}} = \frac{350.000}{955.000}$

ცვლადი დანახარჯები:

ლარი

ა) $50000 * 3,50 = 175.000$

ბ) $35.000 * 4,50 = 157.500$

გ) $\frac{70.000 * 3,0}{\text{ჯამი}} = \frac{210.000}{542.500}$

ჯამური ზღვრული მოგება:

ლარი

ა) $325.000 - 175.000 = 150.000$

ბ) $280.000 - 157.500 = 122.500$

გ) $\frac{350.000 - 210.000}{\text{ჯამი}} = \frac{140.000}{412.500}$

$$\text{წ.წ.რ} = \frac{300\ 000 * 955\ 000}{412\ 500} = 694\ 545,40 \text{ ლარი}$$

ამრიგად, როცა საშივე სახის პროდუქციის რეალიზაციიდან მიღებული შემოსავალი გადააჭარბებს 694545,40 ლარს, მაშინ დაიწყება მოგების მიღება.

ამოხსნა 3.6

1. წაუგებლობის მაჩვენებლის გამოსათვლელად საჭიროა გავიანგარიშოთ მუდმივი დანახარჯები, რისთვისაც ვისარგებლოთ მინი-მაქსის მეთოდით.

მაჩვენებლები	შემოსავალი რეალიზაციიდან	ათასი ლარი დანახარჯები
მაქსიმალური	700,0	370,0
მინიმალური	500,0	290,0
სხვაობა	200,0	80,0

ცვლადი საწარმოო დანახარჯია 80,0 ათასი ლარი, რაც შეადგენს ამონაგების 40%-ს ($80,0 \cdot 100 / 200,0$).

აქედან გამომდინარე, მაქსიმალური ამონაგების – 700,0 ლარის შესაბამისი ცვლადი დანახარჯი იქნება $700,0 \cdot 40\% = 280,0$ ლარს.

მუდმივი საწარმოო დანახარჯი = $370,0 - 280,0 = 90,0$ ათასი ლარი.

ხოლო მთლიანი მუდმივი დანახარჯები = მუდმივი საწარმოო დანახარჯები + ადმინისტრაციული ხარჯები = $90,0 + 130,0 = 220,0$ ლარი

შუამავლებისათვის გადასახდელი საკომისიო გასამრჯელო შეადგენს:
 $700,0 \cdot 10\% = 70,0$ ლარი.

ორივე სახის საქმიანობისათვის უნდა გამოვითვალოთ მოგების სიდიდე და მათ უმაღლეს დონეზე გავიანგარიშოთ ზღვრული მოგების ამონაგებთან ფარდობის (C/S) კოეფიციენტი.

ზღვრული მოგება = ამონაგები რეალიზაციიდან – ცვლადი ხარჯები – საკომისიო გასამრჯელო = $700,0 - 280,0 - 70,0 = 350,0$ ათასი ლარი.

(C/S) კოეფიციენტი = $350,0 / 700,0 \cdot 100\% = 50\%$

წაუგებლობის წერტილი = მუდმივი ხარჯები / (C/S) * 100% = $220,0 / 50\% \cdot 100\% = 440,0$ ათასი ლარი.

2. საკუთარი ძალებით რეალიზაციის შემთხვევაში მუდმივი დანახარჯები იზრდება 50,0 ლარით, ე.ი. მუდმივი ხარჯები იქნება: $220,0 + 50,0 = 270,0$ ლარი

ზღვრული მოგება = $700,0 - 280,0 = 420,0$ ათასი ლარი

C/S კოეფიციენტი = $420,0 / 700,0 \cdot 100\% = 60\%$

წაუგებლობის წერტილი = $270,0 / 60\% \cdot 100\% = 450,0$ ათასი ლარი

მართალია, ზღვრული მოგების მაღალი მაჩვენებელი მიიღება პროდუქციის საკუთარი ძალებით რეალიზაციის შემთხვევაში (420,0 ლარი), მაგრამ გადაწყვეტილების მიღების დროს კომპანიამ უნდა აირჩიოს ის პროექტი, რომლის წაუგებლობის დონე დაბალია. ამ შემთხვევაში პროდუქციის რეალიზაცია კომპანიამ უნდა მოახდინოს შუამავლების მეშვეობით.

ამოხსნა 3.7

$$1) \text{წ.წ.რ} = \frac{3.000 * 20.000}{(20.000 - 8.000)} = 5.000$$

$$2) C/S = 12.000 / 20.000 = 0,6$$
$$P/S = (12.000 - 3.000) / 20.000 = 0,45$$

წ.წ.რ. მოცულობაში შეიძლება გამოთვლილ იქნეს C/S კოეფიციენტის გამოყენებით:

$$\text{წ.წ.რ.} = 3.000 / (C/S) = 3.000 / 0,6 = 5.000 \text{ ლარი.}$$

$$3) \text{უსაფრთხოების დიაპაზონი} = \text{შემოსავალი რეალიზაციიდან} - \text{წ.წ.რ.} = 20.000 - 5.000 = 15.000 \text{ ლარი.}$$

უსაფრთხოების დიაპაზონი პროცენტებში $= P/S : C/S = 0,45/0,6 = 0,75$ ანუ 75%-ს, იგივეა რაც $15.000 / 20.000 = 0,75$.

თავი 4. პროდუქციის თვითღირებულება და დანახარჯთა ცხრილები

ამოხსნა 4.1

წარმოებული პროდუქციის თვითღირებულების უწყისი (ლარებში):

ძირითადი მასალები:

ძირითადი მასალების საწყისი ნაშთი	20 000	
ძირითადი მასალების შესყიდვა	<u>150 000</u>	
სულ გამოსაყენებელი მასალების თვითღირებულება	170 000	
მინუს: ძირითადი მასალების საბოლოო ნაშთი გამოყენებული მასალების თვითღირებულება	<u>25 000</u>	
საწარმოო მუშების ხელფასი		145 000
		100 000

საწარმოო ზედნადები დანახარჯები:

დამხმარე მასალები	15 000	
დანამატი ზენორმატიულ საათებში მუშაობისათვის	7 000	
მოწყობილობის ცვეთა	18 000	
შესაზეთი და საპოხი მასალები	3 500	
მოცდენების ანაზღაურება	4 000	
მოწყობილობის დაზღვევა	2 500	
სხვადასხვა ზედნადები ხარჯები	<u>12 000</u>	
		62000

სულ საწარმოო დანახარჯები

307 000

პლუს: დაუმთავრებელი წარმოების საწყისი ნაშთი პროდუქციის წარმოებაზე გაწეული დანახარჯები	5 000	
მინუს: დაუმთავრებელი წარმოების საბოლოო ნაშთი მზა პროდუქციის წარმოებული თვითღირებულება	312 000	
	<u>7 000</u>	
		305 000

2) რეალიზებული პროდუქციის თვითღირებულების გაანგარიშება:

მზა პროდუქციის საწყისი ნაშთი	32 000	
პლუს: წარმოებული პროდუქციის თვითღირებულება	<u>305 000</u>	
გასაყიდი მზა პროდუქციის თვითღირებულება	337 000	
მინუს: მზა პროდუქციის საბოლოო ნაშთი	<u>38 000</u>	
რეალიზებული პროდუქციის თვითღირებულება		299 000

3) მოგებისა და ზარალის ანგარიშგება

ამონაგები რეალიზაციიდან	420 000
რეალიზებული პროდუქციის თვითღირებულება	(299 000)
საერთო მოგება	121 000
არასაწარმოო დანახარჯები	(53 000)
კომერციული ხარჯები	(38 000)
ადმინისტრაციული ხარჯები	<u>30 000</u>
საოპერაციო მოგება	

ამოხსნა 42.

1) მზა პროდუქციის თვითღირებულების უწყისი

	ლარი	ლარი
დაუმთავრებელი წარმოების საწყისი ნაშთი		30.000
ნედლეულის საწყისი მარაგი	90.000	
პლიუს: შესყიდული ნედლეული	280.000	
მინუს: ნედლეულის საბოლოო მარაგი	<u>120.000</u>	
წარმოებაში გამოყენებული ნედლეული		250.000
პირდაპირი შრომა		185.000
საწარმოო ზედნადები ხარჯები		<u>422.500</u>
დაუმთავრებელი წარმოების საბოლოო ნაშთი		(37.500)
მზა პროდუქციის თვითღირებულება		<u>850.000</u>

2). წარმოებული პროდუქციის ერთეულის თვითღირებულება =

$$= \frac{850\ 000}{50\ 000} = 17,0 \text{ ლ}$$

3). რეალიზებული პროდუქციის თვითღირებულება = 60.000 ერთ. * 17,0 ლარი = 1.020 000 ლარი

4). მზა პროდუქციის საბოლოო მარაგი = 38.000 + 50.000 - 60.000 = 28.000 ერთეული

მზა პროდუქციის საბოლოო მარაგის ღირებულება = 28.000 ერთ. * 17,0 = 476.000 ლარი

ამოხსნა 4.3.

1) პროდუქციის ერთეულის ძირითადი და საწარმოო თვითღირებულება შემდეგნაირად ყალიბდება:

	ლარი
პირდაპირი მასალა	25
პირდაპირი შრომა	65
სხვა პირდაპირი დანახარჯი.	<u>7</u>
ძირითადი თვითღირებულება	97
საწარმოო ზედნადები დანახარჯები:	
ცვლადი 18	
მუდმივი <u>12</u>	
	<u>30</u>
საწარმოო თვითღირებულება	127
არასაწარმოო ზედნადები დანახარჯები:	
ცვლადი 5	
მუდმივი 8	
	<u>13</u>
სრული თვითღირებულება	140

2) ფასნამატი = $140 * 35\% = 49$
 ერთეულის სარეალიზაციო ფასი = $140 + 9 = 149$ ლარი.

ამოხსნა 4.4

$$\begin{aligned} & \text{წარმოებული მზა პროდუქციის თვითღირებულება=} \\ & = 12.000 + (20.000 + 200.000 - 25.000) + 120.000 + 180.000 - 8.000 = 499.000 \text{ ლარი.} \end{aligned}$$

ამოხსნა 4.5.

$$\text{მზა პროდუქციის თვითღირებულება} = (35000 + 3200) + (95600 - 4700) = 129100 \text{ ლარი}$$

ამოხსნა 4.6.

I. დაუმთავრებელი პროდუქციის გადაყვანა მზა პროდუქციის ეკვივალენტურ ერთეულებში

$$800 * 60\% = 480 \text{ ეკვ. ერთ.}$$

II. პროდუქციის მთლიანი გამოშვება:

$5200 + 480 = 5680$ პირობითი მზა პროდუქცია(საერთო ეკვივალენტური ერთეულები)

III. ერთი ეკვივალენტური ერთეულის თვითღირებულება:

$$\frac{24\ 424}{5\ 680} = 4,30 \text{ ლ}$$

IV. თვითღირებულების გამოთვლა:

მზა პროდუქციის თვითღირებულება = $5\ 200 * 4,30 = 22\ 360$ ლარი

დაუმთავრებელი პროდუქციის
თვითღირებულება = $480 * 4,30 = 2\ 064$ ლარი

$$\frac{24\ 424}{\text{ლარი}}$$

თავი 5: პირდაპირი მატერიალური დანახარჯების აღრიცხვა

ამოხსნა 5.1.

FIFO მეთოდით მასალის მარაგის ღირებულება 30 სექტემბრისათვის
შემდგენიერად გაიანგარიშება:

თარიღი	მასალის შეძენა/ გაცემა	ნაშთი	
		რაოდენობა	ღირებულება
05.09	შეძენა: $500 * 9,0$	500	4500
10.09	შეძენა: $700 * 8,50$	<u>700</u> 1200	<u>5950</u> 10450
14.09	გაცემა: $500 * 9,0 = 4500$ $300 * 8,50 = 2550$ 800 7050	 (800) 400	 (7050) 3400
22.09	შეძენა: $400 * 7,0$	400 800	<u>2800</u> 5200
25.09	გაცემა: $300 * 8,50$	<u>(300)</u> 500	<u>(2550)</u> 3650

მასალის ნაშთის ღირებულების განსაზღვრა საშუალო შეწონილი ღირებულების მეთოდით:

მ მეთოდით:

თარიღი	შეძენა/გაცემა	ღირებულება	საშუალო შეწონილი ღირებულება
		ერთეული*ფასი	
05.09	შეძენა	500*9,0 = 4500	-
	შეძენა	$\frac{700*8,50 = 5950}{1200} = 8,71$ 10450	
14.09	გაცემა	$(800)*8,71 = (6968)$ 400*8,71= 3482	
22.09	შეძენა	$\frac{400*7,0 = 2800}{800} = 7,853$ 6282	
25.09	გაცემა	$\frac{300*7,853 = (2356)}{500} = 3926$	

51. 2650

ამრიგად, საბოლოო მარაგის ღირებულება FIFO მეთოდით შეადგენს 3650 ლარს, ხოლო საშუალო შეწონილი ღირებულების მეთოდით – 3926 ლარს.

4500
5950
10450
(6968)
3482
2800
6282
(2356)
3926

ამოხსნა 5.2.

FIFO მეთოდით წარმოებაში გაცემული და ნაშთად დარჩენილი მასალის ღირებულება გაიანგარიშება შემდეგი თანმიმდევრობით:

თარიღი	მასალის შეძენა/ გაცემა	ნაშთი	
		რაოდენობა	ღირებულება
01.10	საწყისი ნაშთი: 150*5,0	150	750
04.10	შეძენა: 600*5,50		
10.10	გაცემა: 150*5,0 = 750 300*5,50 = 1650 450 2400	(450) 300	(2400) 1650
16.10	შეძენა: 350*5,40	350 650	1890 3540
20.10	გაცემა: 280*5,50	(280) 370	(1540) 2000
24.10	შეძენა: 250*6,0	250 620	1500 3500
28.10	გაცემა: 20*5,50 = 110 340*5,40=1836 360 1946	(360) 260	(1946) 1554

წარმოებაში გაცემული მასალების ღირებულება=2400+1540+1946=5886 ლარს, ხოლო ნაშთად დარჩენილს – 1554 ლარს.

წარმოებაში გაცემული და ნაშთად დარჩენილი მასალის ღირებულების განსაზღვრა საშუალო შეწონილი ღირებულების მეთოდით.

თარიღი	შეძენა/გაცემა	ღირებულება	საშუალო შეწონილი ღირებულება
		ერთეული*ფასი	
01.10	საწყისი ნაშთი	150*5,0 = 750	
04.10	შეძენა	600*5,50 = 3300 750 4050	4050 = 5,40 750
10.10	გაცემა	450*5,40 = (2430) 300*5,40 = 1620	
16.10	შეძენა	350*5,40 = 1890 650 3510	3510 = 5,40 650
20.10	გაცემა	(280)*5,40=(1512) 370 1998	

24.10	შექმენა	$\frac{250 \cdot 6,0}{620} = \frac{1500}{3498}$	$\frac{3498}{620} = 5,6419$
28.10	გაცემა	$\frac{(360) \cdot 5,6419}{260} = \frac{2031}{1467}$	$\frac{1467}{260} = 5,6423$

წარმოებაში გაცემული მასალის ღირებულება = $2430 + 1512 + 2031 = 5973$ ლარს, ნაშთად დარჩენილის - 1467 ლარს.

ამოხსნა 53.

კვირის განმავლობაში მარაგის მოძრაობას ასეთი სახე აქვს:

თარიღი	შექმენა/გაცემა (კგ)	კგ. ფასი	მასალის ღირებულება	საშუალო შეწონილი ღირებულება
საწყისი ნაშთი	2000	1,50	3000	
ორშაბათი	$\frac{2500}{4500}$	1,65	$\frac{4125}{7125}$	$\frac{7125}{4500} = 1,583$
საშაბათი	$\frac{(1900)}{2600}$	1,583	$\frac{(3008)}{4117}$	
ოთხშაბათი	$\frac{50}{2650}$	1,583	4196	$\frac{4196}{2650} = 1,583$
ხუთშაბათი	$\frac{(250)}{1500}$ 3900	1,65 1,55	$\frac{(412,5)}{2325}$ 6108,5	$\frac{6108,5}{3900} = 1,566$
პარასკევი	$\frac{(1200)}{2700}$	1,566	$\frac{(1879,2)}{4229,3}$	$\frac{4229,3}{2700} = 1,566$
საბოლოო ნაშთი				

მასალის ანგარიში

დღე	შინაარსი	ლარი	დღე	შინაარსი	ლარი
საწყისი ნაშთი		3000	სამშაბათი	დაუმთ. წარმ.	3008
ორშაბათი	კრედიტორი	4125	ხუთშაბათი	კრედიტორი	412,5
ოთხშაბათი	დ/წარმოება	79	პარასკევი	დაუმთავრებელი წარმოება	1879,2
ხუთშაბათი	კრედიტორი	2325	საბოლოო ნაშთი		4229,3
		9529			9529
საწყისი ნაშთი		4229,3			

ამოხსნა 5.4.

1. შეკვეთის წერტილი = მაქსიმალური დღიური ხარჯი*მოწოდების
მაქსიმალური დღეები = 6ტ.*8დღე = 48 ტ.

2. მინიმალური(სარეზერვო) მარაგი = შეკვეთის წერტილი - (საშუალო
დღიური მოხმარება * საშუალო დღეები) = 48ტონა - $(4+6/2*6+8/2) = 48 -$
 $(5*7) = 48 - 35 = 13ტ.$

$$\text{შეკვეთის ოპტიმალური მოცულობა} = \sqrt{\frac{2 C * D}{H}} = \sqrt{\frac{2*6950*150}{25}} = 289ტ.$$

მაქსიმალური მარაგი = შეკვეთის წერტილი + შეკვეთის ოპტიმალური
მოცულობა - (მინიმალური დღიური მოთხოვნა * მინიმალური დღეები)
მაქსიმალური მარაგი = 48 + 289 - 4*6 = 48 + 289 - 24 = 313ტ.

3. შეკვეთის წლიური ხარჯი = შეკვეთის რიცხვი*ერთი შეკვეთის

$$\text{განთავსების ხარჯი} = \frac{6950}{289} * 25 = 3612 \text{ ლარი}$$

შენახვის წლიური ხარჯი = საშუალო მარაგი * მარაგის ერთეულის

$$\text{საშუალო წლიური ხარჯი} = \frac{289}{2} * 25 = 3612 \text{ ლარი.}$$

ამოხსნა 5.5.

$$1) \text{ შეკვეთის ოპტიმალური მოცულობა} = \sqrt{\frac{2*CD}{H}}$$

$$\text{ერთი შეკვეთის ღირებულება (D)} = \frac{7520}{40} = 188 \text{ ლარი.}$$

საერთო მოთხოვნა (C) = 100 000 კგ.

შენახვის დანახარჯი ერთეულზე (H) = $192/16*20\% = 2,4$ ლარი.

$$EOQ = \sqrt{\frac{2*188*10000}{2,4}} = 3958 \text{ კგ. ან } 247 \text{ ყუთი.}$$

$$2) \text{ შეკვეთის სიხშირე} = 52 : \frac{6250}{247} = 2,06, \text{ რაც იმას ნიშნავს რომ კვირაში}$$

ერთხელ უნდა გაიცეს შეკვეთა.

შეკვეთის სიხშირე = $100\ 000/3958 = 25$ -ჯერ.

*შენიშვნა

$$100\ 000 : 16 = 6250 \text{ ყუთი.}$$

ამოხსნა 5.6.

1) შეკვეთის ოპტიმალური მოცულობა $= \sqrt{\frac{2 \cdot 45000 \cdot 20}{6}} = 548$ კგ.

2)

	ძირითადი პირობა (ლარი)	შეთავაზებული პირობა (ლარი)
მასალების შესყიდვის ხარჯები	$45000 \cdot 15 = 675000$	$675000 \cdot 0,9 = 607500$
შეკვეთის წლიური ხარჯები	$45\ 000 / 548 \cdot 20 = 1640$	$45\ 000 / 548 \cdot 20 = 900$
მარაგის შენახვის ხარჯები	$548 / 2 \cdot 6 = 1\ 644$	$1000 / 2 \cdot 6 = 3\ 000$
ჯამი	678284	611400

მასალების საერთო დანახარჯებში აღებული ექნება 66,884 (678,284 - 611,400) ლარის ეკონომიას, ამიტომ კომპანიისათვის მომწოდებლის შეთავაზებული წინადადება მისაღებია.

თავი 6. პირდაპირი შრომითი დანახარჯების აღრიცხვა

ამოხსნა 6.1

1) გასაცემი ხელფასის განსაზღვრისათვის გაწარმოთ შემდეგი გაანგარიშებანი:
 ძირითადი დრო = 50 მუშა * 4 კვირა * 41 საათი = 8200სთ.
 ზენორმატიული დრო = საერთო დრო - ძირითადი დრო = 8520-8200=320სთ
 ხელფასი დაქვითამდე = ძირითადი ხელფასი + პრემია ზენორმატიული მუშაობისათვის = 8520სთ * 6ლარი + 320 * (6 * 30%) = 51120 + 320 * 1,80 = 51120 + 576 = 51696ლარი
 ან: 8200 * 6 + 320 * 7,80 = 51.696 ლარი
 ხელფასიდან დაქვითვები = 51.696 * 20% = 10339 ლარი
 გასაცემი ხელფასი = 51696 * 10339 = 41357 ლარი

2) შრომით დანახარჯების ბუღალტრული ჩანაწერებისათვის პროდუქტიული და მოცდენების საათების ასანაზღაურებელი თანხების გამოთვლა.
 პროდუქტიული დრო = საერთო დრო - მოცდენები = 8520 - 160 = 8360 სთ
 8360 * 6 = 50160 ლარი.
 მოცდენების ანაზღაურება = 160 * 6 = 960 ლარი
 ზედნადები დანახარჯები = პრემია + მოცდენა = 576 + 960 = 1536 ლარი
 ხელფასის დარიცხვის ჩანაწერები დანახარჯების აღრიცხვის ჟურნალში:

დებეტი - დაუმთავრებელი წარმოება	50.160
დებეტი - საწარმოო ზედნადები დანახარჯები	1.536
კრედიტი - გადასახდელი ხელფასი	51.696

ხელფასიდან დაქვითვები და გაცემა (ფინანსური აღრიცხვის ნაწილი):	
დებეტი - გადასახდელი ხელფასი	51.696
კრედიტი - დაქვითვები	10.339
კრედიტი - სალარო	41.357

ამოხსნა 6.2

1) გადასახდელი (დაქვითვამდე) ხელფასის გაანგარიშება (ლარებში):

	ძირითადი მუშები	დამხმარე მუშები
სამუშაოზე ყოფნის საათებში	3500 * 6 = 21000	1050 * 5 = 5250
პრემია ზენორმატიულ საათებში მუშაობისათვის	200 * 1,8* = 360	80 * 1,5 = 120
ჯგუფური პრემია	3100	850
სულ	<u>24460</u>	<u>6220</u>

*შენიშვნა:

$$6 * 30\% = 1,80$$

$$5 * 30\% = 1,50$$

2) აღნიშნული თანხების განაწილება და დანახარჯებზე მიკუთვნება:

	პირდაპირი ხელფასი	არაპირდაპირი ხელფასი
სამუშაოზე ყოფნის დრო:		
ძირითადი მუშები	$3350 * 6 = 20100$	$150 * 6 = 900$
დამხმარე მუშები		$1050 * 5 = 5250$
ზენორმატიული დრო:		
ძირითადი მუშები	$100 * 1,8 = 180$	$100 * 1,8 = 180$
დამხმარე მუშები	$40 * 1,5 = 60$	$40 * 1,5 = 60$
ჯგუფური პრემიები:		3100
ძირითადი მუშები		850
დამხმარე მუშები		
ჯამი	<u>20340</u>	<u>10340</u>

ბუღალტრული გატარება:

დებეტი - დაუმთავრებელი წარმოება	20.340
დებეტი - საწარმოო ზედნადები დანახარჯები	10.340
კრედიტი - გადასახდელი ხელფასი	30.680

ამოხსნა 6.3

1. ხელფასი დაქვითამდე (ლარებში):

	ძირითადი მუშები	დამხმარე მუშები
ძირითადი დროისათვის	$30 * 4 * 41 = 4920$ სთ. $4920 * 7 = 34440$	$10 * 4 * 41 = 1640$ სთ. $1640 * 6 = 9840$
ზენორმატიული დროისათვის	$300 * 9,80 = 2940$	$90 * 8,40 = 756$
	37.380	10596

*შენიშვნა

$7 * 40\% = 2,80$	$6 * 40\% = 2,40$
-------------------	-------------------

$7+2,80=9,80$	$6+2,40=8,40$
---------------	---------------

სულ ხელფასი დაქვითვამდე:

$$37380+10596=47976 \text{ ლარი}$$

ხელფასიდან დაქვითვა:

$$37380*20\%+10596*20\%=7476+2119=9595 \text{ ლარი}$$

$$\text{გასაცემი ხელფასი} = (37380 - 7476) + (10596 - 2119) = 29904 + 8477 = 38381 \text{ ლარი}$$

2. ხელფასის განაწილება:

$$\begin{aligned} \text{პირდაპირი ხელფასი ძირითადი მუშების} &= (1850 + 3150)*7 = 5.000 * 7 = \\ &= 35.000 \text{ ლარი} \end{aligned}$$

არაპირდაპირი ხელფასი = დამხმარე მუშების ხელფასი და პრემია + ძირითადი

$$\text{მუშების პრემია} = 10596 + (300*2,80) = 10596 + 840 = 11436 \text{ ლარი}$$

$$\text{არაპროდუქტიული დრო} = (4920 + 300) - 5000 = (5220 - 5000)*7 = 1540 \text{ ლარი}$$

ბუღალტრული გატარება:

დებეტი - დაუმთავრებელი წარმოება	35000
დებეტი - საწარმოო ზედნადები ხარჯები	11436
დებეტი - მოგება/ზარალის ანგარიში	1540
კრედიტი - გადასახდელი ხელფასი	47976

ამოხსნა 6.4

მუშების დენადობის კოეფიციენტის გამოსათვლელად განვსაზღვროთ დასაქმებულ მუშათა საშუალო რაოდენობა და სამუშაოდან განთავისუფლებულთა რიცხვი.

$$\text{საშუალო რაოდენობა} = (8500+9400)/2 = 8950 \text{ კაცი}$$

$$\begin{aligned} \text{სამუშაოდან განთავისუფლებულთა რიცხვი, რომელიც ახლით შეიცვალა} &= \\ (8500+1300) - 9400 &= 400 \text{ კაცი} \end{aligned}$$

$$\text{დენადობის } K = 400/8950*100\% = 4,47.$$

ამოხსნა 6.5.

შრომის მწარმოებლურობის დასახასიათებლად შეიძლება გამოვიყენოთ შემდეგი კოეფიციენტები:

ნორმატიულ დროში ფაქტიური გამოშვება

$$1) \text{სამუშაო დროის მიხედვით} = \frac{\text{ფაქტიურად დახარჯული დრო}}{\text{ნორმატიული დრო}} =$$

$$= 2\text{სთ}*1000\text{ც} / 1450 = 1,38 \text{ ანუ } 138\%$$

2) გამოშვებული პროდუქციის მოცულობის მიხედვით ანუ ფაქტიურად დახარჯულ დროში ნორმით პროდუქციის დამზადება:

$$1450/2 = 725 \text{ ცალი}$$

$$\frac{\text{ფაქტიურად გამოშვებული პროდუქცია}}{\text{ფაქტიური გამოშვება ნორმატიულ დროში}} = \frac{1000}{725} = 1,38 \text{ ანუ } 138\%.$$

3) “ნორმატიული საათის” მიხედვით ანუ ერთ საათში გამოსაშვები პროდუქციის რაოდენობა

ნორმით ერთ საათში მზადდება 0,5 ცალი პროდუქცია,

ფაქტიურად: $1000/1450 = 0,69$, ე. ი. დროის ერთეულში შრომა უფრო ეფექტურადაა გამოყენებული.

$$K = 0,69/0,5 = 1,38 \text{ ანუ } 138\%.$$

ამოხსნა 6.6

დროითი ხელფასი: I მუშის - $45 \text{ სთ} * 4 \text{ ლ} = 180 \text{ ლ}$
 II მუშის - $42 \text{ სთ} * 4,5 \text{ ლ} = 189 \text{ ლ}$

სანარდო ხელფასი: I მუშის - $450 \text{ ცალი} * 0,67 \text{ ლ} = 301,5 \text{ ლ}$
 II მუშის - $504 \text{ ცალი} * 0,75 \text{ ლ} = 378 \text{ ლ}$

კომენტარი: სანარდო ხელფასი იმიტომ აღემატება დროით ხელფასს, რომ მუშებმა ყოველ ერთ ცალ პროდუქტზე დროის ეკონომიას მიაღწიეს.

თაზი 7: ზედნადები დანახარჯების აღრიცხვა

ამოხსნა 7.1

ზედნადები ხარჯების განაწილების განაკვეთი ანუ კოეფიციენტი =

$$= \frac{\text{ზედნადები ხარჯების ჯამი}}{\text{პირდაპირი შრომითი ხარჯი}} =$$

$$= \frac{38\ 000 + 85\ 000 + 35\ 000 + 50\ 000}{120\ 000} = \frac{208\ 000}{120\ 000} = 1,733$$

ამოხსნა 7.2

ზედნადები ხარჯების განაწილების განაკვეთი ანუ კოეფიციენტი =

$$\frac{\text{ზედნადები ხარჯები}}{\text{მანქანა/ საათების რაოდენობა}}$$

საერთო მანქანა/სთ = 25000 + 22000 + 17000 = 64000 მანქანა/სთ.
 განაწილების კოეფიციენტი = 18 502 / 64 000 = 0,2891

საწარმოო ზედნადები ხარჯები პროდუქციის სახეებს შორის შემდეგნაირად განაწილდება:

	მანქანა/სთ რაოდენობა	განაწილების კოეფიციენტი	განაწილებული ხარჯები
ა	25000	0,2891	7227,5
ბ	22000	0,2891	6360,0
გ	17000	0,2891	4914,5
	64000		18502,0

ამოხსნა 7.3

დაუმთავრებელი და მზა პროდუქციის თვითღირებულების განსაზღვრისათვის საჭიროა ზედნადები ხარჯების გაანგარიშება პროდუქციის ერთეულზე. პირობის თანახმად,

ზედნადები ხარჯები = პირდაპირი შრომითი ხარჯი * მიკუთვნების განაკვეთი;

მზა პროდუქციისათვის: $5 \text{ ლ} * 2,50 = 12,50 \text{ ლარი}$;
 დაუმთავრებელი პროდუქციისათვის: $4 \text{ ლ} * 2,50 = 10,0 \text{ ლარი}$.
 მაშასადამე, მზა პროდუქციის თვითღირებულება იქნება:
 $7000 * 9 + 7000 * 5 + 7000 * 12,50 = 185500 \text{ ლარი}$
 ანუ $7000 * (9 + 5 + 12,50) = 7000 * 26,50 = 185500$
 დაუმთავრებელი პროდუქციის თვითღირებულება $= 500 * (5 + 4 + 10) = 500 * 19$
 $= 9500 \text{ ლარი}$.

ამოხსნა 7.4

1) მუდმივი ზედნადები დანახარჯების მიკუთვნების განაკვეთი =

$$\frac{\text{გეგმური (ხარჯთაღრიცხვით) ზედნადები ხარჯები}}{\text{წარმოების გეგმური ინტენსივობა}} = \frac{68000 + 91985}{1750} \text{ მანქანა/სთ} = 91,42$$

$$2) \text{ ფაქტიური მანქანა/სთ} = \frac{\text{მიკუთვნილი ზედნადები ხარჯები}}{\text{მიკუთვნების ზედნადები}} = \frac{159985 + 3800}{91,42} = 1792 \text{ სთ.}$$

3) მიკუთვნების სხვაობა (მეტობა) = მიკუთვნილი ზედნადები ხარჯები -
 ფაქტიური ზედნადები ხარჯები $= 163785 - 161000 = 2785 \text{ ლარი}$.
 მიკუთვნების მეტობა ამცირებს ხარჯებს, მაშასადამე, გაზრდის მოგებას.

ამოხსნა 7.5

ფაქტიურად წარმოებული პროდუქციის მოცულობის განსაზღვრისათვის საჭიროა
 მიკუთვნილი მუდმივი ზედნადები ხარჯებისა და მიკუთვნების განაკვეთის დადგენა,
 რისთვისაც გაწარმოთ შემდეგი გაანგარიშებანი:

	ლარი
მუდმივი საწარმოო ზედნადები ხარჯები	60000
პლიუს: საანგარიშგებო პერიოდში დანახარჯების ზრდა	2500
	62500
მინუს: ზედნადები ხარჯების მიკუთვნების დანაკლისი	10000
მიკუთვნილი დანახარჯები	52500

ხარჯთაღრიცხვით მუდმივი დანახარჯები პროდუქციის ერთეულზე =

$$60000/5000 = 12,0 \text{ ლ/ერთ.}$$

$$\text{ფაქტიურად წარმოებული პროდუქცია} = \frac{52\ 500}{12} = 4\ 375 \text{ ერთ.}$$

ამოხსნა 7.6

1) მოტანილი ინფორმაციის მიხედვით საწარმოო ზედნადები ხარჯები შეიძლება განაწილდეს შემდეგი ბაზების საფუძველზე, რომელთა შესაბამისად გაიანგარიშება განაწილების კოეფიციენტები:

დამხმარე მუშების ხელფასი განაწილდება დამხმარე მუშების რაოდენობის პროპორციულად:

$$6500/13 = 500 \text{ ლარი/კაცზე}$$

ელექტროენერგიის ხარჯები განაწილდება დახარჯული კვტ/სთ-ის პროპორციულად:

$$1500/115000 = 0,01304$$

იჯარის ხარჯები განაწილდება დაკავებული ფართობის პროპორციულად:

$$3645/2700 = 1,35$$

მოწყობილობის ცვეთის ხარჯები განაწილდება მოწყობილობის ღირებულების შესაბამისად:

$$4500/24000 = 0,1875$$

შენობის დაზღვევის ხარჯები განაწილდება ფართობის პროპორციულად:

$$540/2700 = 0,20$$

2) დანახარჯთა ცენტრებზე საწარმოო ზედნადები ხარჯები შემდეგნაირად განაწილდება(ლარებში):

	ა	ბ	სულ
დამხმარე მუშების ხელფასი	$500 \cdot 5 = 2500$	$500 \cdot 8 = 4000$	6500
ელექტროენერგია	$0,01304 \cdot 50000 = 652$	$0,01304 \cdot 65000 = 848$	1500
იჯარა	$1,35 \cdot 1200 = 1620$	$1,35 \cdot 1500 = 2025$	3645
მოწყობილობის ცვეთა	$0,1875 \cdot 10000 = 1875$	$0,1875 \cdot 14000 = 2625$	4500
შენობის დაზღვევა	$0,20 \cdot 1200 = 240$	$0,20 \cdot 1500 = 300$	540
სულ	6887	9798	16685

ამოხსნა 7.7

1) მომსახურების ცენტრების ზედნადები ხარჯების გასანაწილებლად გამოვიყენოთ განტოლებათა სისტემა. საწყობის ზედნადები დანახარჯები აღვნიშნოთ M-ით, ხოლო ტექნიკური მომსახურების განყოფილების N-ით.

მაშინ:

$$M = 7800 + 0,10N \quad (1), \text{ ხოლო}$$

$$N = 9200 + 0,05M \quad (2).$$

(2) ფორმულა ჩავსვათ (1)-ში.

$$M = 7800 + 0,10(9200 + 0,05M)$$

$$M = 7800 + 920 + 0,005M$$

$$M - 0,005M = 7800 + 920$$

$$0,995M = 8720$$

$$M = 8763,8$$

M-ის მნიშვნელობა ჩავსვათ მე-2-ე ფორმულაში:

$$N = 9200 + 0,05 * 8763,8 = 9638,2$$

$$\text{№1 საამქროზე მიკუთვნებული ზედნადები დანახარჯები} = 8763,8 * 55\% + 638,2^*$$

$$* 65\% = 4820,10 + 6264,83 = 11084,93 \text{ ლარი}$$

$$\text{№2 საამქროზე მიკუთვნებული ზედნადები დანახარჯები} = 8763,8 * 40\% + 9638,2$$

$$* 25\% = 3505,52 + 2409,55 = 5915,07 \text{ ლარი.}$$

$$2) \quad \text{შესაბამისად, №1 საამქროს მთლიანი ზედნადები დანახარჯები} = 24500 + 11084,93 = 35584,93 \text{ ლარი,}$$

$$\text{ხოლო №2 საამქროსი} = 38500 + 5915,07 = 44415,07 \text{ ლარი.}$$

$$\text{კომპანიის მთლიანი ზედნადები დანახარჯები} = 35584,93 + 44415,07 = 80000 \text{ ლარი.}$$

იგივე ამოცანა ამოვხსნათ განმეორებითი განაწილების მეთოდით:

	№1	№2	M	N
მიკუთვნებული ხარჯები	24500	38500	7800	9200
				(9200)
მივაკუთვნოთ N	5980	2300	<u>920</u>	—
65:25:10			<u>8720</u>	
მივაკუთვნოთ M	4796	3488	(8720)	436
55:40:5				
მივაკუთვნოთ N	283	109	44	(436)
65:25:10				
მივაკუთვნოთ M	24	18	(44)	2
55:40:5				
მივაკუთვნოთ N	<u>1,5</u>	<u>0,5</u>	—	(2)
65:25:10				
	35584,5	44415,5	—	—

$$\text{მთლიანი დანახარჯები} = 35584,5 + 44415,5 = 80000 \text{ ლარი.}$$

თაზი 8: პროდუქციის თვითღირებულების კალკულაცია
ზღვრული დანახარჯებით და დანახარჯთა სრული განაწილებით

ამოხსნა 8.1

ზღვრული დანახარჯებით მოგებისა და ზარალის ანგარიშების შესადგენად გაეიანგარიშოთ რეალიზებული პროდუქციის რაოდენობა.
 რეალიზებული პროდუქციის რაოდენობა = $500 + 3000 - 400 = 3100$ ცალი.

მოგებისა და ზარალის ანგარიშება

	ლარი	ლარი
შემოსავალი რეალიზაციიდან (3100*10)		31000
რეალიზებული პროდუქციის თვითღირებულება:		
საწყისი ნაშთი(500*7)	3500	
+ პროდუქციის გამოშვება(3000*7)	21000	
-საბოლოო ნაშთი(400*7)	28000	
რეალიზებული პროდუქციის თვითღირებულება		<u>(21700)</u>
ზღვრული მოგება		9300
მუდმივი ხარჯები		<u>(4000)</u>
მოგება		5300

ამოხსნა 8.2

მოგების გამოსათვლელად დაეადგინოთ რეალიზებული პროდუქციის რაოდენობა.

რეალიზებული პროდუქციის რაოდენობა = $500 + 2000 - 300 = 2200$ ცალი.

მოგებისა და ზარალის ანგარიშება
 დანახარჯთა სრული განაწილებით

	ლარი	ლარი
შემოსავალი რეალიზაციიდან(2200*8)		17600
რეალიზებული პროდუქციის თვითღირებულება(2200*6)		<u>(13200)</u>
მოგება რეალიზაციიდან		4400
მიკუთვნებული მუდმივი ზედნადები	4000	
დანახარჯები(2000*2)		
ფაქტიური მუდმივი ზედნადები	<u>(3800)</u>	
დანახარჯები მიკუთვნების მეტობა		<u>200</u>
მოგება		4600

ამოხსნა 8.3

3. მოგება დანახარჯთა სრული განაწილებით კალკულაციისას 32000 ლარი
 + საწყისი მარაგის მუდმივი დანახარჯები 500ერთ.*10=5000 ლარი
 - საბოლოო მარაგის მუდმივი დანახარჯები 900ერთ.*10=(9000)ლარი

მოგება დანახარჯთა ზღვრული კალკულაციით 28000 ლარი

- 2) გეგმით მუდმივი ზედნადები დანახარჯები = 13000ერთ.*10 = 130000ლარი
 ფაქტიური მუდმივი ზედნადები დანახარჯები = გეგმურს ანუ 130000ლარი
 მიკუთვნებული ზედნადები დანახარჯები = 14500 * 10 = 145000ლარი

მიკუთვნების მეტობა

15000ლარი.

ამოხსნა 8.4

- 1) მოგების გაანგარიშება დანახარჯთა სრული განაწილებით (ლარი):
 შემოსავალი რეალიზაციიდან (23500*45) 1057500
 რეალიზებული პროდუქციის თვითღირებულება (23500*27) (634500)

მოგება რეალიზაციიდან 423000
 რეალიზაციის დანახარჯები (23500*8) (188000)
 მიკუთვნებული მუდმივი ზედნადები ხარჯები (25200*12) 302400
 ფაქტიური მუდმივი ზედნადები ხარჯები (24500*12) 294000
 მიკუთვნების მეტობა 8400
 საოპერაციო მოგება 243400

- 2) მოგების გაანგარიშება ზღვრული კალკულაციის მეთოდით:
 შემოსავალი რეალიზაციიდან 1057500
 რეალიზებული პროდუქციის თვითღირებულება (540500)
 ცვლადი დანახარჯებით (23500*23) 517000

მუდმივი საწარმოო ზედნადები ხარჯები (24500*7) (171500)
 მუდმივი არასაწარმოო ზედნადები ხარჯები(24500*5) (122500)

223000

საოპერაციო მოგება
 მოგების მაჩვენებლებს შორის სხვაობა 20400 (243000- 223000) ლარი გამოწვეულია
 ნაშთის განსხვავებული შეფასებით 1700ლარით (25200- 23500)*12= 20400ლარი.

ამოხსნა 8.5

პირველ რიგში გამოთვალეთ შემზღუდავი ფაქტორები წარმოების პოტენციური დონისათვის:

პროდუქტი	პოტენციური გაყიდვები ცალებში	მანქანა/სთ	კაც/სთ
ა	2500	$2500 \cdot 5 = 12500$	$2500 \cdot 12 = 30000$
ბ	4000	$4000 \cdot 7 = 28000$	$4000 \cdot 8 = 32000$
გ	5000	$5000 \cdot 10 = 50000$	$5000 \cdot 4 = 20000$
		90500	82000

გაანგარიშებების შედარებიდან ჩანს, რომ შემზღუდავი ფაქტორია მანქანა/სთ, რადგან პოტენციური საათები აღემატება შესაძლო საათების რაოდენობას 22000 საათით ($82000 - 60000$).

შემდეგ უნდა გამოთვალეთ ზღვრული მოგება ერთ მანქანა/საათზე:

პროდუქტი:	ა	$6/5 = 1,20$ ლარი
	ბ	$5/7 = 0,71$ ლარი
	გ	$7/10 = 0,70$ ლარი

აქედან გამომდინარე, კომპანიამ შესაძლოა ა პროდუქტი აწარმოოს მაქსიმალური რაოდენობით—25000 ცალი, შემდეგ გამოუშვას ბ პროდუქტი, ხოლო ბოლოს გ, მხოლოდ 2000 ცალის ოდენობით.

ამრიგად, აღნიშნული ფაქტორების გათვალისწინებით წარმოების მოცულობის მაჩვენებლები შემდეგ სახეს მიიღებს:

პროდუქტი	წარმოებული ერთ.	მანქანა/სთ	შემზღუდავი ფაქტორი
ბ	2000	$2000 \cdot 10 = 20000$	კომპანიის
ა	2500	$2500 \cdot 5 = 12500$	პოლიტიკა
გ	3928	$3928 \cdot 7 = 27500$	მოთხოვნის მიხედვით
		60000	მანქანა/სთ

ბ – პროდუქტის რაოდენობის დასაგეგმად საჭიროა შემდეგი გამოთვლები:

$$60000 - (20000 + 12500) = 27500 \text{ მანქანა/საათი}$$

მისი შესაძლო გამოშვება $27500/7 = 3928$ ცალი, ე. ი. კომპანიას შეუძლია – ბ – პროდუქტი გამოუშვას 3928 ცალი ნაცვლად 4000 ცალისა.

ამრიგად, გამოთვლები დაიწყო – გ – პროდუქტიდან, რადგან კომპანიის პოლიტიკით შეზღუდული იყო მისი გამოშვება 2000 ცალამდე, შემდეგ გამოთვლები წარმოებს – ა – პროდუქტის მიხედვით, რადგან მასზე მაღალია ზღვრული მოგება, ხოლო ბოლოს ბ პროდუქტზე.

თაზი 9: დანახარჯების აღრიცხვა განსაკუთრებული დანიშნულების მიხედვით

ამოხსნა 9.1

“X” პროდუქტის გასაყიდი ფასის გამოსათვლელად შევადგინოთ შეკვეთის თვითღირებულების უწყისი შემდეგი სახით:

	ლარი
პირდაპირი მასალა	20000
პირდაპირი შრომა	18000
ძირითადი თვითღირებულება	38000
საწარმოო ზედნადები დანახარჯები (38000*30%)	<u>11400</u>
საწარმოო თვითღირებულება	49400
ადმინისტრაციული ხარჯები (49400*25%)	<u>12350</u>
მთლიანი თვითღირებულება	61750
მოგება (61750*20%)	<u>12350</u>
სარეალიზაციო ფასი	74100

ამოხსნა 9.2

1) მოსალოდნელი მოგება კონტრაქტიდან = სარეალიზაციო ღირებულებას - თვითღირებულება - ხარჯთაღრიცხვით = $350000 - 280000 = 70000$ ლარი

2) მოგება 31 დეკემბრისათვის = მიღებული სამუშაო * მოგება წინასწარი შეფასებით = კონტრაქტის ფასი

$$= \frac{200000}{350000} * 70000 = 40000 \text{ ლარი.}$$

ამოხსნა 9.3

1) №2 შეკვეთის დაუმთავრებელი პროდუქციის თვითღირებულება = $45300 + 36500 + 65700$ ($36500 * 180\% = 65700$) ლარი

2) №1 შეკვეთის თვითღირებულება = $5400 + 35200 + 27500 + 49500$ ($27500 * 180\%$) = 117600 ლარი

ერთი მაგიდის თვითღირებულება = $\frac{117600}{780} = 150,77$ ლარი

ერთი მაგიდის გასაყიდი ფასი = $150,77 + 37,79$ ($150,77 * 25\%$) = $188,46$ ლარი.

ამოხსნა 9.4

კომპანიის მოგება 31 დეკემბრისათვის გაიანგარიშება შემდეგნაირად:
დანახარჯები მასალებზე, ხელფასზე, ქვემოთაღწერებზე და სხვა სახის 210000 ლარი

მინუს: გამოუყენებელი მასალები

48000

162000

პლიუს: მოწყობილობების (კვეთა (120000-96000)

24000

186000

პლიუს: კონტრაქტის დამთავრებისათვის საჭირო დანახარჯები
სულ დანახარჯები

190000

376000

მოგება წინასწარი შეფასებით (კონტრაქტით):

550000- 376000= 174000 ლარი

225000

მოგება 31 დეკემბრისათვის = $\frac{225000}{550000} * 174\ 000 = 71\ 181,82$ ლარი

ამოხსნა 9.5

ა) დავადგინოთ არსებობს თუ არა სარეზერვო სიმძლავრე დამატებითი მოთხოვნის შესასრულებლად.

ამოცანის პირობის თანახმად 15000 ცალის წარმოებისას სიმძლავრეები დატვირთულია 80%-ით, მაშინ სრული დატვირთვის შემთხვევაში კომპანიას შეუძლია დამატებით გამოუშვას 3750 ცალი ($15000 * 20 / 80$). მაშასადამე, საწარმოს აქვს დამატებითი სიმძლავრე.

ბ) შევადაროთ დამატებითი შემოსავლები და ხარჯები:

დამატებითი შემოსავლები $2000 * 12 = 24000$ ლარი

დამატებითი ხარჯები $2000 * 9 = 18000$ ლარი

მოგება 6000 ლარი

განგარიშებამ გვიჩვენა რომ კომპანიას შეუძლია მიიღოს შემოთავაზებული წინადადება დამატებით მოთხოვნაზე.

ამოხსნა 9.6

1. კელევიითი ლაბორატორიის მშენებლობის კონტრაქტის ბუღალტრული ანგარიში შემდეგი სახის იქნება:

დებეტი

კრედიტი

1. 2009 წლის 1 ივნისს
ობიექტზე გაგზავნილი მექანიზმების
საბალანსო ღირებულება 80 000
2. პირდაპირი მასალა 800 000
3. პირდაპირი შრომა 450 000
4. გადახდები ქვემოიჯარეებზე 300 000
5. აგრეგატის იჯარა 125 000
6. მთავარი ოფისის ხარჯები 200 000

1 955 000

სამშენებლო მექანიზმები

2009 წ. 31.12 70 667

სამშენებლო მოედანზე

დარჩენილი მასალა 2009.31.12. 300 000

დანახარჯი მიუღებელსამუშაოზე 150 000

ჩაბარებული სამუშაოს თვითღირებულება

1 434 333

(1 955 000 - 70 667 - 300 000 - 150 000)

1 955 000

გადმოტანილი ნაშთი 2010 1 იანვარს:

- * მექანიზმების საბალანსო ღირებულება 70 667
- * მასალები სამშენებლო მოედანზე 300 000
- * დანახარჯი მიუღებელ სამუშაოზე 150 000

(მექანიზმების საბალანსო ღირებულება = $90\,000 - (80\,000 * 20\% * 7/12) = 70\,667$ ლ
როგორც იცით, მანქანა-მექანიზმების ამორტიზაცია კონტრაქტის ანგარიშზე პირდაპირ არ
აისახება)

2. ანგარიში ბრუნვა არის 1 955 000 ლარი.

3. იმისათვის რომ გამოითვალოს მოგება, რომელიც აღიარებულ უნდა იქნეს 2009 წლის 31
დეკემბრისათვის, ჯერ გამოითვლება მოსალოდნელი მოგება კონტრაქტიდან.

	ლარი
კონტრაქტის ფასი	4 500 000
დანახარჯები:	
ჩაბარებულ სამუშაოზე	1 424 333
დაწუნებულ სამუშაოებზე	150 000
დასამთავრებლად საჭირო დანახარჯები	1 500 000
	3 084 333
მოსალოდნელი მოგება	1 415 667

ამის შემდეგ გამოითვლება მოგების სიდიდე, რომელიც აღიარებულ უნდა იქნეს
2009 წლის 31 დეკემბერს:

მიღებული სამუშაოები (4 500 000 – 2 00 000)	2 600 000
თვითღირებულება	(1 434 333)

მოგება

1 165 667

თავი 10. კომპლექსური წარმოების დანახარჯების და თანამდებო პროდუქტის აღრიცხვა

ამოხსნა 10.1

თვითღირებულების გამოთვლის მიზნით საჭიროა გავანაწილოთ
კომპლექსური ხარჯები.
გასანაწილებელი ხარჯები კომპლექსური ხარჯებია.

პროდუქტი	განაწილების ბაზა	განაწილების კოეფიციენტი	ხარჯების განაწილება
ა	$8000 * 12 = 96000$	0,854	81984
ბ	$7500 * 10 = 75000$	0,854	64050
გ	$9700 * 15 = 145500$	0,854	<u>124266</u>
	316500		270300

$$\text{განაწილების კოეფიციენტი} = 270300/316500 = 0,854$$

პროდუქტი	ერთი ცალის თვითღირებულება(ლარი)
ა	$81984/8000 = 10,248$
ბ	$64050/7500 = 8,54$
გ	$124266/9700 = 12,81$

ამოხსნა 10.2

მოგებისა და ზარალის ანგარიშების შესადგენად პირველ რიგში საჭიროა
გამოშვებული პროდუქციის თვითღირებულების განსაზღვრა. ამ მიზნით
კომპლექსური ხარჯები უნდა გავანაწილოთ პროდუქციის სახეებს შორის.

პროდუქტი	განაწილების ბაზა	განაწილების კოეფიციენტი	ხარჯების განაწილება
ა	$3000 * 8 = 24000$	0,70	16800
ბ	$3200 * 12 = 38400$	0,70	<u>26880</u>
	62400		43680

$$\text{ანუ } 43930 - (500 * 0,5) = 43680$$

$$\text{განაწილების კოეფიციენტი} = 43680/62400 = 0,70$$

მოგებისა და ზარალის ანგარიშგება

	ა	ბ	ჯამი
ამონაგები	$3000 * 8 = 24000$	$3200 * 12 = 38400$	62400
რეალიზებული პროდუქციის თვითღირებულება	<u>16800</u>	<u>(26880)</u>	<u>(43680)</u>
მოგება რეალიზაციიდან	7200	11520	18720

ამოხსნა 10.3

ა პროდუქტის გამოშვება = $7000 + 350 - 200 = 7150$ ცალი,

ბ პროდუქტის გამოშვება = $9000 + 400 - 500 = 8900$ ცალი.

პროდუქტი	განაწილების ბაზა	განაწილების კოეფიციენტი	ხარჯების განაწილება
ა	7150	13,5	96525
ბ	<u>8900</u>	13,5	<u>120150</u>
	16050		216675

განაწილების კოეფიციენტი = $216675/16050 = 13,5$
 მაშასადამე, ა პროდუქტის თვითღირებულება 96525 ლარია, ხოლო ბ
 პროდუქტის - 120150 ლარი.

ამოხსნა 10.4

პროდუქციის მოსალოდნელი გამოშვება = $7800 \text{ ტონა} * 0,90 = 7020 \text{ ტონა}$.
 გადახრა ნედლეულის გამოყენებაში = $7000 - 7020 = -20 \text{ ტონა}$. მაშასადამე,
 ადგილი აქვს ნედლეულის ზენორმატიულ დანაკარგს 20 ტონის ოდენობით.
 ან: $7800 * 10\% = 780 \text{ ტონა}$.
 ფაქტიური დანაკარგი = $7800 - 7000 = 800 \text{ ტონა}$.
 ზენორმატიული დანაკარგი = $780 - 800 = -20 \text{ ტონა}$.

ამოხსნა 10.5

პროდუქციის მოსალოდნელი გამოშვება = $9300 * 0,90 = 8370 \text{ კგ}$.
 ნორმატიული ჯართი = $9300 * 10\% = 930 \text{ კგ}$.
 გასათვალისწინებელი ხარჯები = $9300 * 5 + 1500 - (930 * 1,5) = 46605 \text{ ლარი}$.
 ერთი კგ პროდუქტის თვითღირებულება = $46605/8370 = 5,57 \text{ ლარი}$.

- 1) I. გამოვთვალოთ დახარჯული ნედლეულის ღირებულება:
 ა ნედლეულის ხარჯი = $8000 \text{ კგ} * 1/4 * 4 \text{ ლარი} = 8000 \text{ ლარი}$
 ბ ნედლეულის ხარჯი = $8000 \text{ კგ} * 3/4 * 5 \text{ ლარი} = 30000 \text{ ლარი}$
 38000 ლარი.

გადამუშავების ხარჯები 24000 ლარი
 სულ 62000 ლარი

II. პროდუქციის მოსალოდნელი გამოშვება:

გამოყენებული ნედლეული 8000 კგ
 ნორმატიული დანაკარგი (5%) (400) კგ
 პროდუქცია 7600 კგ

III. ზენორმატიული გამოსავალი: $7700 - 7600 = 100 \text{ კგ}$.

IV. პროდუქციის ერთეულის თვითღირებულება = $62000/7600 = 8,158 \text{ ლარი}$

V. წარმოების ანგარიშის მომზადება:

წარმოების ანგარიში

	კგ	ლარი		კგ	თვითღირე- ბულება	ლარი
ნედლეული	8000	38000				
გადამუშავების ხარჯები		24000	მზა პროდუქცია	7700	8,158	62816
ზენორმატიული გამოსავალი	100	816	ნორმატიული დანაკარგი	400	—	—
(100*8,158)		—			—	—
	<u>8100</u>	<u>62816</u>			<u>8100</u>	<u>62816</u>

2) ბუღალტრული გატარებები:

მზა პროდუქციის გამოშვება

დებეტი — მზა პროდუქცია 62816

კრედიტი — წარმოების ანგარიში 62816

ზენორმატიული გამოსავალი

დებეტი — წარმოების ანგარიში 816

კრედიტი — ზენორმატიული გამოსავალი 816.

